

MAI SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

- EGY TÖRTÉNET HAJDÚDOROGRÓL**
(4. oldal)
- TÖRTÉNELMI KRONIKA**
(5. oldal)
- 100 ÉVE SZÜLETETT NAGY LAJOS**
(7. oldal)
- KODÁLY ÉS A KODÁLY KÖRUS**
(9. oldal)

A nemzeti jövedelem 1,5-2 százalékkal emelkedett

A Központi Statisztikai Hivatal jelentése a népgazdaság 1982. évi fejlődéséről

A gazdaság 1982. évi fejlődése — a romló nemzetközi feltételek mellett is — alapvetően megfelelt a népgazdasági tervben előírt követelményeknek. A legfőbb cél teljesült: az ország gazdasági egyensúlyi helyzete — a külső feltételek kényszerítő hatására és a belső erőfeszítések eredményeként — javult. A konvertibilis valutában elszámolt áruforgalom kiviteli többlettel zárult. A lakosság reáljövedelme és fogyasztása az előirányzatoknak megfelelően kismértékben meghaladta az előző évi szintet.

A gazdasági egyensúly javítása a nehezebb feltételek miatt a korábbiaknál nagyobb erőfeszítést követelt mind a gazdaságirányítás, mind a gazdálkodó szervezetek részéről. Az év folyamán a fizetőképesség fenntartásának biztosítására jelentős intézkedések történtek, amelyek a belső felhasználás tervezeti keretek között tartása érdekében mérsékeltek a vállalatok és a lakosság jövedelmét, illetve annak emelkedését, és növelték a költségvetés bevételeit.

A gazdálkodó szervezetek tevékenységére és eredményére a korábbinál nagyobb és közvetlenebb hatással voltak a nemzetközi gazdasági folyamatok. A vállalatok gazdasági helyzete — piaci lehetőségek, illetve alkalmazkodási képességeik alapján — tovább differenciálódott. A termékek és a fogyasztók igényeinek jobb kielégítését segítették az év folyamán alakuló új típusú gazdasági szervezetek. Az ezekben részt vevők nagyobb és növekvő hányadát a vállalati gazdasági munkaközösségek, szövetkezeti szakszervezetek és kisközvetkezők foglalkoztatták.

1982-ben a nemzeti jövedelem a tervezettel valamivel meghaladva, 1,5–2,0 százalékkal emelkedett, összege több mint 670 milliárd forint volt. Az ipari bruttó termelés növekedése és az országos építési-szerelési tevékenység mérséklődése lényegében megfelelt a tervezettnek. A mezőgazdasági termékek bruttó termelése a tervezettnél gyorsabban nőtt. A nemzeti jövedelem növekedése az anyagi ágakban foglalkoztatottak számának kismértékű, 0,5 százalékos csökkenése mellett következett be. A termelési költségvetés növekedése nagyobb volt, mint a termelésé.

A termelőfelhasználás aránya a bruttó termeléshez viszonyítva csökkent. Az anyagi ágakban a termelés bővülése mellett az előző évinél kevesebb energiát használtak fel. A lakosság energiafelhasználása emelkedett. Az összes felhasználásban a kőolaj és származékainak aránya csökkent, a földgázé nőtt.

A termelés növekedése, az egyensúlyi követelményeknek megfelelően, az export fokozását szolgálta. A belső felhasználás az előirányzott mértékben, kb. 2 százalékkal csökkent, és összege —

A népgazdaság 1982. évi fejlődésének főbb mutatószámai

	Terv 1981. év százalékában	Tény 1982. év százalékában
Nemzeti jövedelem	101 — 101,5	101,5 — 102
Nemzeti jövedelem belső felhasználása	98 — 99	98
Ipari termelés	102 — 102,5	102
Országos építés-szerelés	98 — 99	99
Mezőgazdasági termékek termelése	104 — 104,5	105
Egy lakosra jutó reáljövedelem	100 — 100,5	100,5
Lakossági fogyasztás	100,5 — 101	101
A szocialista szervek beruházásai, milliárd forint, folyó áron	178 — 180	185,4

Ipar

Az ipari termelés 2 százalékkal, ezen belül az állami ipar termelése 1,9 százalékkal, a szövetkezeti iparé 3,9 százalékkal haladta meg az előző évit. A termelésnövekedés túlnyomórészt a kivittelt bővítette. Az ipari termékek exportátadása mindkét elszámolási viszonylatban fokozódott, összességében 4,9 százalékkal haladta meg az előző évit. A belső értékesítésen belül a lakosságnak és a termelőfelhasználónak 1,3–1,3 százalékkal többet, beruházási célra 6,9 százalékkal kevesebbet értékesítettek az iparvállalatok és szövetkezetek.

Az éles nemzetközi piaci verseny és a korlátozott belső kereslet a gazdálkodó egységeket különbözőképpen érintette és alkalmazkodásuk a változó helyzethez eltérő volt. A fejlődés útjében szak-

A szocialista ipar termelésének alakulása

	1982. év 1981. év százalékában
Bányászat	101,4
Villamosenergia-ipar	99,4
Kohászat	100,8
Gépipar	103,7
Építőanyag-ipar	100,9
Vegyipar	101,8
Kőnyúlóipar	98,4
Élelmiszeripar	104,4
Ipar összesen	102,0

Az ipar termékszerkezete korszerűsödött, jobban alkalmazkodott a felhasználói igényekhez. A folyamat azonban a szükségessé válásig, a termékcserélődés útjében, a gyártmány- és gyártásfejlesztés intenzitása elmarad a követelményektől.

(Folytatás a 2. oldalon)

Kovács Károly ünnepi megemlékezését tartja

Sikeres helytállás a társadalom szolgálatában

Megyei ünnepség a népi ellenőrzés megalakulásának 25. évfordulóján

A népi ellenőrzés megalakulásának 25. évfordulója alkalmából tegnap délután ünnepi beszédet mondott Kovács Károly, a Hajdú-Bihar megyei Népi Ellenőrzési Bizottság elnöke. Szólt a népi ellenőrzés megalakulásának körülményeiről, azokról a szakemberekről, akik társadalmi munkában vállalták a felelősségteljes feladatot, és akik közül igen sokan még ma is cselekvő tagjai a szervezetnek. Részletesen beszélt a negyedszázados út fontosabb állomásairól, azokról az összetevőkről, amelyek hozzájárultak a népi ellenőrzés mai tekintélyének kivívásához. A megyében körülbelül 1700 népi ellenőr dolgozik, mellettük több száza tehető azon szakemberek száma, akik felkérésre, esetenként vesznek részt ellenőrzésekben. A testület társadalmi, népi jellegét jól tükrözi az a tény, hogy igen kevés a függetlenített apparátusban dolgozó szakemberek száma.

vács Károly, a Hajdú-Bihar megyei Népi Ellenőrzési Bizottság elnöke mondott ünnepi beszédet. Szólt a népi ellenőrzés megalakulásának körülményeiről, azokról a szakemberekről, akik társadalmi munkában vállalták a felelősségteljes feladatot, és akik közül igen sokan még ma is cselekvő tagjai a szervezetnek. Részletesen beszélt a negyedszázados út fontosabb állomásairól, azokról az összetevőkről, amelyek hozzájárultak a népi ellenőrzés mai tekintélyének kivívásához. A megyében körülbelül 1700 népi ellenőr dolgozik, mellettük több száza tehető azon szakemberek száma, akik felkérésre, esetenként vesznek részt ellenőrzésekben. A testület társadalmi, népi jellegét jól tükrözi az a tény, hogy igen kevés a függetlenített apparátusban dolgozó szakemberek száma.

döntő többségük önként vállalt munkával igyekeznek a társadalom érdekében tevékenykedni. Az ellenőrzések rendkívül hasznos tapasztalattal gazdagították a társadalom irányító szerveinek munkáját és gondoskodtak arról is, hogy a felszínre került jó tapasztalatokat elterjeszték. A munkaprogramokban meghatározott vizsgálatokon kívül nagy szerepet kap a népi ellenőrzési munkában a lakossági bejelentések következtetés kivizsgálása is.

Kovács Károly végezetül köszönetet mondott a népi ellenőrzésben tevékenykedő társadalmi munkások és függetlenített dolgozók eredményes munkájáért és azokért a kitüntetésekért, amelyek ezt a tevékenységet ismerték el.

(Folytatás a 3. oldalon)

Az AGROBER is a tagok sorában

Ülést tartott az Észak-hajdúsági Mezőgazdasági Együttműködés

Fenteken délelőtt a hajdúdorogi pártbizottság székében tartotta idejének első ülését az Észak-hajdúsági Mezőgazdasági Együttműködés igazgató tanácsa. A múlt év szeptemberében alakult társulás tizenkét tagjának — a hajdúböszörményi Béke, Bocskai, II. Kongresszus, Vörösi Csillag, Zója, a hajdúdorogi Bocskai, a hajdúnánási Béke, Dózsa, Micsurin, Új Élet Termelőszövetkezet, a hajdúböszörményi SZOVÁLL és a hajdúnánási Építőipari Szolgáltató Közös Vállalat — vezetői ezúttal voltak meg a néhány hónapos működés mérlegét, most tárgyalták meg az idei tennivalókat. Az igazgató tanács ülésén ott volt Juhász István, a megyei tanács elnökhelyettese és Fazekas Károly, a megyei tsz-szövetség elnöke.

Az eddig eltelt idő nem volt elegendő ahhoz, hogy a szervezet formálásán, a zavartalan együttműködést biztosító munkamódszerek kialakításán túl a közös fejlődés szemmel látható jelei is kirajzolódjanak. A célok azonban mind határozottabban megfogalmazódnak. Tervezik a térség komplex meliorációjának elvégzését, az ehhez kapcsolódó munka elvégzését (tudni kell, hogy a megyének ez a vidéke nem esik bele a központi támogatásokkal folyó meliorációs programba); folynak a gabonátárolóter szűkös kapacitásának bővítését segítő pályázatok; az ÉME gazdasági érdekeltek a húsprogramban való aktív részvételben is.

AGROBER azért kérte felvételét (hozzájárulva természetesen a pénzügyi alapokhoz is), mert mindkét oldalról lehetőséget lát a gyümölcsös, közös munkára. Az AGROBER-nél évtizedek alatt felhalmozódott szellemi kapacitás előnyeit a taggazdaságok is élvezhetik majd. A beruházásoknál a tagok soronkívüliséget élveznek, s az AGROBER 5 százalékos díjkezdvényt biztosít a részükre. Az együttműködésnek természetesen számos egyéb lehetősége is van.

Az igazgató tanács egyhangúlag elfogadta az AGROBER jelentkezését, s ezzel tizenháromra nőtt az ÉME tagjainak száma. A résztvevők egyúttal megbízták az együttműködés elnökét, Bodnár Lajost és igazgatóját, dr. Józsa Endrét, hogy tárgyaljon azoknak a vállalatoknak a vezetőivel, amelyek ugyancsak jeleztek belépési szándékukat.

A pénteki ülésen döntöttek az AGROBER felvételéről. Amint Kazareczky Kálmán vezérigazgató elmondta, az

FOEN: 12-144

R 4.

kor 1: 1.37 és

PTÁR

előtt, 1912. ett Szegehal- os korában. t el Lerid- szabadságáért gy, a mun- kommunista

amikor be- ifjúnokas- en már a leti bizottsá- yanebben az ztes közben 1933-ban il- a KIMSZ am 1934 elfogták, a tudtak bel- v és hétéb- re itelték. Illegálisan zott, s 1937 magyar zász- nak párttit- zaszták el-

teltesü, s a r rögös út- vérek leg- kint a brok elleni dtt ott volt. h, s elősor- damutatásai leridál szal- lidal fedezte a risszavonulá- rancsnokával ősi halált.

ELŐKNEK. delután fel zsról lát- az érdek- Művelődési termében.

ÜGYE- ros terüle- szombaton árnap reg- upos Sán- tvan utca telefon: tet; febru- reggel 6 óráig rno (Deb- utca 52. tja el az

ÉS ÜTTÖ- NEK vers- dró tudásu- brúár 5-ég MSZMP debrénci ai Ézsaiás

GY, a Csos- opera- ban ünne- szonótes alkalomból távirat- dtt jóki- nézői-hall- ezúton is

NYEK

jelent hír- lönvonnattal ljev, Le- 23. július meghirdetett Ft-ról 5600 SZ Utazási

brúár 10- utcán az l, a Kere- utatól, a m András- utcán, a Kerek- : február- ester ut- s a 19-25. Máta, Zsák, on végig, a n utcától smint a szboltban.

ri-tó kem- esi Mihály pített 0,2 házólati rakor fe- A léte- vesztélyes!

met meg- -3., kapu utka. (X)

vendégein- ár a-An ektési Nagyerdel kadás. adadó felől valamint a tartjuk- emés és Vízme- t. (X)

Debrece. Felelős forint —

arolásának és gabonátároló hálózat, a s, az általános iskolák, bölcsé-

ruák létszá-

okban 21 900-nem anyagi zsal nőtt a száma. Az belül az iparban jelenés- és hírtékü mértékű kkenés. A és a vizum lenyegében dt, a mező-ig — a ki-ység bővülé-kedett a

népgazdaság prában — a vételével — naponas mun-terés. Szal sor a zsal rendjének mely növel-ra jutó szá-mát.

avi összege ra 1982-ben tot fizettek zsalékos nö-

ranya vet-remkgondó-errel keve-decemberé-ozási se-d forintot mivel ke-81-ben.

meket és a vedelmeket nazó összes-ése, vala-rszinvoval emelkedése kosra jutó integy fel agasabb az

es fogyasz-emelkedett. forgalom lékkel hal-évit. Az zvezeti cik-zalékkal, a 2,7 száza-ti cikke-csökken-t. -állomány 7 milliárd t, és de-milliárd

zépiskolák tanuló-k A múlt tett ered-zságot, eb-tagozaton. atási in-0 hallga-tagozaton. az esti on keve-mint egy Az ország atási in-0 hallga-et, ebből tagozaton. lak osz-na 1600-osztályte-k száma alsófokú pedagó-ível. kö-edett. A 400 pe-al több, den.

szociális ános is-szálé-oth-1981. évi dalon)

A Központi Statisztikai Hivatal jelentése a népgazdaság 1982. évi fejlődéséről

(Folytatás a 2. oldalról)

39,9 százalékkal szemben. Emelkedett a diákoktho- nban vagy kollégiumokban lakó szakmunkástanulók és

egyetemi-főiskolai hallgatók aránya. A felsőfokú oktatási intézmények hallgatói szá- mára kifizetett ösztöndíj ösz- szege mintegy 30 százalé- kal emelkedett.

zálékos csökkenést jelent. A szocialista országokba uta- zott a külföldre látogatók 88 százaléka. Az idegenforgal- mi kiadások összege vala- melyest meghaladta az 1981. évit. A bevételek és kiadások aktív egyenlege nagyobb volt az előző évinél.

Az év folyamán jelentősen, több mint 10 százalékkal bő- vült a kereskedelmi szállás- helyek száma. A szállodák befogadóképessége 5100-zal, ezen belül Budapesten 4500- zal nőtt. Az egyéb szálláshe- lyek — turistaszállások, kem- pingek, nyaralóházak, foga- dók, fizetővendéglátás — be- fogadóképessége 25 ezerrel lett több.

Budapest, 1983. február 4.

Központi Statisztikai Hivatal

Idegenforgalom

1982-ben 9,8 millió külföl- di látogatót az országba, 34 százalékkal kevesebb, mint 1981-ben. A beutazók há- romnegyede a szocialista or- szágokból érkezett.

A Magyarországra látoga- tók kétharmada, 6,5 millió fő egy napnál hosszabb idő- re érkező turista volt. Szá- muk az előző évhez képest

ugyancsak csökkent. A tu- risták átlagos tartózkodási ideje, valamint a napi kiadá- saik nőttek, így az idegen- forgalomból származó bevé- telek 9 százalékkal megha- ladták az előző évit.

Magyar állampolgárok 3,9 millió esetben utaztak kül- földre. Ez az egy évvel ko- rábbihoz viszonyítva 30 szá-

Emlékezés a sztálingrádi csata 40. évfordulóján

A sztálingrádi csata 40. év- fordulója alkalmából emlék- gyűlést tartottak pénteken a Szovjet Tudomány és Kultú- ra Házában. A Hazafias Népfront, a Kommunista If- jusági Szövetség, a Magyar- Szovjet Baráti Társaság, a Magyar Ellenállók, Antifa- sziszták Szövetsége, a Had- történeti Intézet és Múzeum, és a Szovjet Kultúra és Tu- domány Háza szervezte ün- nepi esemény résztvevőit Molnár Béla, a Hazafias Népfront Országos Tanácsá- nak titkára köszöntötte, majd Tóth Sándor alezre- des, a hadtudományok kandidá- tusa, a Hadtörténeti Inté- zet munkatársa emlékezett az évforduló jelentőségéről. Beszède bevezetőjében rá- mutatott: ez a győzelem döntő fordulatot hozott a II. világháború menetében. hiszen a fasiszta hadigé- pezet megrendítő erejű, kihe- verhetetlen csapat szene- dett. A győzelem végleg- sen a szovjet hadvezetés ke- zébe juttatta a kezdeménye- zést, s ezzel megteremtődtek a feltételek a fasiszta beto- lakodók kiűzésére.

A sztálingrádi csatában aratott szovjet győzelem az egész haladó emberiség ügyévé vált — folytatta Tóth Sándor, s emlékez- tetett rá, hogy államférfiak és politikusok, hadvezérek és az értelmiség legjelesebb képviselői egyértelműen a második világháború fordú- lopontjaként értékelték a negyven évvel ezelőtti ese- ményt. A sztálingrádi dia- dal minden eddiginél fénye- sebben mutatta meg — hangoztatta —, milyen hatal- mas harci táborra, legyőzhe- tetlen erővé kovácsolta a hadtudományok számolni- uk kell azzal, hogy ha az emberiség békéjét fenyegetik, a haladás erőivel találják magukat szemben — mondta befejezésül Tóth Sándor al- ezre- des.

Az emlékgyűlésen felszó- lalt Nyikolaj Krasnyikov, a Szovjetunió budapesti nagy- követsége katonái és lég- ügyi attaséjának első he- lyettese, aki meleg szavak- kal emlékezett meg a negy- ven évvel ezelőtti, történel- mi sorsfordulóról. Dimitrij Gorbany vezérőrnagy a szemtanú hitelével villantot- ta fel a hősi ellenállás he- teit, hónapjait. (MTI)

sizta megszállás alá került országok népeibe, új erőt adott az ellenállási mozgal- maknak. Azóta ez a csata jelképpé nemesedett. Örök időre szóló figyelemztetés a háborúra készülők számá- ra, hogy nincs esélyük az emberiség létét fenyegető, kalandorterveik megvalósi- tására. Napjainkban is létez- nek olyan erők, amelyek nem tanultak a történelem- ből — mutatott rá az előadó. A háborús terveket szövö- getőknek azonban számolni- uk kell azzal, hogy ha az emberiség békéjét fenyegetik, a haladás erőivel találják magukat szemben — mondta befejezésül Tóth Sándor al- ezre- des.

Az emlékgyűlésen felszó- lalt Nyikolaj Krasnyikov, a Szovjetunió budapesti nagy- követsége katonái és lég- ügyi attaséjának első he- lyettese, aki meleg szavak- kal emlékezett meg a negy- ven évvel ezelőtti, történel- mi sorsfordulóról. Dimitrij Gorbany vezérőrnagy a szemtanú hitelével villantot- ta fel a hősi ellenállás he- teit, hónapjait. (MTI)

A máltai külügyminiszter befejezte magyarországi látogatását

Alex Sceberras Trigona máltai külügyminiszter ma- gyarországi látogatásának utolsó hivatalos programja- ként pénteken a két ország kapcsolatát erősítő nemzet- közi szerződéseket írt alá a Külügyminisztériumban. A vízumkényszer megszünteté- séről Puja Frigyes külügy- miniszterrel, míg az idegen- forgalmi együttműködésről Ju- ház Zoltán belkereskedelmi miniszterrel írt alá egyez- ményt. Végül a máltai diplo- mácia vezetője Melega Tibor külkereskedelmi miniszter- helyettesével jegyzőkönyvet írt alá a Magyarország és Mál- ta gazdasági kapcsolatainak fejlesztését, elmélyítését szol- gáló együttműködésről.

Alex Sceberras Trigona a nap folyamán megbeszélése- ket folytatott Sárdi Gyulával, az Expressz Utazási és Diák Utazási Iroda igazgatóhe- lyettesével, valamint Harsá- nyi Zoltánnal, az IBUSZ ve- zérigazgatójával. Alex Sceberras Trigona hi- vatalos magyarországi látog- atását befejezte, délután elutazott Budapestre. A Fe- rőhegyi repülőtéren vendé- gülte Melega Tibor külügy- miniszter, Puja Frigyes búcsú- zott.

tatta. Jelen volt Szita János, hazánk máltai és Maurice J. Lubrano, a Máltai Köztársá- ság magyarországi nagyköve- te.

Puja Frigyes és Alex Sce- berras Trigona hivatalos tár- gyalásain áttekintette a nem- zetközi élet időszerű kérdése- it és kétoldalú kapcsolatokat. Véleménycserét folytattak az európai biztonság és együtt- működés, valamint az enyhü- lés kérdéseiről. Az MTI tu- dósítójának értesülése szerint megállapították, hogy a jelen- legi feszült nemzetközi hely- zetben még inkább szükséges az enyhülés és a békés egy- más mellett élés eredményei- nek megőrzése, az államok közötti együttműködés széle- sítése. A magyar diplomácia vezetője elismeréssel szolt arról az aktív, kezdeményező szerepről, amelyet a Máltai Köztársaság az el nem kötele- zett országok mozgalmában vállalt. Az eszmecserék során a partnerek megállapították, hogy nézeteik a nemzetközi

élet számos fontos kérdé- sében azonosak, vagy közel- lőak.

Magyarország és Málta két- oldalú kapcsolatainak érté- kelése során kitént, hogy több területen lehetőség kínálko- zik azok fejlesztésére. Az or- szágaink közötti kulturális kapcsolatokról Kőpeczi Béla művelődési miniszter folyta- tott megbeszélést Trigona külügyminiszterrel, aki ha- zájában a kulturális tárcát is irányítja. Gazdasági kap- csolataink fejlesztésének le- hetőségeiről a máltai külügy- miniszter Melega Tibor kül- kereskedelmi miniszterhe- lyettesével és több magyar gazdasági, valamint idegen- forgalmi intézmény vezetőjé- vel is tárgyalt.

Alex Sceberras Trigona t- tartzokodása idején fogadta Losonczy Pál, az Elnöki Taná- cás elnöke, valamint Óvári Miklós, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Köz- ponti Bizottság titkára. A hi- vatalos tárgyalások befeje- zését a máltai külügyminisz- ter viszontlátogatásra hívta meg Puja Frigyes, aki a meg- hívást elfogadta. (MTI)

Magyar pártküldöttség látogatása Moszkvában

Az SZKP KB meghívásá- ra február 1-4. között La- katos Ernővel, az MSZMP KB agitációs és propaganda osztályának vezetőjével az élen küldöttség tartózkod- tott Moszkvában. A delegá- ció az SZKP ideológiai mun-

kájának tapasztalataival is- kesztőse, a TASZSZ hír- ügynökség, az APN sajtó- ügynökség, továbbá a szovjet rádió és televízió vezetőivel. Az MSZMP küldöttségét fogadta Mihail Zimjanyin, az SZKP KB titkára. (MTI)

Megyei ünnepség a népi ellenőrzés megalakulásának 25. évfordulóján

Az ünnepség résztvevői

(Folytatás az 1. oldalról)

A megyei párt-végrehajtó- bizottság, valamint a megyei tanács nevében dr. Szabó Imre, a megyei tanács elnöke köszöntötte a népi ellenörö- ket:

— Pártunk és kormányunk a lenini munkás-paraszti ál- lami felügyelet hagyományai felelevenítve, 25 éve hívta létre a népi ellenőrzést — mondta. — A negyedszázad elteltével is meggyőződéssel mondhatjuk, hogy a népi ellenőrzés beváltotta a hozzá- fűzött reményeket. Szocialis- ta fejlődésünk utóbbi negyed- századára visszatérve meg- joggal állapíthatjuk meg, hogy a népi ellenőrzés jól beilleszkedett a politikai tö- rekvések megvalósításába, a kormányzati döntések végre- hajtásának segítésébe és el- lenőrzésébe.

A NEB eddigi munkájával tekintélyt, elismerést vívott ki a vizsgált szervek körében, csakúgy, mint a dolgozók szé- le közvéleménye előtt. En- nek fő forrása ma is az el- lenőrző munka szilárd társa- dalmi bázisa, következetes demokratizmusa, továbbá az a tartalom is befolyásoló munkastílus, amely a dolgo- zók széles körének tapasztala- taira, felelősségérzetére, szaktudására és jobbító szán- dékára épül.

Továbbiakban szolt arról a szerepről, amelyet a népi el- lenőrzés tölt be a szocialista demokrácia megerősödésében és azokról a hasznos és egy- re bővülő kapcsolatokról.

amelyek a különböző politi- kai, társadalmi szervek és az illetékes népi ellenőrzési bi- zottságok között valósulnak meg. Az ünnepi alkalomból külön tisztelettel köszöntötte azt a százhusz alapító tagot, aki a megyében most is hasz- nosan segíti a népi ellenör- zés munkáját. Beszède végén felolvasta azt a levelet, ame- lyet az évforduló alkalmából Kádár János, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára és Lázár György, a Minisztertanács elnöke inté- zte a népi ellenörökhöz.

Dr. Szabó Imre, a megyei tanács elismerését tolmácsol- va kitüntetésekkel adott át, majd dr. Hanga Mária, kö- szöntötte a népi ellenöröket és átadta a központi szervek elismeréseit, kitüntetéseit.

A Munka Érdemrend kü- lönböző fokozatait a csütör- tőkön tartott budapesti ün- nepesen vették át a kitün- tetettek. Tegnap számunkban közöltük, hogy hárman kap- ták meg meggyőzően a Mun- ca Érdemrend arany fokozá- tát, a Munka Érdemrend ezüst fokozatát vehette át dr. Erdélyi László, a Debrecen városi, járási NEB elnöke. Nagy László, a megyei NEB társadalmi elnökhelyettese, városi, járási NEB tagja.

Kiváló Társadalmi Mun- ca Érdemrendet kapott Sán- dor János, Püski András, Ze- ke Tibor, dr. Pinczés László, Bölönyi Károly, Dávid Imre, Kurtán Zoltán, Berei József, Mészáros Gyula, Pék József.

Mezei Istvánné, Soós Imre, Takács Sándor, Szentesi Ti- bor, Bajdó Ibolya és Baráth László.

Kiváló Munkáért kitün- tetésben részesült Balogh Gusztáv, Berencz Gyuláné, Nagy Miklósné, Erdei Imre, Kövendi István, Pártai Já- nos, dr. Boros Béla, Rácz Mi- hály, Gellértfi István, Sza- bolcsi András, Pásztor Ist- ván, dr. Biky Gábor és Gyöngyösi László.

A Haza Szolgálatáért Ér- demérem arany fokozatában részesült Dobó József, a So- cialista Kultúraért kitün- tetésben Szabó Gézáné, a Ki- váló Szervezeti Munkáért el- ismerésben Katona Béla, Kö- zösségi Munkáért emlékla- kettet kapott Pintye Ferenc, Kovács Béla, Bögre Miklós, dr. Nagy Gábor. A Központi Népi Ellenőrzési Bizottság el- nöke az évforduló alkalmából emléklapokat adományoz- tott a következő népi ellen- öröknek a megyében: Bara- cza László, Szatmári József, Szitta András, Nádházi Al- bert, Földesi László, Hollósi János, Nábrádi Sándor, Fi- csor István, Töpler József, Nagy Imre, Szabó Mihály, Balogh Sándor, Márton Béla, Láposi Gyula, dr. Gál György, Csösz Károly, Hudák Imré- né, Basa Istvánné.

A kitüntetett népi ellen- örök nevében dr. Erdei Pé- ter, a hajdúszoboszlói városi NEB társadalmi elnöke mon- dott köszönetet, majd az In- ternacionálé után a főiskola tanárai és hallgatói adtak műsort.

Befejeződtek a magyar-szovjet áruszállítási tárgyalások Záhonyban

A jegyzőkönyvek és a meg- állapodásokat tartalmazó do- kumentumok aláírásával pénteken Záhonyban befeje- ződtek az idej magyar-szov- jet vasúti áruszállítási terv- egyeztető tárgyalások.

A két ország közötti vasúti szállítások 1983-ban megha- ladják a 18 millió tonnát. A Szovjetunióból tizenhárom és fél millió tonnányi áru érke- zik a záhonyi határállomásra, a magyar szállítások mennyi- sége pedig több mint négy és fél millió tonna lesz. A tár- gyalásokon megállapodtak abban, hogy 1983-ban a ko- rábbinál jobban törekednek a szállítások egyenletességé- re. Az év első hónapjaiban az erők elsősorban a gabo- na, illetve az ipari termékek forgalmára összpontosítják. ezt követően tavasszal a kon- zervszállítás tennivalóit rangsorolják az élre, nyáron pedig a friss gyümölcs és más mezőgazdasági termékek szállítása kap zöld utat.

embereinek fontos feladata a fogadókészség javítása, az egyéb módszerek mellett eb- ből a célból összehangoltan növelik az átrakást nem igénylő forgalmat. Tovább- fejlesztik a konténeres szállí- tást is. Míg 1980-ban csupán hétézer darab konténer for- dult meg a csapi és záhonyi határállomáson, tavaly már tizenhét ezer darabot kezeltek és továbbították a két ország vasutasaival, az idej megállapo- tás értelmében pedig az esz- tendő végéig 20 ezer konté- nert küld egymásnak a két fél. Bővítik a konténerben szállítható áruféleségek ská- láját is.

A kétoldalú magyar-szov- jet szállítási tárgyalásokba a hét közepén bekapcsolódtak a jugoszláv vasutak vezetői is. A három ország szakem- berei megállapodtak a Jugo- szlavia és a Szovjetunió kö- zötti, hazánkban áthaladó áru- forgalommal kapcsolatos főbb kérdésekben, s aláírták az erről szóló dokumentumot. (MTI)

Megnyitották a mezőgazdasági könyvhónapot

Pénteken Egerben megnyitották az 1983. évi mezőgazdasági könyvhónapot. Az MSZMP Heves megyei Oktatási Igazgatóságának nagyteremben ren- dezett ünnepség résztve- vőit Vaskó Mihály, a Heves megyei pártbizott- ság első titkára köszön- tette, majd Kőpeczi Béla művelődési miniszter mondott beszédet. Méltat- ta a mezőgazdaság szocialista fejlődésének eredményeit, annak tár- sadalmi, kulturális összefüggéseit, és szolt arról, hogy mindezekben az eredményekben nagyon fontos szerepet töltenek be a könyvek.

Ezt követően Kőpeczi Béla, valamint Papócsi László mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter- helyettes kitüntetésekkel adott át a mezőgazdasági szakkönyveket készítő ki- váló nyomdászoknak és a terjesztésükben élenjár- óknak. A megnyitó alkalmából az oktatási igazgatóság aulájában kiállítást ren- deztek a mezőgazdasági könyvjáradásokról. (MTI)

Kolumbia új nagykövete

Losonczy Pál, a Népköz- gazdasági Elnöki Tanácsának elnöke pénteken fogadta dr. Daniel Carlos Roca Castellanos rendkívüli és meghatal- mazott nagykövetet, a Ko-

lumbiai Köztársaság új ma- gyarországi nagykövetét, aki átadta megbízólevelét. A megbízólevelét átadásánál je- len volt Garai Róbert kül- ügyminiszter-helyettes. (MTI)

Hajdúdorogról

Ahol ma Hajdúvid házai sorakoznak, azon a tájon volt valaha egy uradalmi cselédház. Abban látott napvilágot nyolc esztendővel a századforduló után Szalóki Sándor, hogy jobbra csak a nevében különbözzön a szegénységre született, hozzá hasonló sorúaktól. No meg abban, hogy ráadásul nagyszülőknél nevelkedve apa nélkül induljon el a nagy kalandra, amit életnek szoktunk nevezni. Szomorú gyerekkor, mondhatnánk belegendolva, hogy nemigen került a tányérjába más, mint kukoricakása és „zsírozóna” (korántsem egészségességi megfontolásból) legfeljebb egy kevés olaj. Az első nagy háború s az aztáni nélkülözések sem igen szűbbítették ezt a gyerekképet. Minderre azonban ma már jobbára a múltat szelídítő feledés borul. Alig emlékszik már a Forrai-tanyára, ahol első lépéseit megtette.

Pár év múlva Nagyegyházra kerülve éltük tovább a cselédeletet. Ez a rész már Újfehértóhoz tartozik, de mi inkább hajdúdoroginak éreztük magunkat. Ot-hat kilométerre volt. Ide jártunk vásárolni is. Engem hamar munkára fogtak. Malacpásztorként kerestem meg nyaranta az iskolakönyvre való. Négy elemi után, felcsperedve aztán komenciósi cseléd lettem belőlem Stern Péternél. Gazdag ember volt, kétezer-háromszáz holdja az újfehértői részekben terült el. A cseléd bére rögzített volt, terményből és kevéske pénzből (de az szót sem érdekel, olyan kevés volt). Egy évre tíz mázsa rozs, négy mázsa búza, húsz kiló só, húsz kiló szalonna, pénzben meg öt pengő. Ez volt a bére. Kaptunk aztán még egy magyar hold kukoricát és négyszáz öt krumplinak való földet. Ezért kellett egy álló évig dolgozni. Hétköznap, ünnep, húsvét, karácsony, nem számított.

Mindenké emléiket pedig most hajdúdorogi, Lenin utcai családi házában idézi Szalóki Sándor immár tíz felnőtt gyerekkel és az élet sok-sok eseményével a háta mögött.

— 1928-ban beköltöztünk

Dorogra. Zsellér, napszámós ember lettem... Igaz, olyan helyzetben, amikor a válság már a tetőfokára hágott. 28-ban ugye kifogyott a búza, utána répán vagy kukorika munkán voltunk. Alig volt napszám. Szatmárban, Borsodban is megfordultam így. Józsától Taktaszadái, Bodrogolaszig itt is, ott is. Ez utóbbi helyen két hétig ingyen, mert nem fizettek semmit a rossz idő miatt... Panaszt is tettünk, de hát hiába volt...

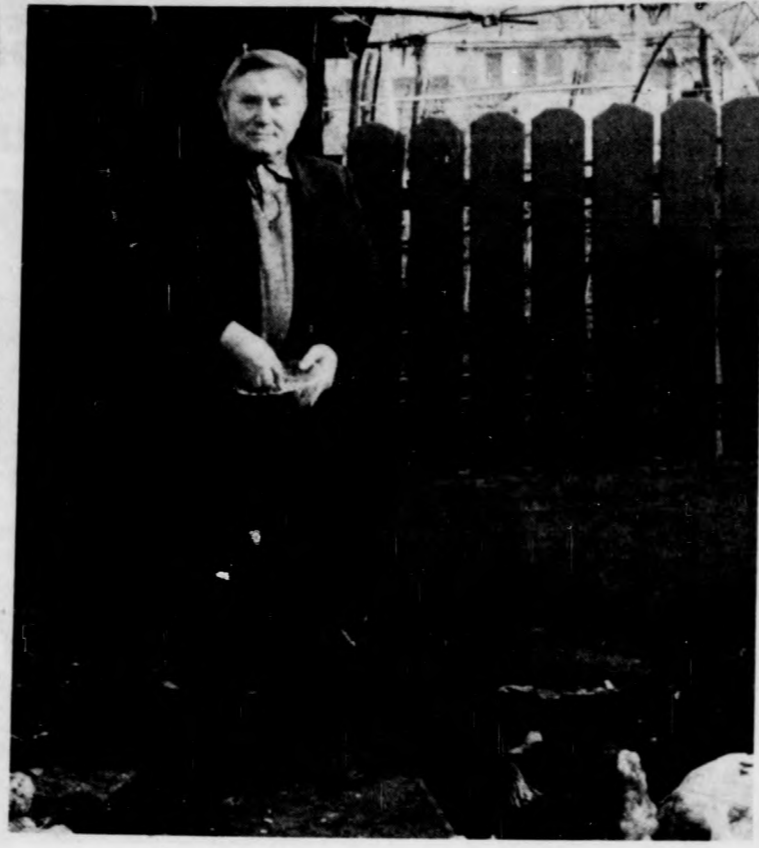
Ezerkilencszázharminc június 12. Nevezetes dátum Szalóki Sándor életében. Ismét fordult az élete: oltár elé vezette Papp Juliánát...

— Igen ám, de a község-házán, amikor beírtak minket az esketőkönyvbe, kiderült, hogy még nem voltam katoná. Kimaradtam valahogy a sor alól. A nőülhöz mellé így az évben még öt hónap katonáskodáson is keresztülestem.

Aztán megkezdődött a dohányosélet. Egy évig a feleségem szüleinél maradtunk, az ő tíz holdjukból álltunk meg. Később önállóan is. No, ha a komenciósi cselédeskedés és a zsellér napszámósodás nem volt könnyű élet, akkor a dohányosélet pláne nem. De még ez fizetett a legjobban. Úgy neveztük: feles dohánykertészkedés. Bár ennek csak a neve volt az! Valójában negyven százalékot adtak, s még abból is lefogták az „úri költséget”.

— Hogy az mi volt? Hajjaj! Az nehezen megmagyarázható. A lényeg, hogy velünk fizetették ki ezen a címen azt, amit a tulajdonos a dohánybevéltől tisztviselővel elmulatott. De nekünk kellett a palántát is megnevelni, ennek minden költségét is viselni, magot venni, melegágyat készíteni, a melegágytakarót, molinót venni. Még aztán a csikó-tartás is, a mi gondunk volt. Mert voltak a dohányos nyos nem él meg. En ügyeskedtem, hogy valahogy láb-raálljunk. Vettem egy olcsó rossz csikót, kibabusgattam. Akkor jó áron eladtam, vettem megint egy rosszat, s megint így cselekedtem, hogy valahogy hatról a hétére jussunk.

— De hát kegyetlen nehéz

Ma sem unatkozom...

élet volt a dohányosé. Palántázásokra éjjel egy-két órakor kellett kelni, vizet vinni hordókban a melegágyat meglocsolni, hogy a palánták ki tudják szedni. Aztán palántaültetés, locsolgatás délig. Délután folytattam újabb fordulóval... Amikor a palánta megfakadt, kapálgni, nevelgetni a dohányt. Az már emberieségesebb volt... Szédéskor, töröskor pedig megint nem. A nappal letört leveleket este felüzni, este tiziz-tizenegyet. Virradatok pedig már kelni is. Nem volt könnyebb a csomózás, simítás, válogatás sem, amit november, december, január folyamán végeztünk.

— Mindez egyfajta közös élet volt kint a tanyán. Az uraság a tanyán biztosított lakást. Ha lakásnak lehetett azt nevezni. Egy közös pitvarra néző négy szoba. Mindegyik egy-egy család otthona. Némelyik nyolc-tíz tagú volt. Az enyém is. Abban a szobában éltünk, főztünk, léteztünk. Közös kemence, meg szabadkéményes tűzhely. Így éltünk. A gyerekek is többnyire ott születtek. Azóta tízet neveltünk fel. Kettő meghalt.

— A felszabadulás után változott az életünk. Tizenegy holdat kaptunk, azon gazdálkodtunk, amíg 49-ben meg nem alapítottuk a termelőszövetkezetet. Közben esti iskolán elvégeztem a nyolc általánost. Pártiskolára is küldtek. Előbb a tanácsválasztás előkészítésé-

A repi fekete és a fekete repi

Nem panaszképpen mondom, de néhol — ahol eddig megszoktuk — már kávéval sem kínálnak. Fekete-kávéval. Abban bízom, hogy a reprezentációs fekete elmaradása a fekete reprezentáció visszaszorítását is jelképezi.

Elmúltak azok az idők, amikor mindenfajta fontos megbeszélés alapvető kellekei közé tartozott legalább egy konyhakész, gazdag szendvicsestál, sokfajta üdítő, ha nem éppen néhány flaska bor. És elmúlt a jobbára vállalati vezetők körében honos csomagajándékozás divatja, divatjammultá vált a mondás, ami szerint „kis ajándékokkal lehet nagy barátságokat erősíteni”. És elmúlt sok minden más...

Az utcán, ha nyugati márkájú kocsit látok, a legtrikább esetben kezdődik a rendszáma A-val vagy B-vel. A néhány esztendővel ezelőtt hozott, a maga idejében nagy vihart kavart rendelkezés a lehető legkisebbre, a valóban elengedhetetlenül szükséges állami reprezentáció keretei közé csökkentette azoknak a számát, akik drága gépkocsit használhatnak. Mj több: még a Lada nagysága is megszá-bott. Sok vállalati igazgatót ismerek, aki annak idején Mercedeszel járt, most pedig meg kell elégednie az 1300-as Zsigával. Neki magának pedig 1500-asa van: annyit használja a sajátját, amennyit akarja, illetőleg amennyi pénze van, de az állami, vállalati kocsit csak olyat és úgy, ahogy az elengedhetetlenül szükséges. Még az is az ő dolga, hogy reggelenként miként megy a munkahelyére. Azelőtt járt a „háztól házig” — mintegy az egyébként nem magas vezetői bérek kiegészítéséért is —, ma nem: egy bizonyos összeggel kiegészítették a fizetésüket, a többi azoknak a dolgá, akiknek azelőtt a kocsihasználat járt, most pedig pénzt kapnak helyette. A többségük ezek után buszt, villamost, metró-t használ: az államháztartás nemcsak sok millió, tízmillió forintot takarított meg, hanem dollármilliókat is.

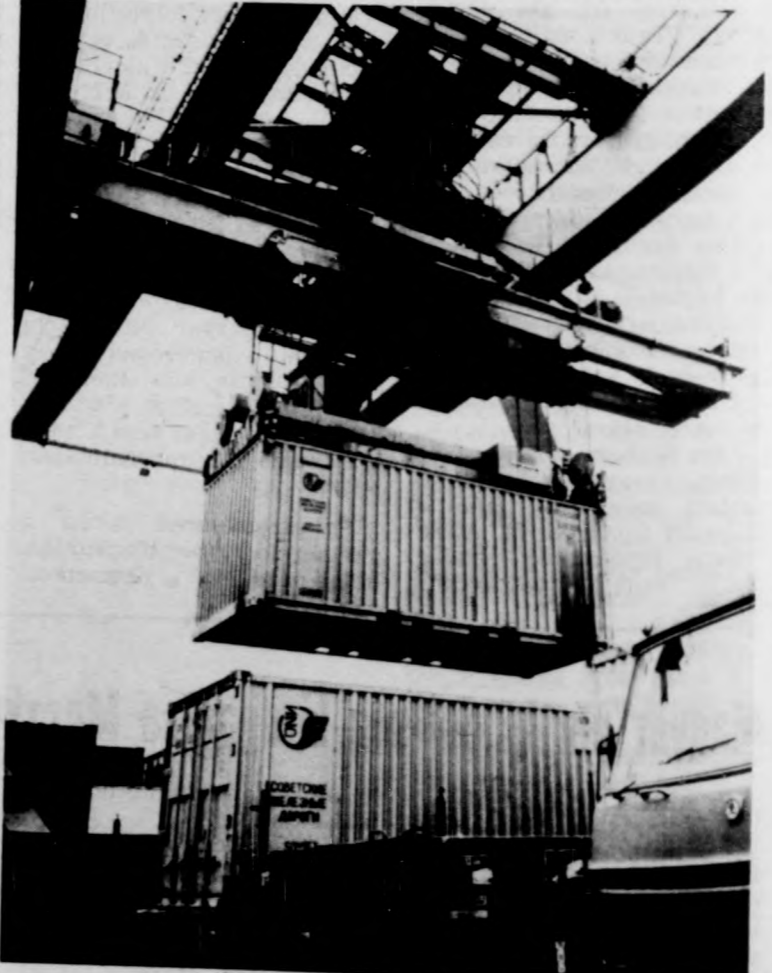
Aki nem felejt olyan könnyen, emlékezhet rá: annak idején az érintettek körében nem kis ellenállást, helyenként felháborodást keltett a rendelkezés. Mások meg kárörömmel vették hírül, hogy a „fejesekek”-et ily módon megkurtították. A kárörömről annyit: aki a magyar vezetők — legyenek ezek egészen magas állami tisztségben, vagy egy-egy kisebb tsz vagy gyár élén álljanak — jövedelmét és „kiváltságait” irigyli, az nincs tisztában alapvető dolgokkal. Magyarországon ugyanis nem a vezető állású dolgozó bére és különösen nem a jövedelme a legmagasabb. Sokan kevesebbet keresnek, mint ha eredeti szakmájukban, hivatalukban maradtak volna. Annál nagyobb azonban a felelősségük. És a döntő többség ezek szerint az elvek szerint is végzi vállalt feladatát.

A felesleges reprezentáció (hiszen vannak szükségesekek is: egy legmagasabb szintű látogatáshoz a diplomáciai szokások szerint hozzátartozik egy ebéd vagy vacsora, de ez is jóval kevesebbe kerül, mint az ember a képernyő előtt ülve gondolat) felszámolása egyben nagy csapást jelentett a még felülhöz vezető „kiváltságra”. Már csak mutatásban ha akad olyan pénzügyi vezető, főkönyvelő — mert ki tagadná, hogy még van? —, akit azért „tart” a tsz-elnök, az igazgató, mert kitűnően ért hozzá, miként lehet a fényes vendéglátások, helyenként dorobozások költségeit különböző más címeken elszámolni. Valaha legendák keringtek róla, hogy egy-egy dinomdánom után döntöttek, „ki kap” — vagyis az ország melyik „kiskirályságában” építenek fel — fontos beruházásokat. Ma az ilyesmirelő szó sem esik: a döntéseket a valós tények higgadt, józan (márpedig ez aligha fér össze a sűrű italtöltötéssel) mérlegelésével hozzák, s a vendég eleve gyanút fog, ha a vendéglátó túlságosan nagyvonalúnak bizonyul. Szintén kezd megdőlni az a téves hiedelem, hogy bár egymás között spórolhatunk, ha külföldi üzletfél érkezik, annak aztán meg kell mutatnunk, mit tud a magyar kolyha, mily pompások a boraink, sőt hogy mennyire tüzesek a magyar fiatalasszonyok is. A komoly üzleti partner nem enni-inni, hanem komolyan tárgyalni akar. A vendéglátás ugyan hozzártozik a nemzetközi kereskedelemhez, de nem a pénzszórás.

Rengeteg pénz marad így meg. Es ami legalább ennyire fontos: megszűnt egy kihívás, amely joggal bosszantotta, mérgesítette az embereket. Akik már a reprezentáció drasztikus csökkentése előtt is mindig hallottak a takarékoságról, de úgy vélhették, hogy az csak az „egyszerűbb emberekre” vonatkozik, s mások a köz nevében, a köz javára hivatkozva nyugodtan költhetnek akár az eddiginél is többet a köz pénzből. Eljutottunk oda, hogy bár a kormány minden erőfeszítése ellenére sem szűnt meg a „fekete reprezentáció”, egyre inkább fehér hullónak számítanak a rendelkezések áthágói. Nem szabad csodálkoznunk azon, hogy újabbán néhol már „nem telik” a megszokott feketére sem. Ez nem annyira a nehéz idők újabb megnyilvánulása, hanem inkább egy könnyelmű korszak befejezésének jelképe.

Pintér István

A MÁV ferencvárosi konténer-pályaudvarán naponta mintegy ötszáz konténer raknak járműre, illetve raktérre

RÖVIDZÁRLAT

Szó, ami a szó, a föld-darab nem nézett ki valami bizalomgerjesztően — bár éppenséggel lehet, hogy a mezőgazdaságtól elszokott szemeknek tűnt így. A lényeg, hogy bizonyosan termőföld volt, hisz mindenféle gyomnövények vígan szaporodtak rajta, akkor pedig az általa elképzelt rengeteg kultúrnövénynek szintén jó lesz. Már a hivatalos formáságok elintézése előtt többször ellátogatott jóvendő kertjére, aztán pedig, hogy papíron is bírálja lett a teleknek, még gyakrabban állt meg a földdarab szélén. Elmerengve nézett a birtoka határain túl a jövőbe, és szeméi előtt kirajzolódott egy mintagazdaság nagy-szerű távlatai.

Am nem akart semmit elhamarkodni. Titokban megmosolyogta a szomszédokat, akik máris elkezdtek ásni, kapálgni, pedig biztosan tudta rólok, hogy semmiféle szakértelemmel nem rendelkeznek. Ő semmiképpen sem szeretne volna holmi oktalan kapkodással elrontani a dolgokat. Először is beiratkozott az agrártudományi egyetemre, mert tisztában volt vele, hogy magas szintű képzettség nélkül sem mire sem juthat. A felvételi hercehurca ugyan kicsit megviselte, mert annak előtte nemigen tudta megkülönböztetni például a vilmoskörtét a császárkörtétől, de nálul szeren-

csével és szorgalommal csak sikerült bejutnia. A felesége is vállalta egy felsőfokú pénzügyi tanfolyam elvégzését, hogy aztán megfelelő felkészültséggel tudja a birtok gazdasági ügyeit irányítani. A lánya völégényét sikerült rábírnia, hogy filozófia helyett inkább építészettel tanuljon, mert a telken megépítendő ház felépítését sem akarta valami kontár-ra bízni. Most már csak a lányával kellett elhitetnie, mennyivel hasznosabb lesz, ha kútfúrónak tanul

További feladatot jelentett, hogy az anyósának kerítsenek egy árushelyet a piacon, ahol majd a termékeket értékesítik, aztán ez is megoldódott. A hölgy ugyan kicsit furcsa látványt nyújtott, hogy hétfőre odaáll az üres pult mögé, de nem akarta elhagyni a helyét, nehogy mások elfoglalják. Így elterjedt róla, hogy ő árulja a legszebb árut a piacon, hisz nyitás után tíz perccel sem volt már semmije. Az apósa feladata viszonylag egyszerű volt, neki csak egy kis teherautót kellett beszereznie, amivel majd az árut fuvarozza. Bár a megfelelő

ség pedig közben olyan szakértelemre tett szert, hogy olykor a Világbank-tól is kikérték tanácsait. Éppen a hét végét várták, hogy kivonuljanak a telekre, amikor ajánlott levelet hozott a posta. A földet berbeadó termelőszövetkezet közölte, hogy szerződést, mivel a bérlő elmulasztotta megművelni a földjét és azt több-méteres gaz veri.

A levelet olvasva úgy érezték, hogy összeomlott minden.

— Hiába készültünk éveken keresztül — sópáncodott a család —, kár volt annyi időt a felkészüléssel tölteni.

— Bezzeg a szomszédok már évek óta szedik a paradicsomot meg a paprikát — toldotta meg a feleség.

— És van egy kis vityillójuk is — suttozta az anyósa.

— Meg néhány hektó házi boruk — szólt az após.

— Most aztán hol termelünk? — tette fel a kérdést a vő.

— Ugyan, ugyan — nyugtatta őket a családfe. — Tudjátok, hogy most írom a doktori disszertációt kiskertek korszerű családi műveléséről. Már csak néhány fejezet van hátra, aztán utánaérek a dolgoknak. Elvégre nem olyan országban élünk, ahol ne becsülnek meg az igazi szakembert.

T. Szűcs József

Szakértelem

ki, mint ha óvónó lenne. A kislány kicsit húzódozot a feladattól, mondván, egész életében a gyerekekkel szeretett volna foglalkozni, de a családi kupa-katánácsnak sikerült rávennie a feladat vállalására. A leendő kútmester is biztosítva volt tehát, most már csak egészen apró dolgok voltak hátra ahhoz, hogy a friss birtok a lehető legnagyobb örömet és hasznot hozza a családnak. A familia tagjai ugyan kicsit nyugtalanodtak amiatt, hogy a szomszédok már az első termést szedik, ők pedig még csak tanulnak, de a családfe nem hagyta magát eltéríteni az alapos előkészületektől.

jogosítvány megszerzése kicsit nehézkesen ment, időközben az öregúr annyira előrehaladt a korban, hogy sétálni is csak bottal tudott. Eltelt néhány év, de a munkához még nem kezdhetek hozzá. Meg kellett várni, míg a családfe az agrárkémiai tanulmányai-val is végez, hisz a műtrágyázásnak különösen alaposan akart nekikezdeni. Aztán mindannyian befejezték az iskolát, és alig várták, hogy megkezdhesék a munkát a telken. A lány már a sivatagban is tudott vizet fakasztani, völégénye — aki időközben a férje lett — akár az Országház mását is fel tudta volna építeni, a fele-

Történe Kádó gyűjt

Párt, szaksz... Ez a címe a K... beszédeit és f... gyűjtéményes k... es esztendő ut... meg. Huszonöt év... kötet szerkeszt... tendőből, ame... jelentőségű. Az első felsz... párt ideiglenes első titkártól, forradalmi mu... elnökétől 1957... ból az időből, f... fiai olyan hős... igénylő forrad... re, amellyel sik... es fegyveres e... elindítani hazáj... ján.

Tanulmány tapasztalat

Sok megtéve... szakban hazán... tak eligazodni... tálantáshoz nag... dár János szav... szállítani a vi... Csak egy nagy... jártasság kell... költségvetéslis... ni. A követelés... lósítása már e... Lépünk strájr... het... Volt itt... a világ soha n... strájrak, házhöz... Ha ezt kapitali... ügy hívják, ho... a hatalomért. I... ban csatlakoz... az a tartalma... hatalomért, de... hatalma ellen... A megtévedé... gának a falát... részt vettek a... — az új forrad... te szóval ham... te hogy 1957. máj... gozók Hősök t... első titkára m... magyar népek... zatkész segítés... támogatásával... mezni a szociá... magyar proletá... kás-paraszt áll... társaságát... A... Az ellenforrad... tett a magyar... kásosztály élcs... lista Munkáspá... Ugyanebben... kijelentette:... a népgazdaság... des vérkeringé... ipari és bányá... tén a mezőgaz... lekedés és a... alapjaiban a r... rült”. Az élet, hog... alatt rendes k... zánkban — mi... ri szavaiból i... összetevője vo... nulságokat hoz... latok, amelye... munkájában... A most megje... re támaszkodv... gazdaság szerve...

Fejlődés

Ez az összef... gazdaságpolitik... A gazdaságpól... ka része, ame... dasági fejlődé... mét, valamint... szolgáló eszkö... gazdaságpolitik... ponti vezető sz... gazdaságpolitik... párt központi... rögzítik. A po... állami, kormá... letnek, amelye... matát szabály... De hogy a... oldása sikeres... dalom céltudá... szükség. Enne...

Történelmi krónika Kádár János gyűjteményes kötetéről

Párt, szakszervezetek, szocializmus. Ez a címe Kádár János válogatott beszédeit és felszólalásait tartalmazó gyűjteményes kötetnek, amely az 1982-es esztendő utolsó napjaiban jelent meg.

Huszonöt év terméséből válogattak a kötet szerkesztői. Huszonöt olyan esztendőből, amely ma már történelmi jelentőségű.

Az első felszólalás az újjászervezett párt ideiglenes Központi Bizottságának első titkáráról, akkor még egyben a forradalmi munkás-paraszti kormány elnöke 1957 januárjából való. Aból az időből, amikor a néphatalom hű fiait olyan hősi, nagy erőfeszítést igénylő forradalmi tettekre hajtották végre, amellyel sikerült úrrá lenni az 1956-os fegyveres ellenforradalmon, s újra elmozdítani hazánkat a szocializmus útjára.

Tanulságok, tapasztalatok

Sok megtévesztett ember volt ez időszakban hazánkban, akik nehezen tudtak eligazodni az eseményekben. A tisztánlátásához nagy segítséget adtak Kádár János szavai: „Követeléseket összeállítani a világ legkönnyebb dolga. Csak egy nagyon kicsi szakszervezeti jártasság kell hozzá, hogy egy hatalmas költségvetéslistát össze lehessen állítani. A követelések realizálása, a megvalósítása már egy kicsit nehezebb... Lépjünk sztrájkba! Sztrájkba lépni lehet... Volt itt olyan sztrájk, amelyet a világ soha nem látott: összkomfortos sztrájk. házhöz szállított ellátással... Ha ezt kapitalista országban csinálják, úgy hívják, hogy politikai sztrájk, harc a hatalomért. Ha a proletárdiktatúrában csinálnak ilyesmit, akkor is ugyanaz a tartalma: politikai harc, harc a hatalomért, de akkor a munkásosztály hatalma ellen...”

A megtévesztett emberek bizalmatlanságának a falát — olyanokét is, akik részt vettek a különböző sztrájkokban — az új forradalmi vezetés nyílt, őszinte szóval hamar áttörte. Ugyannyira, hogy 1957. május 1-én a budapesti dolgozók Hősök tere naggyűlésén a párt első titkára már azt mondhatta: „A magyar népnek — az őnzelen és áldozatközös segítséget nyújtó Szovjetunió támogatásával — sikerült megvédeni a szocializmus ügyét és így a magyar proletárdiktatúra, annak munkás-paraszti állama a Magyar Népköztársaság... A munkás hatalom erős... Az ellenforradalom tüzeben újjászülött a magyar népi vezető ereje, a munkásosztály élcsapata, a Magyar Szocialista Munkáspárt...”

Ugyanebben a beszédben már azt is kijelentette: „... nagy eredményünk a népgazdaság elemi rendjének és rendszerének helyreállítása. Az ipari és bányászati termelés, a mezőgazdasági termelés, a közlekedés és a kereskedelem munkája alapjaiban a rendes kerékvágásba került...”

Az élet, hogy viszonylag rövid idő alatt rendes kerékvágásba került hazánkban — mint az Kádár János akkori szavaiból is megállapítható —, sok összefüggés volt. Olyan történelmi tanulságokat hordoznak ezek a tapasztalatok, amelyeknek napjaink politikai munkájában is érvényesítenünk kell. A most megjelent gyűjteményes kötetre támaszkodva hadd idézzünk a párt gazdaságszervező munkájánál.

Régen feltárt igazság, hogy a társadalom fejlődését döntően két tényező határozza meg: a politikai hatalom és a gazdasági alap. Ebből következően, amikor a munkásosztálynak és szövetkezéseinek politikai hatalma újra szilárd lett 1957-ben, a további társadalmi kérdések megoldása, az életszínvonal emelése, a kultúra fejlesztése is a gazdasági munka eredményeitől függött.

Fejlődésünk töretlen

Ez az összefüggés adta és adja a párt gazdaságpolitikájának alapvető elemét. A gazdaságpolitika az általános politikai része, amely meghatározza a gazdasági fejlődés célját, irányát és ütemét, valamint a célok megvalósítását szolgáló eszközöket és módszereket. A gazdaságpolitika kialakítása a párt központi vezető szerveinek feladata. A főbb gazdaságpolitikai elveket és célokat a párt központi szerveinek határozatai rögzítik. A politikai döntések alapján állami, kormányzati intézkedések születnek, amelyek a végrehajtás folyamatát szabályozzák és szervezik.

De hogy a gazdasági feladatok megoldása sikeres legyen, az egész társadalom céltudatos erőfeszítésére van szükség. Ennek szervezésében, az erők

mozgósításában igen nagy feladatot vállalnak magukra a szakszervezetek. Hogyan is mondta Kádár János 1963 májusában, a szakszervezetek XX. kongresszusán? „Az osztályharc fő frontja a jelen szakaszban — a szocialista világ biztonságáról való gondoskodás mellett — döntően a termelés, mert ha a termelés, a munka termelékenysége nem emelkedik, akkor elosztani sem lehet többet.”

Munkásosztályunknak, pártunknak az elmúlt negyedszázad alatt sok olyan segítőtje volt, amelynek köszönhető a jobb munkát. Például a szakszervezetek vezette szocialista munkaverseny és brigádmozgalom. E verseny állandóan ható és jelentős tényezője volt és ma is az gazdasági építőmunkánknak, a szocialista viszonyok fejlesztésének. Mozgósító erővel hatott az öt éves terv teljesítésére, a legfontosabb gazdaságpolitikai célok megvalósításának széles körű társadalmi bázisát jelentette. Számos területen érzékelhető eredményeket hozott a minőség és a hatékonyság jelentőségének felismerése; a versenyszerű munka színvonalának az emelésével számottevő anyag- és energiamegtakarítást lehetett elérni. A munkaverseny-mozgalom — mindenekelőtt a szocialista brigádmozgalom — kedvezően befolyásolja a szocialista tudat és magatartás erősödését, a közéletiséget, a munkásműveltség színvonalának emelését. A szocialista brigádmozgalom napjainkban a társadalmi, gazdasági fejlődés meghatározó tényezőjévé vált, és amint azt Kádár János 1977 áprilisában, a szocialista brigádmozgalom V. országos tanácskozásán kijelentette: „E mozgalom már nem csupán tömegeket fog át, hanem — ki merem jelenteni! — valóságos népmozgalommá vált. ... a dolgozóknak mintegy fele ma már szocialista brigádtagnak. Jelenleg szinte minden állami és szövetkezeti munkaterületen dolgoznak szocialista brigádok... Nagyszerű, nagyon jó, hogy így van. Nőjön ez az arány minél tovább! Nem kell félni attól, hogy túl sokan leszünk...”

A szocialista munkaversenyek, a szocialista brigádmozgalomnak, a gazdasági tevékenységünknek erőt ad az a tudat, hogy fejlődésünk 26 esztendeje óta, népként a Magyar Szocialista Munkáspárt vezetésével történelmi jelentőségű vívmányokat hozott létre. Olyan pártunk van, amely „... saját magára kötelezőnek tartotta és tartja, hogy elméleti és gyakorlati munkájában mindenkor és egyidejűleg vegye figyelembe a marxizmus-leninizmus általános érvényű törvényszerűségeit, saját munkásosztályunk és népként történelmi tapasztalatait, országunk adottságait, a nemzeti sajátosságokat. Igyekezzünk tanulni a testvérpártoktól, különösen nagy jelentőségűnek tartjuk a Lenin alapította Szovjetunió Kommunista Pártjának tapasztalatait” — monotta Kádár János a KMP megalakulásának 60. évfordulóján rendezett ünnepi ülésen.

Együttműködés, munkamegosztás

Pártunk országépítő munkájában nincs egyedül. Harcostársként pártunk mellett áll hazánk 4,5 millió szervezett dolgozója, akik a különböző szakszervezetekben képviselik és segítik megvalósítani a párt elképzeléseit. Ugy, ahogyan pártunk vezetője 1980 decemberében a szakszervezetek XXIV. kongresszusán elhangzott felszólalásában hangsúlyozta: „Magyarországon a szakszervezetek hagyományosan erős szervezetek. Alapjaikat még a monarchia idején rakták le, s a régi társadalmi viszonyok között is igazi harcostársai voltak a munkásosztály forradalmi pártjának. Mi, kommunisták, mindig támaszkodtunk a szakszervezetekre mind a munkásosztály történelmi céljairól folyó harcban, mind a szocialista forradalom győzelméért vívott küzdelemben. Ma is építünk rájuk az új, a szocialista viszonyok fejlesztésében. A szakszervezetek szocialista társadalmi rendünk keretei között is nagyon fontos, nélkülözhetetlen funkciókat töltenek be.”

Kádár János beszédeinek és cikkeinek új gyűjteménye átfogó képet ad ezeknek a funkcióknak a gyakorlati érvényesüléséről, a párt és a szakszervezetek közötti egészséges együttműködés, politikai munkamegosztás fejlődéséről, a párt eszmei irányításával munkálkodó, de önállóan cselekvő szakszervezetek társadalmi súlyának, közéleti szerepének növekedéséről. A kötet történelmi hitelű krónikája az MSZMP harcainak, népként negyedszázados szocialista építőmunkájának, alkotó küzdelmeinek.

Fodor László

A szocialista demokrácia szervezete

25 éves a népi ellenőrzés

Az ellenforradalom után nagy szerepet játszott az állam hiányában romlott az állami és gazdasági fegyelmet, sokan kihasználták a lazaságokat. Felmerült egy új, hatékonyan működő állami ellenőrző szervezet szükségessége. Ezért az 1957. évi júniusi pártértekezlet, az MSZMP majd annak Politikai Bizottsága határozatot hozott a népi ellenőrzés megszervezéséről. Ez utóbbi határozat szellemében születt meg 1957. decemberében a népi ellenőrzésről szóló 1957. évi VII-es törvény, ahogyan az indoklásban mondja:

Kétezer szakember küldetése

— Hogyan alakult meg a mi megyénkben a Népi Ellenőrzési Bizottság? — A rendelet megszületése után 1958-ban és 1959-ben teljesedett ki a szervezet. Pártmegbízástként Hajdú-Bihar megyében csaknem kétezer, különböző területeken dolgozó szakember szegődött az ellenőrzés szolgálatába. Az első népi ellenőrzési bizottságokba a társadalom legszélesebb rétegeiből kerültek be a tagok, társadalmi munkatársak. Munkások, mérnökök, gazdasági vezetők, orvosok, pedagógusok, agrár szakemberek. Ma százra tehető azoknak a száma, akik most is, (sokan nyugdíjba vonulásaik óta is) dolgoznak a szervezetben.

— Hogyan változott a szervezet az elmúlt huszonöt év alatt? Hogyan tükrözödtek munkájában a politika, például a gazdaságpolitika változásai? — Az első időszakban, a tervutasításos gazdaságirányítás rendszerében legfontosabb feladatunk volt a terv teljesítésének segítése az ellenőrzés eszközeivel. Ugyanakkor fontos volt az előzőleg meglazult állami és gazdasági fegyelmet megszilárdítása is. Az első vizsgálat az államháztartás külső bérlelt felhasználása, majd a társadalmi tulajdon védelmének ellenőrzésére irányult.

— Némi eltel mondhatnánk: ezek ma is meglehetősen aktuális feladatok, ma is vigyázunk a bérekre, a

„Annak érdekében, hogy a nép vagyonának pazarlása elleni harc, az államrend védelme, a törvények és rendeletek betartása és végrehajtása széles társadalmi támogatással, kellő hatékonysággal, megfelelő szervezeti keretek között folyjék...”

Az azóta eltelt huszonöt év tükrében joggal állapíthatjuk meg, a szervezet bevalótta a hozzá fűzött reményeket, s most is készen áll a még nagyobb feladatok megoldására. A Hajdú-Bihar megyei Népi Ellenőrzési Bizottság elnöke Kovács Károly. Vele beszélgettünk munkatársunk.

társadalmi tulajdon megsértése sem ritka... — Hozzátehetném azt is, hogy még sokáig lesz feladatunk ezen a téren. De folytassuk a történelmi áttekintést, 1964-ben a Politikai Bizottság értékelése alapján a nagyobb súlyt egyre inkább az átfogó vizsgálatokra, a gazdálkodás gyakorlati problémáira helyeztük. Ekkor hódított teret munkánkban a közzgazdasági elemzés.

Nem sokkal ezután következett be az a reform a magyar gazdaságpolitikában, amelynek a kidolgozása már a hatvanas évek közepén folyt. Hogyan hatott munkájukra a megreformált gazdaságirányítási rendszer?

— Az új körülmények között a népi ellenőrzésnek is változtatnia kellett. Új, ma is érvényes törvény született, amely kibővítette a népi ellenőrzés feladatát. Ezután „amadt az az igény munkánk iránt, hogy a népi ellenőrzés is kapcsolódjon be a vezetés tájékozottságának növelésébe, és segítse elő az új irányítási rendszer adta lehetőségeket, a helyi kezdeményezések kibontakoztatását. Az új jelenségek vizsgálata is szerepelt munkánkban, megyénkben foglalkoztunk a megalakult termelési rendszerek, az agráripárti egyesülési működésével kapcsolatos jelenségekkel. A világgazdasági változásai késztették arra bennünket, hogy nagyobb figyelmet fordítsunk az anyaggazdálkodásra és a takarékoskásra, az importfelhasználásra.

Népi ellenőrök, ma

— Milyen ma a népi ellenőrzés helyzete Hajdú-Bihar megyében?

— A megyében jelenleg csaknem ezerhatvan népi ellenőr van, aki állandóan a vizsgálatok rendelkezésére áll, míg több százra tehető azoknak a száma, akik felkérésünkre esetenként vesznek részt a vizsgálatokban. Szakmailag magas színvonalon álló szakemberek ők, csaknem negyven százaléuk egyetemi vagy főiskolai végzettséggel bír. A népi ellenőrök fele tagja a pártnak, közülük sokan választott funkcióit töltik be.

Azokkal a szervekkel, amelyekkel munkánkban kapcsolatot tartunk, jól tudunk együtt dolgozni. A tanácsokkal és szakigazgatási szervekkel intenzív a kapcsolatunk. Munkánkat a tanácsok által elfogadott éves ellenőrzési terv alapján véghezvük, a tanácsok dolgozó sokszor közvetlenül is részt vesznek a vizsgálatokban. Az ellenőrzési terv teljesítéséről a tanácsüléseken számolunk be.

Társadalmi kapcsolataink a KNEB által megkötött együttműködési megállapodások nyomán erősödtek. Hogy ez az együttműködés milyen formákban valósul meg, esete válogatja. Egyeztetjük ellenőrzési feladatainkat, közös vizsgálatokat végzünk. A Szakszervezetek Megyei Tanácsa igen sokat segített a munkásosztály helyzetével, a gyermekellátást szolgáló társadalmi juttatások felhasználásával, az üzemi demokráciával foglalkozó vizsgálatokban, a KISZ megyei bizottsága és más szervek

veljük a máshol bevált módszerek alkalmazását azok kijavításában. Egy vizsgálatot pedig akkor tekintünk lezártnak, ha az illetékesek a szükséges intézkedéseket megtették, ha az adott területen pozitív változás következett be.

Lakossági bejelentések

— Mindezek főleg a központi átfogó témavizsgálatokra vagy az Önök által indított vizsgálatokra vonatkoztak. A lakossági bejelentések kivizsgálása az indulás óta állandó feladatunk. Milyen eredményekről számolhatunk be ezen a téren?

— Már a kezdet kezdetén, évi 3-400 közérdekű bejelentéssel és panasszal foglalkoztunk, ami a népi ellenőrzés iránt megnyilvánuló bizalom jele volt. Kiemelt feladatunk tartottuk és tartjuk foglalkozni ezekkel, hiszen ez nagy tömegkapcsolatot is jelent. Mostanában évente 400 ember fordul hozzánk bejelentéssel, panasszal, kérelemmel, javaslattal, hívja fel figyelmünket szabálytalanságra vagy mulasztásra, visszaélésre. A bejelentések fele névtelen...

— ... ez a sajtószervezet is megfigyelhető helyzet...

— Ennek az okával alaposan foglalkozni kell, hiszen a névtelen vagy valótlán névvel ellátott bejelentések, panaszok egy része jogos. Mi figyelemmel kísérjük a bejelentések és panaszok sorsát. A bejelentő kérését egyébként mindig titokban tartjuk, hacsak nem mutatható ki az alapot nélkülöző bejelentés mögött rosszdindulat.

— Milyen ma a megye népi ellenőrzésének szervezete?

— Bizottságaink szervezete az államigazgatási szervekkel együtt fejlődött. Ugyanakkor megnövekedett feladatainkat ma kisebb függetlenített létszámmal végezzük, mint megalakulásunkkor. Jelenleg 18 főállású és három részmunkaidős dolgozónk van. Hat bizottságban 50 NEB-tag dolgozik. Öket éventenként az illetékes tanácsok választják. Közülük 35 már hosszabb ideje tagja a testületnek. A bizottságok összetétele, tagjainak szakmai és politikai hozzáértése megfelel a népi ellenőrzéssel szemben támasztott követelményeknek.

— Ezek a követelmények állandóan növekednek. Hogyan tudnak a növekvő igényeknek megfelelően a népi ellenőrök?

— Mindegyikük egyénileg is képi magát, tehát saját szakmai fejlődése is garancia a jobb munkavégzés lehetőségére, s intézményesen is segítjük az ismeretek bővítését, a tapasztalatcsereit. 1980 óta évente hatvan-nyoleven embert küldtünk a velenecai oktatási intézetbe, továbbképzésre. Az ott szerzett ismereteket hasznosítják munkájukban.

— Hogyan néznek a jövő évekre?

— A XII. pártkongresszus a mi munkánkban is iránymutató, magasabb minőségű feladatokat jelölt meg. Gazdaságpolitikánk céljai ismertek: tartós egyensúlyt kell teremtenünk, ami versenyképességet feltételez, a világpiacon, meg kell védeni elért vívmányainkat. E célok segítése lesz a feladatunk az előttünk álló években.

Végezetül szeretnék köszönetet mondani a népi ellenőrzésben dolgozó minden társadalmi munkatársnak és függetlenített dolgozóknak eredményes munkájukért. Ugyancsak megköszönöm — a nevükben is — azokat a kintutókat és elismeréseket, amelyeket a Népköztársaság Elnöki Tanácsától, s kormányzati vezetőktől kaptak munkájuk elismeréseként.

— Köszönöm a beszélgetést.

Gőz József

Gounod: Faust

Operabemutató
a Csokonai Színházban

Charles Gounod operájának parádés előadásával köszöntötte megújodott otthonát a színház operatársulata. Művészi értékű, különleges jellegű műveiben mutatós, igazi dalszínházi élményt adó premier tanú voltunk január 28-án. A mű kiválóan egyfajta hagyománytisztelő, a közönség általános ismert izlésének elismerését jelenti. Még ma is a múlt század közepének romantikus, nem egyszerű szentimentális dalművei családjának színházba az operalátogatók jelentős részét, pedig az énekelve beszélés és játszás tudomásul vételén túl itt a próbában már alig elfogadható formák, gesztusok, játékmód (ha nem manír) komolyan vételére is szükség van.

A Faust az operairodalom egyik legnépszerűbb, kitűnően megszerkesztett, kiszámított hatásaitól és izléssel megkomponált alkotása. Ezek a ma is ható értékei magyarázzák, hogy a szöveggyönyörű, gyakran naiv jámborsága, az igazában nem is olyan féltelmes „sátáni” jelenet, de még a hosszú időtartam (vagyis: így is van benne húzás!) sem veszik el a nézők kedvét a bőven onttól, behízog melódiai meghallgatásától. A színház jól választotta a Faust új otthonát köszöntő műsorra tüzésével.

Goethe Faustjának filozofikus mélységeit persze sohasem volt szabad számon kérni Gounod 1859-ben komponált operájától. A szerelmi csábításnak ez a (szinte Mefisztót sem igénylő) története a Gretchen-epizód kiragadásával annak idején is az operaszínpad, az operaközönség számára lehetséges kivonat igényével készült. Nemet földön különben Margarethe címmel is játszották, hisz ő az igazi főszereplő. A francia nagyopera líráivá finomított változatát képviseli a Faust, megőrizve a látványos elemeket (színes támlajelenet, varázslat, bállet) és felerősítve az érzelmi színt. Néhány remekbe sikerült szólószám alkalmat nyújt az ének tudás csillogtatására — ha nem vagyunk résen, még meg is hatódunk a „régimódi” történeten. Vagy éppen korunk morális közönyének fenyegető realitása elől menekülünk; ki tudja?

Kertész Gyula rendezése igyekszik sarkítani a jellemeket, szembéllítva Margit angvált tisztaságát és ösztönbűnbánatát Mefisztó sántái gonoszágával, gúnyos cinizmusával. Nem könnyű a karakterizálás ebben az operában, hiszen például Valentin vagy Siebel szürke erőnyessége nem sok egyértelműséget ad módot. A humor ellenpontját Márta asszony és a maga módján kedélyeskedő Mefisztó jól érzékelteti. A rendezés a színpadi teret kitűnően kihasználja. A színpad magasságát megkövetelő több síkot teremtő állványzat ugyan kirívó a maga fémes szürkeségével a zenéhez is illő színes környezetből, néha értelmetlen fel- és leszaladgásokat is követel, mégis úgy érezzük, több a haszna, mint a kára. Felejtsük el, hogy Margit háza és kertje aligha volt két különböző szinten és két irányból is lépcsőkkel megközelíthető elhelyezésben. Amennyire jámbor lélek, még azt is elhiszük, hogy az ékszeres ládikát nem veszi rögtön észre. Annyi ötlet, a csoportot oly változatos színpadi mozgattatása, a tarka jelmezek olyan szemtelenségű forgatása, okoz gyönyörűséget, hogy — a fülbemászó, dallamokat is hozzávéve — a műfolyamatot egy-két vitatható színpadi megoldás lényegében nem zavarja.

Igen nagy örömmel köszöntjük a nagy létszámú és jól éneklő kórust. Valóban csak átmeneti figyelmetlenségek (azok is az általam látott második előadás) fordulnak elő, egyébként telten és tisztán szól az énekkar. Pazár István karigazgató munkája minden elismerést megérdemel. Magas színvo-

nalon teljesített a balettkar, a klasszikus hagyományokon belül is új elemekkel tarkított, a vendég Veőreós Boldizsár által készített koreográfia megvalósításával.

Szabó László karnagy vezényelte az általam látott két előadást. (Tarnay György karmester és Karnausz Tibor, mint Faust csak később fognak fellépni.) Rendkívül érzékeny, a finom vonalaktól a harsány tónusokig árnyalt zenélést hallunk, sokszor igazi kamarazenei színekkel. Bár a zene nem túl bonyolult, a szólamok világos rajza kiemeli a legjellemzőbb motívumokat, az énekesek összhangban vannak a zenekarral. A MÁV Filharmonikusok gárdája egyik erőssége az előadásnak, róluk elmondhatjuk, hogy mindent tudnak, ami egy XIX. századi opera megszólaltatásához kell.

A három főszereplő: Margit, Mefisztó és Faust. S ha most az operaezenei és Csokonai színházi pályájának 25. évfordulóját ünneplő *Tréfás Györggyel* kezdem a sort, ez nemcsak a jubileumnak szól. Ennek az előadásnak ő a központi figurája: száz arca van egy egységes szerepfelfogásban belül, felt baszusa betölti a színpadot, minden hangjában zenés, minden mozdulatában színész. Van ugyan benne némi túljátszási hajlam (a szerénységi kacagás már a közönségességet súrolja), ez azonban csak másodperceket jelent a négyórás remeklésben. Megérdemelt sikert arat estéről estére.

Hegyes Gabriella és Pelle Erzsébet Margitja egyaránt kitűnő teljesítmény. Hegyes Gabriella talán egy fokkal érettebb, Pelle Erzsébet játékában viszont több egyéni szintet véltem felfedezni. A szép, tiszta éneklés, a muzikalitás mindkettőjükre jellemző.

Horváth József szép tenorja nagy nyeresége énekes társulatunknak. Magasságait nem kell szorongva várunk, győzi a szólamát, minden regiszterben homogén a hangszíne. Egy-egy szenvedélyesebb kitérésnél észlelünk csak bizonyos keménységet a hangjában. Gounod behízog szerelmes melódiái, összhangban egyébként is vonzó külsejével szép jelmezével, meggyőződen hatnak.

Az előadás másik biztos pontja Martin János Valentinja. Ez a fiatal művész egyre érettebben, egyre szebb hangon énekel, sokféleképpen a színészi eszközt talál egy szerű, becsületes szerepének eljátszásához. Kertész Tamás meglevenítő készsége is elismerést érdemel, énekeltségében azonban nem mindig egyenletes. Óvatos finomsággal énekel belépő áriájában kezdeti elfogódottság jeleit véltem felfedezni, a későbbiekben — végső jelenetében — drámai erő és éneklési bizottság egyenlő súlyba került és nyomatékot adott a megátalkoztatott karakternek.

Palos Gyöngyi Siebelje bájos, kedves, egyszerű. Iván Ildikó egyike a színház legfiatalabb énekesének, akire érdemes felfigyelni. Kifogástalanul énekel a kedves, ifjú lovag szerepét és jó színészi érzéke van. Tas Ildikó és Tibay Kriszta is kitűnően komédiázik a vélekedése és fecsegő Márta asszony szerepében. Gyapjas Tibor számára Brander szerepe nem sok lehetőséget ad a bemutatkozásra. A „főszereplő” jó volt. Bárány Pál László is jól alakította ezt az epizódszerepet.

Víznyolag szerény, de kifejező díszletek, a darab stílusához jól illő, színesen evészes jelmezek dicsérik Kasztner Péter, illetve Greguss Ildikó ízlését. S. Nagy Ildiolya maszkiaból is kiemelkedett Mefisztó elegánsan féltelmes megjelenítése.

A Csokonai Színház Faustja össz-színházi produkció és túl egyes egyéni teljesítményeken tulajdonképpen ez az igazi értéke. Székely Tibor

Részletek egy levélből: „Drága Lajos, kölcsönkaptam a Kiskunhalmot, egy szuszra olvastam végig. Remekmű ez, barátom! Több, mint filozófia és több, mint költemény — egy pillanatra színtelenné teszi eddigi versirodalmunkat... a vers éppen azért kötött kívül, mert belül, tartalmailag folyékony... szilárd külső forma nélkül a költő nem mondhatja el, amit akar. Regényben — burkoltan — ugyanilyen szerepet játszik a »celemekény főlépítés«, a »jellemek kifejtése« stb. De hogy valaki ezt így, minden kimutatható eszköz nélkül elérje, az a művészetben rendkívüli... Benem szinte szorongást keltett a Kiskunhalmot végzettségűsége. Mert nem az végzettségű, hogy »a hős a végén elbukik«, hanem hogy »a hős« egy pakli dohánnyt vesz a trafikban, hogy tehát soha senki nem lehet hős... Ölel barátod, József Attila.”

Nem szándékunk Nagy Lajos írói pályájáról, életrajzáról írni, más megemlékezések kapcsán erről úgyis lesz esik, s végül is utána lehet nézni a lexikonokban, vagy Kőnyha Judit (Arcok és vallomások sorozat, Szépirodalmi Kiadó, 1980), illetve Tarján Tamás (Nagy magyar írók sorozat, Gondolat, 1980.) róla szóló kötetében. Komor élet, sok küzdelem — talán még mindig a legjobb, ha a mai olvasó magához az íróhoz fordul, s elöveszi A lázadó ember és A menekülő ember című könyveit, önéletrajzt.

Ahogy van Kassák-probléma, úgy van Nagy Lajos-probléma is. Nagy Lajos elismerten egyik legnagyobb szocialista írónké az ötvenes évek közepéig végén megjelent válogatott Nagy Lajos-sorozat után

A lázadó, menekülő ember

Száz éve született Nagy Lajos

csak most kerül sor, a pi olvasmányaink közül és irodalmi köztudatunkból utóbbiban jelent meg 1936, illetve 1937 óta először a Budapesti Nagyvárosi és A falu álarc című kötet. S most is visszhangtanul. Felszabadulás utáni prózát, irodalmi tudatunkat és elsősorban olvasói izlésünket, sajnos, nem befolyásolhatta, nem irányíthatta a Nagy Lajos-i látásmód, szürkének ható, „szemre érdes” (Illyés Gyula) mondati, keserű, sokszor groteszkek hajló swifit szatírja, s mindennek előátható megfigyelőképesége. Nem ő lett a modern magyar szocialista irodalom egyik példája. A veszteség irásainak olvastán szinte fájdalommal érződik. Két véletlenszerű példa: a Kritika című folyóirat 1976–82 között egy ízben foglalkozott Nagy Lajossal — Veres Péter egy barátjának róla írt levélében... A Magyar Televízió kulturális magazinja, a Stúdió '83 számára is fontosabb volt február 1-én Wagnerrel 20 percen értekezni, s csak emögé szorultatott Nagy Lajosról tíz perc, ebből hatban novelláinak egy részletét mondták el, kopott kópírról... Aki valaha olvasott Nagy Lajost (s nemcsak a Képtelen természetrajzot, hanem cikkeit, regényeit is), az érzi,

hogy nem lenne szabad nagyolvasásunk között és irodalmi köztudatunkból kihullajtani pont őt. „A magyar irodalom története, klikkek története” írta egy alkalommal Kolozsvári Grandpierre Emil, s ez bizonyos fokig (ha e helyütt csak sejtetett) magyarázat is a Nagy Lajos-, Kassák Lajos-, vagy akár József Attila-problémára (ilyen is van: 1957 óta nem jelent meg forradalmár szocialista költőnk összegyűjtött műveinek kritikái kiadásai).

Nagy Lajos helyéről a legvilágosabban Márkus László történész szól (Kritika, 1978/12.). Így írt a 30-as évekről: „Az intellektuális világ elfogadott morális normáját a hivatalos értékrend iránti lojalitás, és esetleg a látszatellenzékes kliki szabályainak betartása jelentette. Törvénytörő, hogy a szellemi progressziónak kicsiny táborán belül is egyedinek számított a magartásbeli nonkonformizmus. Így Nagy Lajos, Kassák Lajos, József Attila, Bartók Béla.” Majd a 45 utáni időszakot jellemezve mondja Márkus: „A kevesek az intranzigensek — akik életben maradtak — a szellemi élet alakítását célzó demokratizmusukkal és humanista igényeikkel ismét elszigetelődtek, sőt lassan háttérbe szorultak, hiszen valóságigényük, magukkal hozott kritikái és

morális elkötelezettségük gátolta őket, hogy a neofiták (újhitűek) partatlan lelkesedésében osztozzanak, és világnézetüket taktikai megfontolásoknak alávetnék. Csak két személyi példa (több is akadna): Nagy Lajos és Kassák Lajos.”

Az illúzióktól mentes világlátványát, tudatát kevesen kedvelik, vagy éppen bírák elviselni — holott a világot, mikro- és makrovilágunkat csak akkor változtathatjuk meg, tehetjük jobbra, ha akkor is tárgyilagosan (ez, mint Nagy Lajos példája, minden sora mutatja, végképp nem jelent törvénytörően szenvedélymentességet) tárjuk fel, elemizzük, ha ez fáj. Tennivalóinkat, sőt már helyünket is a világban csak ez esetben láthatjuk tisztán. Nagy Lajos megszenvedett — egy életet át bajban, sokszor nyomorban — mindazért a tudásért, amit át akart, és át akar adni könyveivel ma is, nekünk. Írásai olvasása után figyelmesebb, mélyebben és messzebbre látó szemmel állunk fel könyv mellől, és élünk, dolgozunk tovább. Úgy is mondhatnánk: felnöttebbek leszünk. Szilágyi Gábor

Találkozásaim Nagy Lajossal

A negyvenes évek elején a közgazdasági egyetemen tanultam, ám az ökönomia kevésbé, az irodalom viszont egyre jobban érdekelt. Egyebek között szorgalmasan olvastam a Zilahy Lajos által szerkesztett Híd című irodalmi, művészeti, tudományos és társadalmi hetilapot.

A lap tartalmából ma már csak Zilahynak a „kitűnő iskola”-ról írt cikkére emlékszem, meg egy fényképre, amely Nagy Lajos író ábrázolása valamelyik írásából. Nem emlékszem az írás tartalmára és műfajára, arra azonban igen, hogy megdöbbentett szerzőjének keményen realizitikus stílusára.

Akkor még nem sejtettem, hogy egy évtized múlva közvetlen kapcsolatba kerülhetek vele. Minő szerencse volt! A szerkesztőségben kitűnő tanítómesterre, atyai támogatóra lettem a 18-as párttag dr. Agárdi Ferencben, a KIMSZ egyik alapítóijában és vezetőijében. Gyakran elbeszélgettem velem, s egy-egy szövegeket közöltünk Nagy Lajosról is. Kiderült, hogy Feri bácsinak régi jó barátja.

Bemutatlak Nagy Lajosnak — mondta 1953 nyárutóján, s még aznap este fel is kerestük Pasareti úti otthonában az író, akit egyébként már láttam néhányszor.

Rajtuk kívül négyen voltak még Nagy Lajos felesége, a szintén író Szegedi Boris vendégei: Keresztury Dezso és felesége, Juhász Ferenc költő, s a később, az 56-os ellenforradalom után disszidált Méray Tibor újságíró.

Megjelenésükkor épp Méray friss, Koreáról írt riportkönyvét vitatták, elemezték. A már 71. évében járó, nagyon fáradtnak látzó Nagy Lajos a foteljába sűppedve élénken figyelte az eszmecsere, s csak a vége felé szólalt meg. Megbírálta az irulópiruló Mérayt, amiért több valótlanságot is leírt: „Ha

Nemsokára ismét a vendége lehettem. El kellett mesélnem, hogy több napos riportutamon mit láttam, kikkel, miről beszélgettem. Még néhányszor megjelentem nála, s egyszer megjegyezte: „A gyapottermelésről pedig ne írj! S beszélj meg a szerkesztőddel, hogy mással se írasson róla. Illetve, ha megírjátok, hangsúlyozzátok: megfontolatlanság, hogy forró égi övi növényvel bíbelődünk, a búzát pedig importáljuk.”

Abban az időben érhetően mohón faltam írásait, jóformán valamennyi művét olvastam. A felszabadulás után megjelent A tanítvány című regényével kapcsolatban megkérdeztem tőle: megtörtént eset írt-e meg? Igenlően választottam: a század elején házitánítóskodott, s rátámadt, vele egyidős tanítványát, a regényben Barlangváryként szereplő, erős fizikumú fiatal gróftól földhöz vágta. A valóságban Jankovich-Bésán Endrének hívták a gróft.

En látásból ismertem — szinte kiáltottam meglepetésemben. — Már idősebb korában, a húszas évek végén. Édesapám akkoriban a Veszprém me-

NAGY LAJOS: Nyári örömök

Meleg van. Érdekes, hogy a gazdagok nem tudják elintézni, hogy csak a szegényeknek legyen melege. Biztos, hogy azért fájnak, és azért törülkűdűhosen a homlokukuk.

Aztán meg mintha heccelnék ezek a huncut szegények a szegény gazdagokat. Van olyan, aki targoncát húz vagy kosarat vis a hátán, s a felsőtestén mindössze egy trikó van, válla, karja egészen meztelen. A gazdag kabátban, a szegény meg trikóban — hol itt az erkölcsvédelem?

A hájjal is nagy az igazságtalanság, mert a kövérnek rosszabb a meleg, mint a soványnak, márpedig a prolik csaknem mind soványnak, a gazdagok meg csaknem mind pocokosak. Úgy látszik, hogy sok minden nincs rendjén: a természet nem akar tökéletesen alkalmazkodni a társadalmi rendhez.

Mathalom-pusztán, Jókai-Ihász Miklós birtokán volt főgépész. Mi, elemisták, Jankovich-Bésán szomszédos uradalmába, Gicre jártunk vasárnaponként templomba. A misén többször is láttam a gróft.

Milyen volt? — faggattott izgatottan Nagy Lajos.

Magas, vállas, kissé már öszes halántékú... Amikor a pusztáról Komárom megye egyik uradalmába költöztünk, ahonnan viszont, miután szervezett munkás édesapámat feketelistára tette az uraság, egy Fejér megyei községbe kerültünk, apám engem, a már középiskolás diákok is felvilágosított: a giczi gróf tömeggyilkos. A Tanácsköztársaság leverése után Siofokon számos egykori vöröskatonát kalodába zártott, belemerítették őket a Sio vízébe, ahol megfulladtak a szerencsétlenek...

Tudok róla. En is halottam — sóhajtott mélyet vendéglátóm. — Jankovich-Bésán már fiatalembereknél is szadista volt...

Ez volt utolsó találkozásunk. Nem sokkal később, épp első önálló kötetem, egy kisregény megjelenése fölötti mámoros örömben ért a híradás: Nagy Lajos meghalt. Ha élne, most volna százévesedős.

Tarján István

Még a rongyos ruha is előny! Mert egy lyuk a könyökön, egy lyuk a vállon — ez maga már kész kellemes léghuzat. Ennyit pedig már csak igazán el lehetne érni: meg kellene tiltani a szegényeknek, hogy nyáron rongyos ruhában járjanak. A rongyos ruha csak télen legyen megengedve.

De még azt is megteszik a prolik, hogy meztelb járnak. Rendes fasizta országban ez is csak télen volna megengedhető. Mussoliniéknál biztosan így is van. Nem lehetne legalább nyárra, legalább a kűl. telkeken, afféle öntözőgépek segítségével tükével teleszőrni az utakat? Nem lehetne? Talán, mert drága a tüké? Hiába, szegény ország sohasem lehet tökéletesen boldog.

A nap süt, ontja fényét és melegét a Belvárosra és a kültelekre egyaránt. Valami konstruktív Edison föltalálhatna már egy olyan készüléket, amellyel a napot meg lehetne korrigálni: áldásait úgy fölbontani, hogy fényét csak a Belvárosra, viszont melegét csak a kültelekre ontssa.

Egyre többet olvas... Egyre többet olvas... Egyre többet olvas...

Nem a nyomda... Nem a nyomda... Nem a nyomda...

A magyar nyelv... A magyar nyelv... A magyar nyelv...

De visszatérve... De visszatérve... De visszatérve...

A Századunknak... A Századunknak... A Századunknak...

A világtörténelem... A világtörténelem... A világtörténelem...

Képernyőre kerül... Képernyőre kerül... Képernyőre kerül...

Láthatunk olyan... Láthatunk olyan... Láthatunk olyan...

Ne járjon a nyelv... Ne járjon a nyelv... Ne járjon a nyelv...

En vagyok a kis... En vagyok a kis... En vagyok a kis...

Most meg itt... Most meg itt... Most meg itt...

Az aztán aligha... Az aztán aligha... Az aztán aligha...

A feleségem... A feleségem... A feleségem...

Ha nem állunk... Ha nem állunk... Ha nem állunk...

A feleségem... A feleségem... A feleségem...

Ha nem állunk... Ha nem állunk... Ha nem állunk...

A feleségem... A feleségem... A feleségem...

Aztán bementün... Aztán bementün... Aztán bementün...

Aztán bementün... Aztán bementün... Aztán bementün...

A Deltától a vitáig

Ismeretterjesztő tévésorozatok 1983-ban

Születésünk titkai, Századunk — és a többiek. Sorolhatnánk még azokat az ismeretterjesztő tévésorozatokat, amelyek az utóbbi években öröndetesen sok embert elgondolkoztattak. Bár lekerültek már a képernyőről, de a televíziós sikerlistán máig számoltartjuk őket. Ugyanabban a tévés műhelyben készültek, mint ma is futó társaik, a Delta, a Szemle, vagy a Tudósklub: a köznevelődési főosztály stúdióiban. Vajon az idei év kínál-e igazi csemegéket? Melyek azok az ismeretterjesztő műsorok, amelyekkel továbbra is találkozhatunk majd a képernyőn, és milyen újdonságokra számíthatunk? Erről kérdeztük Sylvester András főosztályvezetőt:

A hetente vagy havonta jelentkező sorozataink közül néhányat változatlan formában átörököltünk. Így például a Deltát, amely ugyan műsormatuzsalémnek számít, de változatlanul nagyon népszerű. Aranyszabályunk: ami közkedvelt, azon ne változtassunk. Ugyanezt mondhatom a Jogi esetekről, amelyek nézettségére egy izgalmas krimiével vetekszik. Társadalomtudományi kérdésekkel foglalkozó műsorunkat, a Szemlét viszont átalakítottuk. Sokan kifogásolták, hogy nem foglalkozik a hazai tudományos közélet eseményeivel. Kérték, hogy a természettudományok területén elért új eredményekről is szóljon. Ezeknek a kéréseknek eleget teszünk. Ezen kívül megpróbáljuk felrészíteni a nyelv világa című sorozatunkat és a Kalendárium című műsort is.

hogy számukra is szellemi izgalmat nyújtsunk. Nem vágnak-e vajon többen is erre a szellemi izgalomra? Esetleg, ha az adás átkerülhetne az első csatornára. Már mi is gondoltunk rá. E műsor azonban a nézőtől fokozott figyelmet és tájékozottságot igényel. Nyelvezete is nehezen követhető.

A Tudósklub kimaradt... Nem maradt ki. Folytatjuk. Azért nem említettem az első között, mert a Tudósklub régműsor. Egy-egy adását „csak” százötvenkétszáz ezer ember nézi meg, többségük bizonyára értelmiségi. Fontosnak érezzük,

Adás után gyakran cseng a telefon. De biztosíthatom, eddig senki sem akarta befagyasztani ezt a műsort. A kritikai visszhang egészen más jellegű. Sok néző — s köztük a témában érintett szakemberek egy része — azt kifogásolja egy-egy adással kapcsolatban, hogy nincs igazi vita, vagy van ugyan vita, de az csak a kérdés felszínét érinti. Mit tehetünk? Mi arra törekszünk, hogy egy-egy fontos társadalmi problémát

Szabó

Iván

szobrai

Nem akármilyen, kétségkívül kínos pillanat volt, amikor megláttam a tökehalmas dobozokat a klub üvegszekrényében. Klubos Pista ott rakosgatta mellettük a füstölt sajtot, közben rám nézett, és azt mondta: végre küldtek tökehalmasat, látja? Ennek a pasasnak abban a ravasz üzleti pófájában néha olyan a szeme, mintha egy halálraítelt hal nézne rád. El köll nézni másfele. Egy döglődő hal gúli szemei. Nekem rögtön eszembe jutott Cofi, mintha megbénultam volna, úristen, a Cofi hogy szerette ezt a hülye büdös tökehalmasát. A Pista fölrakott a piramisra egy kerek sajtot, és azt mondta: szegény Cofi, hogy imádtá a tökehalmasát, rég nem küldtek, úgy látszik, leállt az import. Ezt nem is nekem mondta, inkább a füstölt sajtnak. Csak úgy. Lehet, hogy arra gondolt, nincs már Cofi, nincs aki megvegye a tökehalmasát, most talán a nyakán marad. Nem tudom.

Ha nem állunk premier előtt, talán elfelejttem az egészet. Ezt se tudom. De premier előtt voltunk, és mi mondjak... rossz volt a közérzetem. Már nem tanulom olyan könnyen a szöveget, mint azelőtt. Szenvedtem, éjszakánként nem aludtam, faltam a cigarettát, pedig nem volna szabad. A feleségem került, mint egy leprást. A feleségem civil, húsz éve élünk együtt viszonylagos békeességben, valljuk meg, neki köszönhetően. S mivel egyszer azt mondtam neki, ha premierre készülök, lehetőleg kerüljön el, most is elkerült. Jó lett volna, ha nem veszi olyan komolyan, amiket mondok. De a feleségem mindent komolyan vesz. Azt is, hogy ugyanabban az iskolában tanít már nemtudomhány éve, és hogy neki az a dolga, hogy az irodalom szeretetére okítsa az ifjúságot. Amit pedig komolyan vesz, abban marokacs is, hajaj, de mennyire!

HALLAMA ERZSÉBET:

Narancs és tolószék*

Makacs és kitartó. Hazudnék, ha azt mondanám, nem megy ez az agyamra, bár kétségtelen, hogy többnyire végül leteszem a fegyvert. Ott várt a reggeli, narancslé, kikevert tojássárgája, piritós, a rézbillen kávé, csak melegíteni kell — ő meg sehol. Bementem a szobájába, ott lóg az órarendje, hogy tudjam. Nulladik óra. Ilyen hülyeség. És aznap volt a premier.

Na mindegy, túlestem valahogy az egészen, állítólag jó voltam, mindenki gratulált. A szokásos banzájon be is rúgtam, mint rendesen, a feleségem vitt haza taxival éjjel háromkor. Levetkőztetett, főzött kávé, le akart fektetni, de nem hagytam. Ültem a fotelban és ordítottam. Nem szégyellem, a feleségem szíval sirtam is. Ráöntöttem a kávé a területre, ami a feleségem nagynénjétől való, azt mondják, széki minta. Széki vagy nem széki, ráfolyt a kávé, de a feleségem nem vitte ki, hogy kimossa, csak ült velem szemben és nézett. Jól van, azt mondja, hát majd nem teszel többé parókat. Nem tudtam, mit akar ezzel a parókéval, azt hittem, azt, hogy kopaszodom, vagy nem tudom mit hittem, de tépni kezdtem a hajam. Vagy teszel, mondja, nincs abban semmi, annyian hordanak parókat. Akkor mondtam meg neki, hogy tökehalmas érkezett a klubba, amit Cofi annyira szeretett, kéne neki vinni, hátha még most is szereti. De hát a Cofinak volt ügyeletes szeretője, mondtam a feleségem, vigyen az. És akkor én kiabálni kezdtem, hogy igen, én is lefeküdtem vele, naesztán. Régen volt, és a Cofi egy olyan szerencsétlen adakozó marha volt, miért ne lehetett volna pár kellemes estéje, mása se volt, legfeljebb pár kellemes estéje, most már úgyis vége az egésznek, a Cofi megbénult, elhalott, mindenki elfelejtette, én is elfelejtettem, két éve eszembe se jutott.

Nahát akkor sirtam, ha jól emlékszem. Nincs kizárva, hogy a premier miatt is, annyit dolgoztam vele, mint egy állat, és nem voltam jó, tudom, végig tudtam, éreztem, hogy szeszies az egész előadás, darabokban van a darab, ott császkalunk, tiprunk a törmeléken, a többiek is, de én is. Nem lehetett megfogni, összeszedni, kihullott a kezünk közül. Ezért gürcöl az ember. Aztán összeszezik az utcán, beviszik valamelyik kórházba, nincsenek iratit, mire azonosítják és értesítik a színházat, már megbénult, meghülyült, nem tud beszélni, vége, már oda se mennek, minek, az ember kap egy csikos pizzamát, belöki egy ágyra és kész. Te nem fogod úgy végezni, mondtam a feleségem, de nem hittem neki. Ha az Atyais-ten jön be az ajtón, és mindent megígér, annak se hittem volna. Még összetörtem egy herendi vázát is, mint utóbb kiderült.

többféle tudományág oldaláról világítsunk meg. Különböző szakmák képviselőit kérjük fel a részvételre. Sajnos, nem mindenki vállalja a szereplést. És úgy tapasztalom, a tudósok egy része jobban szereti, ha kerekre fogalmazott hozzászólást mondhat el, mintha közbeszólnak, és esetleg kiközösítik a gondolatmenetéből. Mi, szerkesztők, a vita pártján állunk.

Az említett sorozatműsorokon kívül voltak olyanok is korábban, amelyek egy témát jártak körül. Mint a már említett Századunk. Lesz-e folytatásuk?

A Századunknak lesz, de nem az idén. Már sugározni kezdtek Sára Sándor sorozatát, amely a második magyar hadsereg pusztulását, és a tragédia okait tárja fel a túlélők visszaemlékezésein keresztül. Elindítottunk már egy másik sorozatot is, amely egy manapság mindenkit érzékenyen érintő dologról, az energiaproblémáról szól. Egy éven át készült, a nézőket Hajdú János segíti abban, hogy lényeges összefüggéseivel megismerkedjenek.

Na jó, nem vagyok már fiatal, megviselt ez a sok munka. Az ember végül mindig kimáskodik a kiborulásból, legalábbis egy ideig. Hogy meddig, nem tudom. Hatvanéves még nem voltam, hetven se, így hát előre nem nyilatkozhatom. Mindenesetre ezek voltak az előzmények. Harmadnap a feleségem közölte, hogy kiderítette, melyik otthonban van a Cofi, vett narancsot és természetesen tökehalmas-konzervet is, három dobozzal. Reméli, elég lesz, mondta Sóbálványá me-

redtem. Nem mondom, hogy elfelejtettem mindent, de valahogy az agyam homályba került vissza. Viszont már ott voltak a konzervdobozok meg a narancs egy szatyorban. Így hát elindultunk.

Az aztán aligha bírom elmondani, azt a pillanatot, amikor megláttuk Cofit. Mindig molett nő volt, ezért imádtam a közönség, jól viselt a kövérségét, humorral. Rengeteget rohogtak rajta, és meg kell mondanom, még mi is, kollégák. Kis farkocskapa kötötte a haját, innen kapta a nevét is valamikor az ősidőkben, örült cuccokat húzott fel és bohózkodott. Egyszer egy nagyon hülye olasz bohózatban, már a címet is elfelejtettem, szobalányt alakított. Az egész lapos vacakot ő dobta fel ezzel a jelenettel, amikor a főszereplő háta mögött annak minden mozdulatát leutánozta. A rendező először örjögött, aztán virágcsokorral küldött neki. A közönség majd szétépte. Sose tudtam, honnan hozta a Cofi ezt a vérbeli intelligens humorát, mert egy szegénységbe ragadt, savanyú családban nőtt fel, minden fillért házakulde nekik, amíg éltek. Cofi mindig támogatott valakit, a szülei után az öccsét, aztán valami sápkóros rokonkislányt, mit tudom én, de magára sose volt egy vasa se. Ilyen volt Cofi. Boldogboldogtalannal szerelembe esett, minden bánatos hímet megsajnálta, úgy kihasználta, hogy rossz volt nézni. Mi még egészen fiatalon akadtunk össze, aztán Cofi a haverom lett. Néhányszor megpróbáltam egyenesbe taszítani, de hiába. Szállj le rólam, főmázlista, mondtam, mindenki nem nyerhet, mert akkor csödbe menne a bank.

Aztán bementün egyszer-kétszer, és csak mi lettünk a Cofis szerez látogatói. Úgy tek bennünket a mintha mi lennénk. Nagyon szép álltam, mondtam például, segém, beugrottam vittem neki is belől a fiunk főiskolás,

ÉRTSÜNK SZÓT!

A nyelvérzékről

Egyre többet olvashatunk arról, hogy romlik a rádió- és tévébemondók, a riporterek beszédstílus, a hírszerkesztők pedig hibásan fogalmaznak. A sajtó pedig egyenesen melegágya (lehet) a nyelvi romlás terjesztésének, mert a magyartalan mondatok és kifejezések fehéren-feketén megmaradnak, idézhetőek és a tévedhetetlenség látszatát keltik.

Nem a nyomda ördögéről, a sajtóhibákról van szó, hanem olyan, az utóbbi időben különösen elszaporodott magyartalanságokról, amelyek talán nem is figyelmen kívül hagyhatók, hanem inkább valamilyen megmagyarázhatatlan nyelvi divat, fellengzős stílus hatására lát(hat)nak napvilágot.

A magyar nyelv ékes öröksége az ige alanyi és tárgyazás. A finnugor nyelvekben kialakult ősi szabály szerint: az egyik ragozás csupán az alany számát és személyét mutatja (látok — én), a másik ezenkívül a határozott tárgy személyére is utal (látom — én' őt'). Ezt a két ragozási rendszert a magyarul egészen jól beszélő külföldiek sem tudják teljesen elsajátítani, különösen azért nem, mert nem sikerül azonnal eldönteniük mikor határozott és mikor határozatlan a mondat tárgya. A kérdés számunkra sem túl egyszerű, az egészséges nyelvérzék azonban mindig helyesen dönt. **Mindig!** Ha így lenne, nem sántítanának a következő mondatok: „Szívbeteg nő szeretne igénybe venni egy megértő, türelmes, alkalmazkodni tudó társalkodó segítségét” (helyesen: szeretné). — „Vállassuk ki blindre egy tetszőleges témát!” (helyesen: vállassunk ki). — „Feszítőhuzalt és szállítást vidékre is ingyen kapja” (helyesen: kap). — „... az osztrák autókлуб ügynevezett sárga lapot ad, amely segít az esetleges megértési problémák tisztázását” (helyesen: segíti, v. segít a problémák tisztázásában). Aki így fogalmaz, annak is legalább sárga lap járna.

Egyes újságírók írói az igekötőt akkor is az igehez tapasztják, ha nem ott van a helye: „Az Új Tükör klubok hatodik országos táborozása hétfőn megkezdődött Harkányban (helyesen: kezdődött). — „A termelőszövetkezet terve, hogy napi 100 hektár területről folyamatosan betakarítsa a búzát” (helyesen: takarítsa be).

Ugy tűnik, hogy az új módú „fentebb stílt” használata — tehát zavaros és nehezen érthető: „A jelenlegi gazdasági helyzetben a minőségi munka előtérbe helyezéseivel a DH-munkarendszer alkalmazásában rejlik lehetőségek minél jobb kihasználását elért eredményeink megőrzésében fontos eszköznek tekintjük.” — „Az áruház kollekciója úgy volt összeállítva, hogy reggeltől estig, férfiaknak és nőknek, az elegáns öltözetet tükrözze.” — „A tájékoztatóról sok új ismeret birtokában és a jelentősebb külpolitikai események összefüggésében történő megismerésével távozunk.” Az alábbi megfogalmazás viszont mintha a piaci Mariska névtől származna: „A paracicsom szépjéért tehát nem mutatkozott túl nagyra az ár: 18—20 forintba esett kilogrammja.”

Ne járjon a nyelv gyorsabban az észnél — tartja a bölcs magyar mondás. És ha mégis gyorsabban jár, akkor még jobban kificamodik nyelvérzéknünk. Nagy kár lenne érte, mert akinek még van „kificamítási való” nyelvérzéke, annak nagyon fájna... Egy másik mondás úgy tartja, hogy *amely követ sokat forgatnak, sohasem mohosodik meg*. Forgassuk meg hát a gondolatot is, mielőtt kimondanánk vagy leíránk!

Salga Attila

Kodály és a Kodály Kórus

Beszélgetés Gulyás Györggyel

1957. június 23. óta viseli Kodály nevét a kórus, mely a debreceni Zeneművészeti Szakközépiskola és más középiskolák tanulóiából alakult.

1958-ban utaztak először külföldre — a walesi Llangollen városban elnyerték a nemzetközi verseny első díját. Ekkor még csak leánykarból állt a kórus, és siker után férfitagokkal bővült az énekkar, s mindmáig vegyeskarként szerepel.

Az amatőr együttes 1971-ig több mint hatszázszor lépett közönség elé. A debreceni Kodály Kórus 1971 óta hivatásos kórus. Hangversenyeik száma már eléri az ezerháromszázat — mostanában évente hetven—nyolcvan koncertet adnak. Három földrészen — Afrikában és Ausztráliában még nem jártak — húsz országában szerepeltek eddig.

A kórus főként a capella és oratorikus műveket énekel. Az általuk előadott vegyes kar- és női kar- művek átfogják a reneszánsz kortól napjainkig terjedő kórusirodalmakat. A kórus munkáját fényesíti a magyarországi bemutatók és ösbemutatók sora. Ime! Barber: The Lovers, Durkó Zoltán: Kantata No. 1., E. Hemberg: Messa d'Oggi, Janacek: Misse Glagolskaja, Kabalevsky: Requiem, Lassus: Stabat Mater, Penderecki: Jesu Christi secundum Lucam, Petrovics: Lassú táncok, Ránki: Ének a városról, Rossini: Petite Messe Solenne, Schnittke: Requiem, Salamanov: Dvenadcaty, Szokolay: Istár pokoljárása, Magyar kóruszímfonia, Világok vetélkedése, Régi dal, Két motetta, Aforizmak, Tabernákulum, Mager Zarin: Partita in barocco — és az utóbbi évben (1982) Durkó: Széchenyi-oratórium.

Az első kérdés Gulyás Györggyel, a kórus alapítójához, karnagyához kezefékvő:

— Hogyan vette, vehette fel a kórus Kodály nevét?

— 1955-ben a minisztérium úgy döntött, hogy a zenésiskolákat el kell nevezni. Debrecen Kodályra gondolt. Élő személy abban az időben nem nagyon lehetett nevéadó. A minisztérium megkerülte a kényes kérdést, válaszuk ez volt: ha Kodály engedné. Ménes János tanácselnökkel felkerestük Kodály Zoltánt. Ő vonatkozott nevé adni, gondolt jelenthetett számára az is, hogy ő katolikus volt, Debrecen pedig „kálvinista Róma”. Végül úgy feltételt szabott. A legfontosabb ez volt: Nincs megalkuvás a művészetben és a magyarságban! — legyen a jelszó. Még abban az évben Debrecenben járt Kodály, s tett egy gesztust a város felé. Ilyesmit mondott: Az ötven évvel ezelőtti Debrecen úgy különbözik a maiól, mint egy a szántól!... Így lett a szakiskolából, melynek akkoriban igazgatója voltam, Kodály Zoltán Zeneművészeti Szakiskola, majd az iskola kórusából Kodály Kórus. 1957. június 23-án volt a névadási ünnep — három kórus énekelte a Budavári Te deumot. És most, a centenáriumi ünnepségen újra elénekeltük azt a műsort...

— A Kodály-centenáriumra mivel készült a kórus?

— A Kodály-oeuvre elsajátítása volt a célunk. A egyes kari, női kari műveket mind megtanultuk. De ugyanakkor akartuk kerülni azt az egyoldalúságot, hogy csak Kodály-műveket énekeljünk. Egy ívet kell csinálni Kodálytól máig, hogy a centenáriumi mindazt jelentse, ami Kodály és Bartók után elindult! Hisz életművének jöhetett létre Petrovics, Szokolay, Durkó zenéje!... Kodály és Bartók ismerte fel először, hogy európai módon kell komponálni. Kodály a zenei anyanyelvet féltette, a zenei alfabetizmus felszámolásának eszközeit az iskolákban látta. Nemcsak a zeneszerzés volt számára fontos, de a zenei műveltség megteremtése is... És külföldön sem kell tennünk, mint itthon: bemutatni a Kodály-műveket és a kortárs zenét.

— Több mint huszonev telt el a megalakulás óta, ez alatt az idő alatt összesen hányan lehettek tagjai a kórusnak, honnan az utánpótlás?

— Félézerrel több volt a kórus tagok. Sajnos, nagy a fluktuáció. A férjhezmenés miatt is, egyéb okok miatt is. Legfőbb probléma az utánpótlás megszerzése. A Kodály Kórusnak a helybeli zeneművészeti főiskola, a zenei szakközépiskola sajnos nem ad utánpótlást! Az országból mindenünnen jelentkeznek, de a legkvalitásosabbakat nem tudjuk megszerezni — nincs lakás!... A megalakuláskor a tagok tíz százaléka tudott kottát olvasni, ma jobb a helyzet. Végül is azokat vesszük fel, akik ígéretet tesznek, hogy megtanulnak kottát olvasni. Többen később főiskolára akarnak menni — egy évig tagok, aztán elmennek... Napi három órát próbálunk. Hivatásosság?... Vannak, akik az órájukat nézik, ha egy perccel túllépek az időt. Hova lett a lelkesedés, a szenvedély, az öngényesség, hisz vannak, akik később sem tanulnak meg kottát olvasni?... A kórus hivatásos. Az átlagfizetés 3600 forint. De itt, Debrecenben nincs pluszkereseti lehetőség... Most a kórus 63 tagból áll, ám monumentális oratóriumok előadásakor 80—100 tagúvá növekszik. A kíséretük között huszonev énekes egyetemi professzor, sebész, MÁV-dolgozó, énektanár, vannak. Ők amatőrök. Az éneklés szeretetéről járunk. Soha nem nézik az órát!

— Hány éves a hivatásos kórus legfiatalabb és legöregebb tagja?

— 19, illetve 45 éves.

— A külföldi lapok kritikái dicsérik a kórust, nagy elismeréssel szólnak a bemutatott művekről. Mi a siker titka?

— Az objektív zenéléshöz szokott hallgatóság örömmel fedezi fel a magyar zenében a dallamosságot, ez a mi nagy kincsünk! Továbbá, a kórusnál sikerült kialakítani az egyéni hangszínt, ezzel pótoljuk azt a hiányt, amit néha a létszámbeli hátrány jelenthet. Lehet, másnak majd más lesz az igénye — nem ez a hangszín... Mindig nosztalgiaiával gondolunk más kórusok hanganyagára. Mint a rigaiké! Vagy említsem a hamburgi kórust?! Megtanítottam nekik a Székely keservest magyarul, nem mondta volna senki, hogy nem anyanyelvű kórus énekel! Mint már említettem, alapvető célunk a Bartók—Kodály-i zene megismertetése, mai, kortárs zene elfogadtatása, de ismernünk kell azokat zenéjét is, ahova megyünk. Minsztkben orosz népdalt énekelünk — oroszul; elkezdtek sírni az emberek, a közönség felállt, ünnepelt bennünket. Fontos, hogy egy hullámhosszra kerüljünk! A kultúra kölcsönhatása ilyen: akkor fogadják el a magyart, ha látják, hogy az óvéket is ismerem. Ha Hamburgba megyünk, Brahms-művet mindenképpen énekelünk. A Fülöp-szigeteken 1978-ban kórusfesztivál volt — azóta érdeklődnek az európai zene iránt... Ugyanakkor a kórusnak eleget kell tennie a professzionizmus követelményeinek: műsorainkat nem erőltetjük senkire, eleget tettünk a dának kérésének is, akik mai műveket kértek!

— 1982-ben milyen külföldi szereplések voltak?

— Dániában, Svédországban, az NDK-ban és a Szovjetunióban járt a kórus. 1962 óta minden évben volt külföldi út, bár az Interkoncert 15 év alatt mindössze három utat szervezett! És azzal a hátránnyal is meg kell küzdenünk, hogy nem tudunk lemezt sem küldeni meghívóinknak. Összesen két lemez készült — még az amatőr kórusmal! —, de ezeket már nem lehet kapni! Egy nyugatnémet cég vállalta a lemezkiadását, de előbb koncertkörútra kell mennünk, hogy legyen elég devizánk a felvétel három napjára.

— Kodályról és a Kodály Kórusról beszélgettünk. A centenáriumi évben Budapesten miért nem léptek fel?

— Mert nem hívtak bennünket. A televízióban sem szereplünk, senkinek nem jutott eszébe, hogy a Kodály Kórus is énekeljen... Ha már itt tartunk, külföldön sok rádiófelvételt készítettek a kórusmal, a Magyar Rádióban az utóbbi 12 évben egyszer szereplünk egy 18 perces összeállításal. A kortárs zeneszerzőkkel azért nehéz kapcsolatot tartanunk, mert azt mondják, hiába mutatjuk be műveiket itt, Debrecenben, nem hallják Budapestig el! Nincs sajtóvisszhang!... Olykor megkérdem magamtól, vajon a decentralizálás a lelkekben is megtörtént-e?! Szerves része a magyar zenekultúrának az, ami Debrecenben elhangzik! De tudják-e ezt?! Hol tartjuk számom, mi történt ebben az országban Kodály ürügyén?! Formálisak a dolgok. Volt sok ünnepség... Ha ez a kórus Budapesten volna, szárnyalnánk?... A korlátok biztosan itt lennének?...

Szavai után csend támad. Már csak csonkja ég a gyertyának, a szivarjának is csak füstje maradt. Mégse fejezzük be ilyen kesernyén a beszélgetést!

— Mi az ars poeticája? — kérdeztem végül.

— Kicsit az érzelmdúsabb, hajlékonyabb előadás híve vagyok. A klasszikusok objektív bemutatásakor olykor úgy érzékl, elveszett az érzélem!... Nemrég jöttem haza Görögországból, az ötödik kórusfesztiválról. Feladatuk kapták a kórusok, mutassák be a virtuozitásukat. Ezt itthon is szeretném kipróbálni. Most ez izgat, ez foglalkoztat.

1983-ban Svájcban és Görögországban lép fel Kodály-ünnepségeken a Kórus.

Sipos Ferenc

En vagyok a kis kék dereg-lé, mondta, lesütötte a szemét, pufók kezét rátevette a hasára, és nekem megint rohognom kellett.

Most meg itt feküdt leg-alább húsz kilóval könnyebben, önmagából kifordult, ráncos arc, eres fehér kezek a takarón, itt feküdt mozdulatlanul. Egészen rémületes volt. Megálltam és nem bírtam közelebb lépni, ő meg rám nézett, és ettől végtelenségig földre gyökereztem. Tudtam, hogy leolvashatja az arcomról az iszonyatot, és odébb akartam menni vagy valamit. De nem bírtam. Olcsó rózsaszínű hálóing volt rajta, valami vastag anyagból, lesírt róla, hogy kincstári darab.

A feleségem szerencsére féltrelet és odament, nagy beszéde kezdett, hogy a tökéletesen én vettem, direkt Cofinak, a klubban beszélünk róla, és a többiek is be akartak jönni, mely ilyesmi. Megfogta Cofi kezét, fecsegett, duruzsolt, hogy ez a kis fogyás valóságos jól áll neki, meghámozott egy narancsot, gerezdekre tépte és megegette vele. Cofi ette a narancsot, a szájából csurgott: a narancs leve, a szeméből meg a könny. Aztán beviharzott egy fehérlőpelyhes nő, jajistenem, ha tudta volna, hogy a művésznőnek látogatói lesznek, hát akkor így meg úgy, engem kiküldtek, aztán beengedtek, akkor már Cofi egy toloszékben ült plédbe burkolva, és kitolhattuk a kertbe. Ott tologattuk egy kicsit, de egybéként nem tudom, hogy zajlott le az egész. A végén a nővér papírt és ceruzát hozott, és Cofi iszonyú lassúsággal rákormolt a papírra: KÖSZ.

Aztán bementünk még egyszer-kétszer, és egyszer csak mi lettünk a Cofi rendezés látogatói. Úgy kezeltek bennünket a nővérek, mintha mi lennénk a rokonok. Nagyon szép almát kaptam, mondja például a feleségem, beugrottam Cofihoz, vittem neki is belőle. Mióta a fiunk főiskolás, amúgy is

virág És lesz vasúttal érkezés csók is lesz, aki várja És lehettem valamikor Ölelések, hársak királya És mintha csak tegnapelőtt.

Mostanában kevesebbet ücsörögök a klubban, valahogy zavar az egész. Nézem a kollégáim nyüzsgését, és esküszöm, sajnálom őket. Lármáznak, pletykálnak, szervezkednek, a háborgás eufóriájában örökké magukra foglalkoznak, mindig valamit ellen, de mindig önmagukért, semmi másért, csakis azt a bizonytalanságot leküzdendő, amit magam is ismerek. Egyik-másiknak beszéltem Cofiról, láttam, hogy hülyének néznek. Fölpuhult szívű Ványa bácsi, aki tetován toporog az őzben, elvénült Hamlet, aki vívdásainak romjain megkapaszkodni próbál, holmi bejedit Faust, aki szerelmét visszalopni eladott lelket. Láttam én De a feleségemmel beszélünk erről: Cofi agya nem borult el annyira, hogy ne tudná, ne hiányolná. A nővérek művésznőnek szólítják, néha egy öregasszony melléje ül és elmondja: emlékszem magára, kedves-kém, olyan aranyos volt abban az operetben, mi is a címe, na... Szólj a pártnak, a szakszervezetnek, az igazgatóknak, a titkárságnak, valakinek, mondta a feleségem. Kinos volt, de megírtam. A szakszervezet ayaian vállon vergetett, igazad van, öregem, legközelebb majd felvetjük a kérdést, amár annyit dolgoink van, hogy belebeledünk. Intézzé a szakszervezet, mondta a párt, és beletürt hosszú sorényébe, végére ez az ő reszortja. Hamar kiderült, hogy Cofi senkinek se a reszortja. A kis kék deregléje elszórt, elenyészett a kódokban, távoli pont, talán csak a szem vibrálása. Igaz, igaz, öregem, de lásd be, nincs időnk, az embernek úgyis annyi a baja. Tudod, atya, én nem bírom az ilyen élményeket, kikészülnek az idegeim tőle. Egyébként is egy művész

A sugárzó fűtés előnyei

A szakértők kétféle, sugárzó és konvekciós (valamely közvetítő által ható) fűtést ismernek. A sugárzó fűtés a levegőt nem melegíti, csak a sugárzás útjába eső tárgyat vagy testet hevíti. A hagyományos konvekciós fűtés viszont a fűtőtesten keresztül áramló levegőt melegíti (ilyen a hagyományos radiátor is). Az embernek a sugárzó fűtés a kellemesebb. Így már sokfelé fűtenek padlókat, oldalfalakat, mennyezeteket. Kipróbált változata az ipari csarnokban használatos sugárzó ernyő: több négyzetméteres nagyságú acéllapban keringő forró gőz. Tulajdonképpen a sugárzó fűtés előnyeit hasznosítják az egyre inkább terjedő lapradiátorok is. A lapradiátor konstrukciója olyan, hogy a fűtővel érintkező legmelegebb felület jó része (egysoros radiátornál a felület fele) a fűtendő helyiséggel szemben helyezkedik el. Ez jelentős mé-

tékben fokozza a hőérzetet. De még kétsoros lapradiátor esetén is kedvezőbb a sugárzásos hő hányada — azonos fűtővíz-hőmérsékletet feltételezve — a bordás radiátorhoz képest.

Egy angol szabadalom alapján egyes helyiségek falait úgynevezett fűtőelemekkel permetezik vagy festik be. A speciális anyag az áramkörbe kapcsolva melegít, azonban sohasem annyira forróra, hogy bárki ne tudná nyugodtan kézzel megérinteni. A hő sugárzó különleges festékevevő alumínium fűtőszalagok kötik össze a villamos vezetékekkel. E megoldásnál egy helyiségben elég egy fűtött fal. Ma már a tapétafűtés is kezd elterjedni. Ellenállásokkal átszőtt tapétát ragasztanak a falakra, vagy a mennyezetre. A fűtésnek ez a módja gazdaságos, higiénikus, a tapéta könnyen tisztítható, lemosható.

Pályázat

Honvédségi, egyetemi (főiskolai) ösztöndíj elnyerésére

Jelentkezésre hívjuk fel azokat a fiatalokat, akik meghatározott felsőoktatási intézmények nappali tagozatos hallgatói vagy oda felvételre jelentkeznek, amennyiben tanulmányaik befejezése után képesítésüknek megfelelően a Magyar Néphadsereg hivatásos tisztjei kívánnak lenni.

1. A jelentkezés feltételei:

- magyar állampolgárság,
- feddhetetlen előélet és erkölcsi-politikai megbízhatóság,
- hivatásos szolgálatra való egészségi alkalmasság.

2. A pályázók a jelentkezési lapot iskolájukban vagy a megyei hadkiegészítési és területvédelmi (Budapesten a Fővárosi Hadkiegészítő) parancsnokságtól kaphatják meg. A jelentkezési laphoz mellékelni kell:

- saját kezűleg írt önéletrajzt,
- hatóságos erkölcsi bizonyítványt,
- tbc-gondozóintézet által kiadott, 3 hónapnál nem régebbi mellkas-röntgenképet (igazolást).

3. Honvédségi ösztöndíjra pályázhatnak:

- a) Műszaki egyetemek
  - Gépészmérnöki Kar: folyamszervező szak, épületgépészeti ágazat; gépipari technológiai szak;
  - Villamosmérnöki Kar: híradástechnikai szak, digitális számítástechnikai és műsorközlő ágazatok; műszer- és irányítástechnikai szak, digitális berendezések és irányítástechnikai ágazatok;
  - Közlekedésmérnöki Kar: járműgépész szak, autógépész ágazat;
  - Építőmérnöki Kar: közlekedéscsővezető, szerkezetépítő és földmérő mérnöki szakok hallgatói.
- b) Tudományegyetemek
  - Állam- és Jogtudományi Kar;
  - Bölcsészettudományi Kar: pszichológiai szak;
  - Természettudományi Kar: térképész, meteorológus és programozó matematikus szakok;
  - Általános Közgazdasági Kar: tervezési és pénzügyi szakok hallgatói.
- c) Orvostudományi egyetemek
  - általános orvosi és fogorvosi karok hallgatói.
- d) Főiskolák (egyetemek főiskolai karai)
  - Pollack Mihály Műszaki és Ybl Miklós Építőipari Műszaki Főiskolák:

- magas- és mélyépítés, valamint épületgépész és építőgépész szakok;
- Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskola: hídelépítési és fenn tartási, valamint utépítési és fenn tartási szakok;
- Erdészeti és Faipari Egyetem: földmérési és földrendezői kar;
- Mezőgazdasági Főiskola (Nyíregyháza): repülőgép-vezető ágazat hallgatói.

A kétoldali kötelezettséget tartalmazó ösztöndíjszerződés megkötésére az egyetemi (főiskolai) felvételi vizsga, valamint a katonai pályalkalmassági vizsgálat együttes eredményétől függően kerülhet sor.

4. Az ösztöndíjasok tanulmányaik alatt a Karikás Frigyes Katonai Kollégium parancsnokságához tartoznak. A tanév, a szakmai gyakorlat és a katonai alapképzés tartamára havonként — a külön rendelkezések szerint — társadalmi ösztöndíjra jogosultak.

5. Az egyetemista honvédségi ösztöndíjasok a III. év eredményes befejezése és rövid katonai alapképzés után katonai főiskolai hallgatói állományviszonyba, zászlósi rendfokozatba, az egyetem befejezését követően hivatásos állományba kerülnek és tisztí rendfokozatot kapnak.

A főiskolások az államvizsga után vesznek részt rövid katonai alapképzésben és azt követően kapják meg tisztí rendfokozatukat.

Pályázati határidő egyetemisták (főiskolások) részére az évfolyamtól függetlenül bármely időpontban, a felvételre jelentkezőknek március 31.

Honvédelmi Minisztérium

Szovjet kutatók az Antarktiszon

A 13 millió négyzetkilométer területű Antarktiszon, a déli jégvilág jégmezőin napjainkban több állam tart fenn állandó és ideiglenes kutatóállomást.

A hetvenes évtized közepén itt mínusz 88,3 C fokot mértek

A délsarkai kutatások az első világháború után lendültek fel, és a második világháború után vetették be a technika komolyabb vívmányait a jégmezőkhöz: motoros szánokat, fűthető házakat, repülőgépeket, helikoptereket stb. a jégtörők mellett. Szerencsére ez a kontinens ma is a béke kontinense, amelyet nemzetközi egyezmény véd az egész emberiség és a tudomány számára. Itt nincs honfoglalás, hiszen az antarktisi természeti viszonyok ezt nem is engednék meg. A vándorhó ugyanis a legrövidebb idő alatt betemet minden területfoglalási jelet, lobogókat, cövekeket, határjelző táblákat. A tudomány képviselői már több évtizede azt az álláspontot hangoztatják, hogy az Antarktisz nem szabad bevonnani az egyes államok hatalompolitikai küzdelmeibe. Eddig érvényesült ez az elv, bár az elmúlt évtizedekben volt néhány állam, például Anglia, USA, Argentína, Chile, amely szívesen megvetette volna a lábát huzamosabb időre, és anektálta volna az Antarktisz egy-egy részét.

A jégvilág azonban közös tulajdon, és reméljük, hogy a természeti kincsek kiaknázásában is megmutatkozik majd az az egyetértés, amely pillanatnyilag az antarktisi tudósok körére jellemző. (APN — KS)

LENGYELORSZÁGI VÁLTOZÁSOK (3.)

Az egyház és az értelmiség

A katolikus egyház lengyelországi helyzetét, szerepét kívülről nagyon nehéz megérteni. A mai, történelmileg kialakult állapot egyedülálló Európában. Az elmúlt évek eseményei bizonyítják, hogy maguk a lengyel kommunisták sem értették meg mindig pontosan ezt a helyzetet, s ezért hoztak — vagy nem hoztak! — megannyi, később megdöntésre készítő intézkedést.

Helytelen volna ezért a helyzet megítélésénél csupán a legutóbbi évek eseményeire, s ebben a katolikus egyház magartására hagyatkozni. Kétségtelen, hogy Walesa és a Szolidaritás sokáig élvezte az egyház támogatását. De ma már az is igaz, ahogyan a lengyel közmondás idézük: „A pap nagyon szépen tud temetni, de soha nem fekszik a halott mellé.”

Rakowski miniszterelnök-helyettes véleménye ez: „Ha azt vizsgáljuk, mi ma a szocializmus építésének realitása Lengyelországban, abból kell kiindulni, hogy az egyház valamilyen támogatása nélkül nem tudunk kormányozni. Nem tervezzük valamilyen katolikus párt létrehozását, de felmerül a kérdés, hogyan vonjuk be a sok százévezernyi katolikus aktivistát a társadalmi életbe?”

Zenon Komender, a Pax katolikus világi szervezet elnöke, jelenleg miniszterelnök-helyettes így beszél a problémáról: „Tapasztalom, hogy a párt és a kormány vezetése igyekszik megszüntetni a nemzeti egységet akadályozó tényezőket. Politikai nézetkülönbségek, viták le-

KÖRKÉP A HOLNAPRÓL

Áram születik

Geszti P. Ottó akadémikustól, a Budapesti Műszaki Egyetem Villamosmérnöki Kara Erőáramú Intézetének Állami-díjas igazgatójától, az Akadémia műszaki osztályának elnökétől arra a kérdésre kértünk választ: ha a közelmúlt és a ma adatait összevetjük, milyen logikus trend-előrevetítést kapunk az erdőfordulóra vonatkozóan arról, hogy milyen is lesz a jövő Magyarországi energia-termelése, áramellátása?

A múlt. Méréldőkönk végük például az ötvenes évek elejét. Geszti P. Ottó akkoriban, 1949—1953 között a villamosenergia-ipar vezetője volt, amíg 1953. május 22-én beszámolt az ágazat valós helyzetéről Gerő Ernőnek. Másnap már a Mátra-vidéki Erőmű főmérnökeként folytathatta munkáját. Milyen villamoserőművek voltak akkor az országban? Eleinte Bánhida, Kelemtől, Ajka és még néhány kisebb erőmű, mintegy 360 megawatt összkapacitással, később kiépült kb. 1955—56-ra Tiszapalkonya 200, a Mátra-vidéki erőmű 128, Inota 120, a Borsodi Hőerőmű 160—180, Pécs kb. 100 MW kapacitással, ezzel az összes kapacitás meghaladta az ezer MW-ot, azaz az egy gigawattot. Ekkoriban alakult ki a 120 kilovoltos országos teherelosztó rendszer is, és megkötötték Csehszlovákiával a „timföldért — áramot” egyezményt, amely már a nemzetközi energiarendszer első lépcsőjének is számíthatott. Persze, nehéz 20—25 év múlva minden számra pontosan fejből emlékezni...

A ma. 1980-ban, csúcsideőszakban 5,1 gigawatt az ország elektromosenergia-terhelése. Igaz, ennek bizonyos hányada import, és a termelésbe 1982 végén belépett Pakson az atomerőmű első blokkja. Ha Paks teljes gőzzel üzemel majd, egymaga termel meg 800 megawattot. És 1978 óta van Vinnycia és Albertirsa között egy 750 kilovoltos távvezeték-rendsze-

rünk, amelyen ukrainai atomerőművek áramát kapjuk.

— *Es mi lesz holnap? Mi az akadálya, hogy az eddigi fejlődési vonalból mindezt könnyűszerrel megmondjuk? A válasz egyszerű: a világgazdasági helyzet... No de hogyan? — lehetne kérdezni, hiszen sem Pakshoz, sem a szén-erőműveinkhez nem kell importnyersanyag, az importáram is a KGST-országokból jön, mi köze hát ehhez a világgazdasági válságtüneteknek?*

A szakember erre így válaszolt:

— Az elektromos energiát tekintve a jövőbeni fejlődést éppen hogy nem a termelői kapacitás, hanem a fogyasztói igény, tehát a felhasználási oldal határozza meg. Hiszen nem termelhetünk akármennyi áramot, ha nincs, aki igénybe vegye. És a távlati áramigény éppen attól függ, hogy egyes népgazdasági ágazatoknak mennyire van szükségük, ez viszont az exportképes, gazdaságos termelés függvénye. Az exportképesé vizsgálatát a világgazdasági helyzet alakulásának függvénye. És akkor, ugye, már meg is van az összefüggés?

— *De végül is a termelői oldalon is történhet változás?*

— Történhet, de nem ennyire meghatározó. Az például biztos, hogy meglévő erőműveinket lassacskán le kell majd selejtezni, eléri az „erőművi kor végső határát” — tehát ezek kapacitásának kiesése indokolja például egy új, nagy szén-erőmű, a tervezett és egyelőre elhalasztott, az eocén-szénre épülő bicskei centrálé megépítését. Szintén a termelői oldal szempontja: szükséges lenne az egyenletesebb terhelés. Mert az atomerőműnek nem használ, sem Pakson, sem Ukrajnában az, hogy fel-le kell szabályozni a hullámzó igényeknek megfelelően.

— *Es ha a többi erőműveket főleg csúcsideőben hasz-*

nálnak, hogy az atomerőművek egyenletesen járassanak?

— Az sem jó. Mert a terheléssel változik a ki- és bekapcsolások száma a hődilatáció miatt göcsötöréseket és egyéb károkat okoznak. Ez az erőmű gyorsabb elhasználódásához vezet.

— *Mi lenne a megoldás?*

— Mivel az áram nem tárolható, egy szivattyús-tározós erőművet kellene építeni. Ez éjszaka, amikor kicsi az ország terhelése, a felesleges árammal felmelelné a hegycsúcsra létesített tározóba a vizet, csúcssterhelekor pedig a víz lezuhogva turbinát hajtana és visszaadná az általa tárolt energiát. A Duna, kanyarban, a Prédikálósökény terveztek egy ilyen kb. 1200 megawatt (!) kapacitású, kár, hogy a terv elfogadása elég távoli még.

— *Es a két hazai olajerőmű, Százhalombatta és Leninváros jövője?*

— Ha lehet, teljesen földgázzal kellene átállítani azokat.

— *Es a távvezeték-rendszer, amely az országban kiépült, elegendő?*

— Ha új, nagy energiaigényes beruházzal nem bővíül, a jelenlegi fogyasztási szint mellett szegényesen igen. De ismét csak a világgazdasági összefüggésekhez kell visszatérni befejezésül: nehéz ma az energetika jövőjét tervezni. Mert ha a jelenlegi világgazdasági válság tovább mélyül, akkor esetleg feleslegesen építünk új erőműveket, távvezetéseket. Ha viszont gyors ütemben megoldódik a válság, akkor esetleg hiányozni fognak a meg nem épített energetikai létesítmények, és a fejlődés akadályait válnak. Végül is annyi biztos: nem a magyarországi tervek és elképzelések múlik mindez, hanem a világgazdaság sokkal magasabbrendű összefüggéseiben. Amit ha nehéz is, de meg kell próbálni jól előrelátni.

Szatmári Jenő István

politikájukat, legtöbbször minden feltétel nélkül magasztalta és dicsőítette őket. Aztán a munkások 1980. augusztusi megmozdulása után egy lendülettel áttáltak a másik oldalra. Igaz szívvel, nem kevés önkritikával, olykor önmecargoló módon a Szolidaritás mögé sorakoztak. És most itt állnak egy újabb döntés előtt.

A mai helyzetre még mindenképpen Rakowski miniszterelnök-helyettes megállapítása érvényes: „A lengyel társadalom magartását jellemezve meg lehet találni kockázatot ma már azt az állítást, hogy növekszik a realisztikus gondolkodó emberek száma. Bizonyos, hogy ez a folyamat sokkal gyorsabb lehetne, ha nem lenne ilyen kommunistaellenes a közvélemény formáló értelmiségi réteg magartása. Ha köztük több lenne a realisan gondolkodó ember, már magunk mögött hagytuk volna a politikai válságot.”

Nem lenne igazságos, ha a lengyel értelmiségről festett képet nem egészíteném ki. Magam, a mai lengyel vezetésben ott találtam az értelmiség színe-javát: a tudós szociológus kulturális minisztert; a közgazdaság tudósait; a párt- és állami tisztviselőket; az államjog nemzetközi jogi professzorát a kormány jogalkotással foglalkozó bizottsága élén; a mérnök-közgazdász vajdát, a jogász-párttitkárt és sokan másokat. Nincs messze az idő — remélem — amikor már rögtel esik több száz az új Lengyelország arculatát formálókról, s majd csak mellettük mindazokról, akik végül is beállnak a sorba.

T. Varga József

(Következik: Túl a mélyponton)

Hallott

Karl az út szélén dítani alkalmi veterán érdeklődve néz — Mit bámul — Alihanem ez az — Nem — felel — sonlított hozzá!

— Anyuka, ha — jém? — Biztosan, ha — És ha nem les — Akkor több is

— Az ifjú házaspár — A legszebb — portásnak a fiatal — A portás elisme — Gratulálók — csak egy-két órára

— Doktor úr, fe — mütétre? Nekem t — met és a gyermeke — Nekem is, ked

Emil későn jön — felesége. — Igen, én, A te — Megint ittál? — Ugyan, drágám — Akkor mondd — Jól van — so — alszom.

— Valóban igaz — hogy te az első pill — Hát persze, N — időmegtakarítás!

— Mondja — ké — bíróság előtt? — A tanú elpirul. — Igen, bíró úr,

— Már egyáltalán — mondja Erich szer — hiszem, hogy te fé — révében! — Hans vigyorgova — Ez biztos. De

„Kedves szerkes — hányzor bárhol — lálkozm, az nyon — lenyalja a kezemet — dani, mit tehelnék

„Próbáljon meg — S. O. S. — Tisztelt Szerkesztő — A cigarettaátszóró — „csak” pipázom — végleg megszabadul

Vcrje ki az égő — Biztos, hogy ez lesz

MA

A kövér és a

— Pfu, de falás — Mint egy disznó — a sovány tyúk a k — aki hájassággal meg — ló fürgeséggel falta — szórt kukoricát.

A kövér, míg a — tartott, nem ért rá — ni.

— Az irigység bes — led — jegyezte eh — lihegve. — Te is eh — mindenki egyformán — te játszod a sértődöt

— Már hogy? a t — valyában ehetnek — mint te, amikor — sehajjakkal csak — muk-fuk félrelöksz!

— Csak igyeksz — ilyen nagy test fon

A szerelem

Vérpezsdítő, szer — dére serkentő dal — gott immár sokadik — a szerelmes Kandú — eddig eredménytele — most, valami megm — kedves szíve talán — tárulkozni a mac — elbeszélő költemény — szerű sanzonnal, — felsőfokon élénkel — mes vallomással fel — vogás befogadására. — „Megvagy te átko

Hallottuk valahol

Karl az út szélén kétségbeesetten próbálja újra beindítani alkalmi vételként szerzett autóját. Egy öreg ember érdeklődve nézi.
 — Mit bámul ilyen hülyén? — fődmed rá Karl. — Alighanem ez az első autó, melyet életében lát!
 — Nem — feleli az öregember —, de átkozottul hasonlít hozzá!
 ...
 — Anyuka, ha nagy leszek, akkor nekem is lesz férjem?
 — Biztosan, ha jó kislány leszel.
 — És ha nem leszek jó kislány?
 — Akkor több is lesz.
 ...

Az ifjú házaspár belép a szálloda előcsarnokába.
 — A legszebb kétágyas szobát kérem — mondja a portásnak a fiatal férj. — Mégpedig három éjszakára.
 A portás elismerően bólint a fiatalasszony felé.
 — Gratulálok — mondja —, az úr ugyanis mindig csak egy-két órára szokta kivenni a szobát.
 ...

Doktor úr, feltétlenül szükség van erre a drága műtetre? Nekem végtére is el kell tartanom a feleségemet és a gyermekeimet.
 — Nekem is, kedves Müller úr, nekem is!
 ...

Emil későn jön haza. — Te vagy az, Emil? — kiált a felesége.
 — Igen, én. A te drágaságod megint itthon van.
 — Megint ittál?
 — Ugyan, drágám!
 — Akkor mondd: „sárga bögre, görbe bögre!”
 — Jól van — sohajt Emil —, akkor inkább a kanapén alszom.
 ...

Valóban igaz, Kurt — kérdi Elly elábrándozva —, hogy te az első pillantásra belémszerettél?
 — Hát persze. Mindig így szoktam csindlni. Ez nagy időmejtakarítás!
 ...

Mondja — kérdi a bíró a tanútól —, tett már esküt bíróság előtt?
 A tanú elpirul.
 — Igen, bíró úr, de azt már jó ideje leültem!
 ...

Már egyáltalán nem látunk a törzsasztalunknál — mondja Erich szemrehányóan Hansnak. — Valóban azt hiszem, hogy te fél lábbal már benne vagy a házasság révében!
 Hans vigyorogva feleli:
 — Ez biztos. De nem az enyémben!
 ...

„Kedves szerkesztőség! Van egy problémám: valahányszor bárhol — utcán, vendégségben — kutyával találkozom, az nyomban odarohan hozzám, és alaposan lenyalja a kezemet. Ezt nem szeretem. Meg tudná mondani, mit tehetnék ez ellen?
 Ruth K.”
 „Próbálgjon meg a jövőben késsel-villával enni.”
 ...

S. O. S.
 Tisztelt Szerkesztőség!
 A cigarettázásról végre valahára leszoktam. Ma már „csak” pipázom — de azt is sokat! Mit csináljak, hogy végleg megszabaduljak ettől a nyomorult dohányzástól?
 Roland K. P.-ből
 Verje ki az égő pipát egy nyitott benzineskannán. Biztos, hogy ez lesz az utolsó esete.

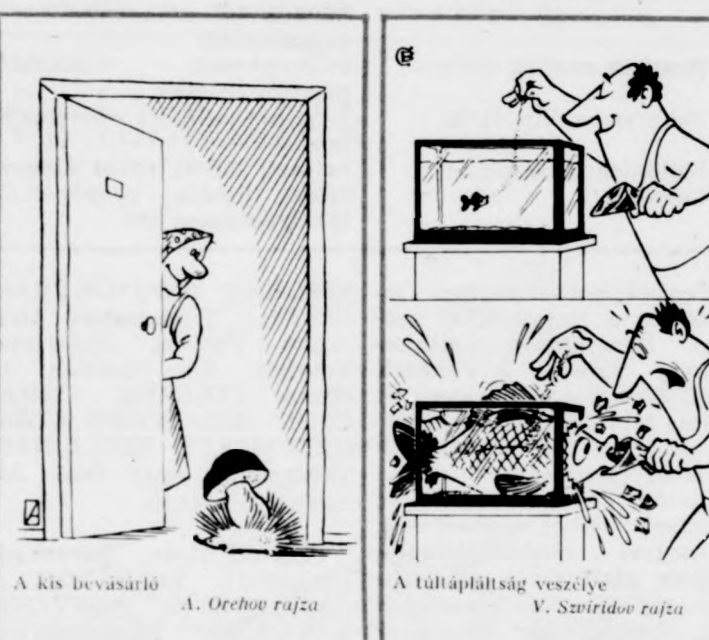
A feltaláló

Szó szerint szópergőtűz alá vettek munkatársaim, amikor szabadságra mentem.
 — Micsoda? Hát te még nem tudod?
 — Hiszen maga Petrov jött hozzánk!
 — Ugy ám, a híres Petrov! Valóban nem hallottál volna még róla?
 Elismertem, hogy ismeretekem szerfölött hiányosak erről a híres Petrovról.
 — Ó jelentős feltaláló!
 — Azt beszélik, hogy találmányainak műszaki rajzai két hatalmas bőrdobban sem férnek el.
 — A személyzeti osztályon láttam munkáinak a jegyzékét. Hozzá képest Edison kalaposnas!
 — Majd meglátom, ha megnézem... — morogtam.
 Petrov hétfőn állt munkába. Nyomában két szekrényt cipelték a rakodók. Erre már rendkívül kíváncsiak lettünk. Rádásul Petrov naponta kapott leveleket. Meglestük a feladók nevét. Rendszerint tudományos kísérleti intézetek voltak, az egyikén azonban magának a tudományos akadémiának a címét olvastuk!
 — Ohó! — kiáltottunk föl a meglepetéstől. — Egyenest az akadémiától! Onnan pedig nem irkálnak csak úgy akárkinek...
 Most már mindent tudunk. Csak a legfontosabbat nem: azt, hogy mit is talált föl ez a Petrov. Szégyenletes dolog és otromba figyelmetlenség is, hogy együtt dolgozunk egy ilyen hírességgel, és nem tudjuk, mi a találmánya!
 Pár héttel ezelőtt az oldalunkat a kíváncsiság, Mikor már nem bírtuk, kulcsokat készítettünk a szekrényekhez, s mielőtt Petrov kitette

A lábát a műhelyből, nyomban kinyitottuk mindkettőt.

A meglepetéstől szólni sem tudtunk, csak bámultunk egymásra.
 A szekrényben mindennapi, közönséges alumínium merőkanál volt, s annyiban különbözött a többitől, hogy fából készült a nyele. Rajta egy táblácska figyelgetett: „Egységesített kanál forró ételeknek egyik edényből a másikba való átmerésének céljából. Az átmerési művelet ideje alatt az ujjak nem égneek meg. Feltaláló: Iván Petrovics Petrov.”
 A Krokogilyből fordította: Ferenc Gyöző

Szörjelt karikatúrák

AFORIZMÁK

Mindenkinek joga van saját istenképéhez és egyetlen teológus sem illetékes arra, hogy a magáét kötelezőnek nyilvánítsa.
 (Rupert Lay jezsuita szerzetes)
 ...
 A mi modern teológusaink az autópályákon tájékozottabbak, mint az údvösséghez vezető keskeny utakon.
 (Thaddäus Troll)
 ...
 Amit a magánéletben csalárd bukásként üldöznek, az manapság sok államban a közgazdaság vívmányának számít.
 (George Lockham)
 ...
 Lehet valaki nagyon csúnya, és a televízióban mégis sikere van.
 (Bruno Kreisky)
 ...
 Amerika boldog ország, ahol mindenki azt teheti, amit a felesége akar.
 (William Faulkner)
 ...
 A szerelem annyira problémamentes, mint egy jármű. Csak a vezetők, az utasok és az utak okoznak problémát.
 (Franz Kafka)
 ...
 Az oklatan kiadásokra sok példát lehetne említeni, de egyik sem találóbb, mint a temetőfal építése, mert akik odabent vannak, amúgy sem tudnak kimenni, akik pedig kint vannak, nem akarnak bemenni.
 (Mark Twain)
 ...
 Képet festeni az ember magától is megtanulhat, de hogyan lehet a képet eladni — ezt az akadémián kellene oktatni.
 (Olaf Gulbransson)
 ...
 A szerelem egészen személyes dolog. Nem egy valódi lényt szeretünk, hanem akit magunk teremtettünk önmagunknak.
 (Marcel Proust)
 ...
 Valamennyien szorosabbra akarják húzni a nadrágszíjat, de mindenki a szomszédjának a nadrágszíját babrálja.
 (Norbert Blüm)
 ...
 A hatalom tudata már majdnem szexuális érzés.
 (Henry Kissinger)
 ...
 Kína népességrobbanása számára talán a homoszexuális nők és férfiak volna a megoldás.
 (Lester Packard)

MAI ÁLLATMESÉK

A kövér és a sovány tyúk

— Pfüj, de falánk vagy hoz, mint az enyém, többre mint egy disznó — mondta a sovány tyúk a kövérnek. aki hájasságát meghazudtoló fúrsgéssel falta a földre szórt kukoricát.
 A kövér, míg az eleség tartott, nem ért rá válaszolni.
 — Az irigység beszél belőled — jegyezte meg később lihegve. — Te is ehennél, itt mindenki egyformán kap, de te játszod a sértődöttet.
 — Már hogy? a rossznyavalyában ehettek annyit, mint te, amikor hatalmas sejhajóddal csak úgy uk-muk-fuk félrelöksz!
 — Csak igyekszem. Egy ilyen nagy test fónntartásá-

de megbocsátó és otthon türelmesen várakozó Kiskandúrral.

A gyáva oroszlán

A vidéki állatkert egyetlen oroszlánja olyan gyáva volt, hogy vizet csak behunytt szemmel mert inni, nehogy tükörképétől halálra rémüljön. Napközben a ketrec sarkába húzódva a farkával játszadozott, és néha félve rá-rápillantott az állatkert bábész népére.
 Végül a bölcs bagoly és a tigris megmondta neki, ha nem viselkedik az állatok királyához méltóan, akkor megszámíthatja a napjait.
 — De hát még számolni sem tudok — mondta a gyáva oroszlán. — Én semmihez sem értek. Itt az állatkertben születtem, kiállítási tárgynak neveltek, s annyit töltöttem a rácsokon kívül, amíg átkísértek az egyik ketrecből a másikba — panaszkodott.
 — A cél szentesíti az eszközt — jelentette ki a bölcs bagoly. Ennek ugyan most semmi értelme nem volt, de jól hangzott. A tisztesség kedvéért azonban megideologizálta. Ezek szerint nem a múlt, az út, hanem az eredmény a fontos. Az oroszlánt azért tartják, hogy az állatok féljék, az emberek pedig bámulhassák erős, bá-

A szerelem sötét verem

Vérpezsdítő, szerelmeskedésre serkentő dalt nyávo-gott immár sokadik éjszaka a szerelmes Kandúr. Mind- eddig eredménytelenül. De most, valami megmozdult. A kedves szíve talán kezd ki-tárlakozni a macskáéknál elbeszélő költeménnyel, népszerű sanzonnal, szonettel, felsőfokon elénekelt szerelmes vallomással felérő nyá-vogás befogadására.
 „Mevagy te átkozott!” —

dörmögte a napok óta dühös Ember, s már szorult is a hurok a szerelmes Kandúr nyakán. „Nem fogsz többé felébredteni!” — mondta még, majd egy sötét és mély verembe — mellesleg egy Trabant csomagatójába — dobta, s aztán felberreggett a motor. A Kandúr végleg eltűnt a környékről.
 A szerelmeskedésre végre felkészült Cirmos pedig

PÁRIZS. DIVATÚJDONSÁGOK 1983

Akiről utcát neveztek el Debrecenben

Békessy Béla

A régi Nyulás és a Sestakert határán, a mai újkerti lakótelep nyugati szélén futó utca (melyen hatalmas iskola is épült) megtartotta régi nevét. Az utcát 1929-ben Békessy Béla huszár századosról, a debreceni 2. honvéd huszárezred tisztjéről nevezték el. Máltán. Kitűnő sportember volt, aki lovassportok sorát nyerte, nagyszerűen úszott, de igazi szerelme a kardvívás volt. 1902 és 1908 között hétszer nyert magyar kardbajnokságot, kétszer főbajnokságot, az 1912-es stockholmi olimpián pedig egyéni kardvívásban ezüstérmes, a győztes magyar kardsapát tagjaként pedig aranyérmét nyert. A család úgy tudja, hogy Béla kivitt utolsó, és az ő győzelme döntötte el az eredményt a magyar csapat javára.

A család 1869-től élt Debrecenben, amikor az apát, Békessy Lászlót a pallagi gazdasági akadémiára kinevezték tanárságnak. Az édesanyja — Tamásy Berta (Tamásy Károly neves patikus leánya) hozományul kapta a Péterfia 13. sz. alatti házat, melyben felnevelték hat gyermeküket: Jenőt, Béliát (1875-ben született), Bertát, Gézát, Ilonkát és Lászlót. Béla katolikus volt, de három fiútestvérel együtt a Református Kollégiumba írtatták, a két leányt pedig a Dóczyba.

Béla értségi után a Ludovikára került. Főleg az emelt sportágak iránti szeretete vonzotta oda. Már százados, amikor az első világháború véres és szennyes ügyért harcoló kettes huszárainak élén a keleti frontra vezényelt. Derekasán verekedik az Osztrák—Magyar Monarchia rossz ügyéért, le 1916. július 6-án, delután haslővest kap a vólhniai csataterén. (Wollhynia a korabeli Oroszország nyugati részén volt, ma zömmel lengyel terület.) A Koveitól keletre levő Galosia kórházába még saját lován érkezik (50 kilométeres lovaglás után, mert nem engedi, hogy vigyék) s ez a megerőltetés, vérzés és sebgulladás okozta a három nap múlva bekövetkezett halálát. A városka templomfalába, megjelölt sírba temették el. Haláláról még az ellenséges ország is megemlékezik. A család egyik tagja, aki Szibériában, Habarovszkban hadifogságban élt, a Times-ből olvasta sógora halálhírét.

A Békessy család — egyöntetű vélemény szerint — nagyon összetartó volt. Béla ennek egyik kiváncsi, igen ragaszkodó, meleg szívével, embert nagyon szerető, vonzó magatartásával. Családjuk több tagja: Dalmy Tiborné (Békessy Berta), Csának Józsefné (Békessy Ilonka) is (mindkettőjük férjéről ugyancsak utcát neveztek el Debrecenben!) erről az összetartó életvitelről vallottak a család adatait velem közlő Fülöpné Csának Rózának, akinek ezúton is köszönöm nélkülözhetetlen segítségét.

Még két „apróság”. A felcsabadulást előtti a Simonffy utca elején működött a Békessy Béláról elnevezett vívóklub, mely évenként megrendezte névadója emlékvérsenyét.

Napjainkban a Békessy utcában lakók s az iskolában is vitatják a névadó vezetéknévnek kiejtését. Sokan a második e betűt is hosszan ejtik, mások röviden ejtik ugyan az e-t, de hosszan az i-t két s-t. A család egyértelműsíti, hogy Békessy-ként használták. Tehát a második e rövid és a két s egy, rövid ejtésű.

Békessy Béla elsősorban mint ember s mint sportoló méltó az utókor jó emlékeztetésére.

Nagy László János

SZABAD IDŐ * SZABAD IDŐ * SZABAD IDŐ *

AZ ORVOS TANÁCSA

A diétás táplálkozásról

Az utóbbi időben nagyon sok szó esik a diétáról. Mit is jelent tulajdonképpen a diéta? — Kímél, táplál, gyógyít. Olyan orvosilag meghatározott kötött étrend, amely elősegíti a beteg gyógyulását. Sajnos, a köznapi életben még mindig sokan a táplálék halmazát szokták diétának érteni, amelyben minden jobb falat tilos!

A betegek képzeletében a diéta szó hallatára legtöbbször a koplalás, illetve pépes ételen, szintelek ételek jelennek meg, és talán emiatt mellőzik is.

Ebből adódik, hogy a diétás szaktanácsadásra, az új információk eljuttatására igen nagy gondot kell fordítani.

A diéta szabályait ismernie kell mindenkinek, akinek feladata a családban, környezetében élő betegek gondozása, ápolása. A beteg ember sokszor étvágytalan, szervezetében a táplálék kihasználása romlik. Ugyanakkor sok esetben egyes tápanyagok iránti igénye megnövekszik. Az élelmiszerek megfelelő kiválasztása mellett rendkívül lényeges a helyes konyhatechnikai eljárások megismertetése is.

A diétás termékek közös jellemzője: az egyes kórformáknak megfelelően lehetőséget teszik, hogy bizonyos tápanyagokat, a kívánt, ismert, legtöbbször meghatározott mennyiségben fogyasztathassák az arra rászorulókat. Mivel hazánkban mintegy 1 millió ember szenved érelmeszesedésben, 2 millió magas vérnyomásban, 100 000 szív- és keringési elégtelenségben, a cukorbeteg számok pedig kb. 300 000 — a korszerű és egészséges táplálkozás népszerűsítése a lakosság körében kiemelt társadalompolitikai feladat. Az érintett

ipari, kereskedelmi és szolgáltatási intézmények feladata alapjában véve azonos. A nevelés széleskörűen terjedt, közvetlen, valamint szervezett eszközeivel, módszereivel és az áruk, a termékek, a szolgáltatások mindinkább differenciálódó kínálatával rá kell vezetni a lakosságot a korszerű és

egészséges étkezés ismereteinek elsajátítására. Egyre növekszik ugyanis azoknak a száma, akik a köznapi életben általánosan tartott étkezéstől eltérő élelmezési formát, azaz diétát igényelnek.

A Magyarországon előforduló legfontosabb diétatípusok:

Diétatípus	A diétát igénylő főbb betegségek és állapotok
1. Energiaszegény diéta	az elhízás (obesitas) és annak következményei (elhízással járó cukorbetegség, érelmeszesedés)
2. Cukorbeteg diéta	cukorbetegség (diabetes)
3. Zsírsegregény diéta	elhízás, máj- és epebetegség
4. Nátriumszegény (sószegény) diéta	magas vérnyomás (hypertenzió), szív- és keringési elégtelenség, egyes vesebetegségek
5. Gluténmentes diéta	coeliakia (lisztérzékenység)
6. Purinszegény diéta	endogén és exogén hiperurikémiák (pl. köszvény, veseelégtelenség)
7. Rostban gazdag diéta	bélrendszeri, vastagbélmegbetegedések
8. Fehérjeszegény diéta	krónikus (idült) veseelégtelenség
9. Különleges (speciális) diéták	baleset, műtét utáni állapot, idősiek diétája, epekövesség, fekélybetegség stb.

Fentiek szellemében jellemezte ki a Hajdú-Bihar megyei Élelmiszer-Kiskereskedelmi Vállalat a Vénkerti ABC-áruházat a korszerű és diétás táplálkozás áruházává. Ebben az üzletben mindazok az ételféleségek megtalálhatók nagy választékban, amelyek ehhez szükségesek.

A megyei egészségnevelési osztály segítségével szakképzett táplálkozási szakemberek, dietetikusok adnak tanácsokat az érdeklődőknek minden páros héten pénteken fél 3-tól fél 4 óráig. A hajdúúrsági farsang keretében 1983. február 7-én (hétfőn) 15 órakor: AZ ENERGIA-

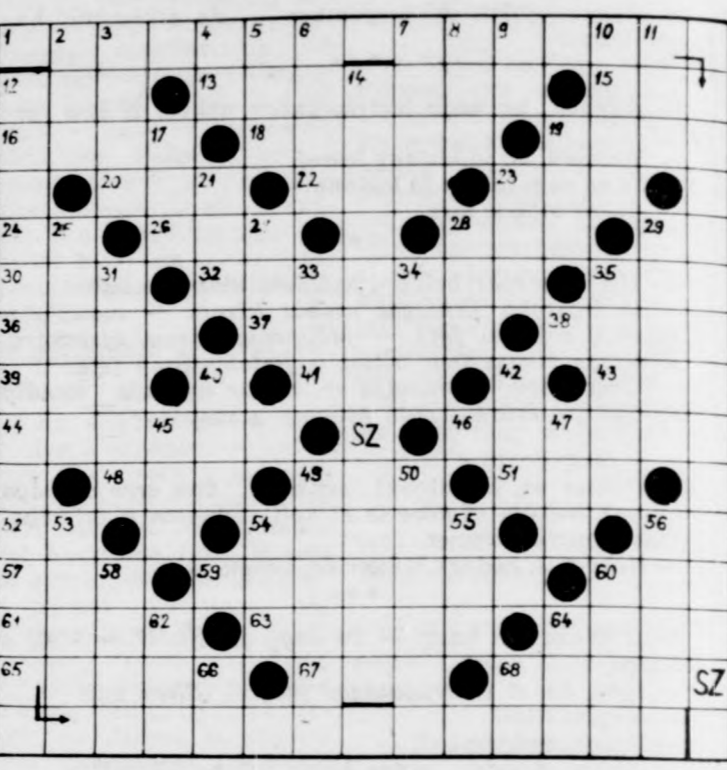
SEGENY (FOGYÓKÚRAS) DIÉTA. Tanácsadást tart: Szabó Pirokka dietetikus. Február 9-én (szombat) 15 órakor: ÉTKEZÉSI TANÁCSOK BŐLCSÖDES KORÚ GYERMEKEK SZÜLEINEK. Tanácsadást tart: Dégi Józsefné dietetikus.

Február 11-én (pénteken) 15 órakor: TANÁCSOK A GYÓGYVIZEK FOGYASZTÁSÁHOZ. Filmbemutató, tanácsadás, kóstoló, majd február 25-én (pénteken) 14.30 órakor: A MODERN KONYHATECHNIKA. Tanácsadást tart: Parkas Lajosné dietetikus.

KERESZTREJTÉNY

Bölcs tanács

Vörösmarty Mihály gnómáját (rövid, velős mondasát) kell beírni a vízszintes 1., függőleges 12. és 15. számú sorokba.

Vízszintes: 1. (Beküldendő). 12. Szemlél. 13. Idegen férfinév. 15. Léghárfa. 16. Kerek szám. 18. Névelős szín. 19. Község Sopron mellett. 20. Maró folyadék. 22. Ja, értem már! 23. Sereg. 24. Kötőszó. 26. Evőeszköz. 28. A szoros abécé eleje. 29. Létetik. 30. Lakk. 32. Sportoló. 35. Elme. 36. Értéke, szürkésfehér fém. 37. Dél-afrikai állam. 38. Sértelent. 39. Luxemburgi, olasz és román autók betűjele. 41. Római ezekerttes. 43. Időhatározó névutó (-). 44. Hónap. 46. Fügönytartó. 48. Jelt ad. 49. Hónapnév rövid. 51. Pálca. 52. GN. 54. Kiengesztel. 56. AV. 57. YUK. 59. Eghygan. 60. Majszojka. 61. Forma. 63. Helység a Tisza—Duna egybefolyásánál. 64. Eladó. 65. Eghajlat. 67. Oktatói egyenemű betűi. 68. Szits.

Függőleges: 2. Edes táplálék. 2. Lekváros. 4. Baromfi-lakás. 5. Údító ital. 6. Szovjet felsziget a Fehér-tenger-nél. 7. Francia naturalista író volt. 8. Dal betűi. 9. TD. 10. Lenyújt. 11. Kifogástalanul (-). 12. (Beküldendő). 14. (Beküldendő). 17. Helyez. 19. Hűvelyes. 21. Hibazik. 23. Epület. 25. Női név. 27. Számos. 28. Névelős ételvezető. 29. Sütü. 31. Csukni. 33. Omladék. 34. Becézett női név. 35. Névelős írásjel. 40. Testtáj. 42. Vízfordó. 45. Megelégelt. 47. Tancot jár. 49. Korosabb nő. 50. Szállítató. 53. Zeró. 54. Pálca. 55. Nyom. 56. Nagy államszövetség, névelővel. 58. Testvér-gyilkos bibliai férfi. 60. Odú. 62. Kommunista Magyarországi Pártja. 64. Arc része. 66. Az 38. számú sor közepé. 68. ÉO.

Gy Gy. Beküldési határidő: február 15.

OTT Kiegészítő

Talán sohasem volt jelentősége az öltözködés az úgynevezett kiegészítőknak, mint ruhákban. A különböző sok kihangsúlyozásos fedők, kalapok zászlós sörorban, de természetesen a cipő, a táska és az egyéb kiegészítők is sokat játszottak ebben a körben. Sokszor a kész holmik némi átalakításra válnak, de így egyedien, és nem uniformizálva, különket. Sokan akik szeretnek változot, de nem szeretnek, és így a gyorsan változó, mégis mutatkozó legzetes apróságokat ben részesítik. Az nőies stílus megvalósul néhány ötlettel adni lehetőséget, de a szakember is fellelhető hasonló tárgyakkal.

1. modell: Elegáns túm szövetsből vagy bőből, selyem blúzzal ellátott és feltöltött, kerek gallérral. A re szabott, két színű, csak bőrből, hanem is elkészíthető. Hozzá „borítottáskák” és a díszített kis kalap, a koruk részére ajánlott.

2. modell: Ez a túm úgynevezett nappali ruhához ajánlható. Több

A hetedikes Gyurival den órán akad valamilyen Legtöbbször otthon felület, a könyvet, melyet, s a feladatát szereti el, nem tanulja meg szeresen. Az ellentétbeir figyelmeztetések keréki válasz. Miközben sikerül találkoznia édesanyjával, a tanár kéri, ellenőrizze mind gyereket felszerelését, hogy is, ha ilyen nagy már meg lehetne bírni.

Gyurival, a beszédkövető néhány héten gond. Aztán kezdődik elölről. Felszerelése és sa egyre hiányosabb. És... nincs egyedül.

Egy átlagos létszámtáblában mindig akad valaki, aki elfelejt, otthon vagy nem csinál megmit az aznapi feladatot helyett A hétre nyelvtan helyett irholmit hozott, elfele nem találja, nem írta.

Mit tehet a tanár? gátja a rossz pontoklalyek hamarosan felszer

BÉLYEGGYŰJTŐKNEK

MI VARHATÓ?

A Magyar Posta az első negyedévesben kíméli a gyűjtők pénztárcáját. A januári egyetlen bélyeg az irányítószám bevezetésének 10 éves jubileumáról emlékezik meg. Február előreláthatólag újdoság nélkül múlik el. Márciusban 2 forint névterékű bélyeg közönségi Szentgottthárd jubileumát és a budapesti tavaszi fesztivált négy-ötödöt sorozat népszerűsíti. Tehát hat bélyegre számíthatunk, ezekért összesen 16 forintot kell majd fizetni. Később valószínűleg gyakrabban kell majd az albumokat kézbe venni. Ugyanis az 1983-ra tervezett 61 bélyeg és 300 forint körüli névterék megvalósítása havonta több újdonságot ígér, mint amennyit most negyedéves alatt kapunk.

JÓ HÍR

A posták először csak bementesítési igények alapján bocsátották ki bélyegeket. A gyűjtői érdeklődés és a bélyegek propagandaejre hozta létre az alkalmi bélyegek sokaságát. Szépségük, érdekességük a gyűjtők körében gyakorta — néha a postáknál is — feledtetni a mindennapi használatra szolgáló ún. forgalmi sorozatokat. A Magyar Posta sem jeleskedett e téren, ez most örvendetesen megváltozik. 1983-ban gyógy- és üdülőhely-bemutató, négy színű ofszetnyomással készülő sorozat forgalomba helyezését kezdik meg. Elsőként az 1,2 és 5 forintos címleteket adják ki Zánka, Hajdúszoboszló és Hévíz látképével.

Kívánatos lenne, hogy a külföldi levelekre szükséges 8 forintos címlet is mielőbb megjelenjen. Az új címletek várható sikere bizonyára ösztönzi majd postánkat, hogy a jövőben gyakran vál-

tozó, de hasonló szépségű forgalmi bélyegek hirdessék hazánk jó hírét.

HÍREK

Postatörténeti jevelek és légipostai bélyegek világkiállítását tartják Brüsszelben. A BELGICA elnevezésű bemutató a hazai posta blokk és hat bélyeg kiadásával teszi emlékeztetés. A hír-ívóktól a kézbesítésig felvonultatják a levéltozvábtítás történetét. A blokk utasokkal, málhával és küldeményekkel megrakott lovas postakocsit ábrázol.

A Ciprusi Török Közösség festmény reprodukciós bélyegpárja jól zárja az esztendő. A képek és így a bélyegek is esküvő, illetve májális vidám hangulatát idézik fel.

Az új év első bélyegeivel tragikus eseményekre emlékeztet az NSZK postája. Félévszázada ragadták magukhoz a hatalmat a náciok. 80 pf névterékű címlet drótkerítéssel és rózsával jelképezi az ellenállók és az üldözöttek sorát. 60 pénninges bélyegen bemutatják Edith Stein arcképét, akit apáca kivolta sem mentett meg a mártírságtól.

200 éve emelkedett levegőbe a Montgolfiere fivérék léghajója. Az első kísérlet óta igyekszik az ember a kevés energiát fogyasztó szerkezetet jól felhasználni. A jubileum alkalmából a mongol posta blokkja és hétértékű sorozata különböző nemzetek ballonrepüléseit járja elénk.

A bélyeg érték, ezért a tökéletes országokban kincskészésre is használják. Nyereségre az tehát szert, aki jól tájékozott. Angliában megalkotották a World Stamp Monitor céget, amely csekély előfizetési díj ellenében számtalán megmutatja az állandó és naprakész tájékoztatást ad a jelentősebb értékű bélyegek bármelyik árverésén elért áráról.

A Szövetség kiadásában öt nyelvű szakzótár jelent meg, amely magyaron kívül angolul, franciául, németül és oroszul közli a gyűjtéssel kapcsolatos fogalmakat. Nélkülözhetetlen a nemzetközi katalógusok használatánál és segít a külföldi filatelistákkal folytatott levelezésben. A 39 forint árú zótár az új-ságárúsító pavilonokban kapható.

Vitorlášajó tengeren már nem közlekedik menetrendszerűen. A tengerészmeister mégis a szelek szárnyán sikló hajókon oktatják. Ilyen iskolahajók hasítják a habokat a brazil posta három új címletén.

Kiegészítő tartozékok

Talán sohasem volt olyan jelentősége az öltözködésben az úgynevezett kiegészítő tartozékoknak, mint mostanában. A különböző divatstílusok kihangsúlyozására, a fejfedők, kalapok szolgálnak elsősorban, de természetesen a cipő, a táska és az öv, a divatkereszt és sok más apróság is ebben a körbe tartozik. Sokszor a készen vásárolt holmik némi átalakításra szorulnak, de így egyedivé válnak, és nem uniformizálják a külsőket. Sokan vannak, akik szeretnek varrogatni otthon, de nem szakemberek, és így a gyorsan előállítható, mégis mutatós, jellegzetes apróságokat előnyben részesítik. Az elegáns, nőies stílus megvalósításához néhány ötletet adunk, amelyek egyéni elkészítése is lehetséges, de a szaküzletekben is fellelhető ezekhez hasonló tárgyak.

1. modell: Elegáns kosztűm szövetből vagy jerseyből, selyem blúzzal — külön elkészített és feltehető fodros, kerek gallérral. A csipőre szabott, két színű öv nemcsak bőrből, hanem textilből is elkészíthető. Hozzá a lapos „borítottáska” és a tollal díszített kis kalap, a középkorúak részére ajánlható.

2. modell: Ez a táska az úgynevezett nappali öltözködhöz ajánlható. Több színben

találkozhatunk ezzel a típusal a szaküzletekben.

3. modell: A sportos „pilóta” sapka részekre szabott, apró maradékokból is elkészíthető. Legkönnyebb, ha egy kalapra feltűzzük próbaként a cikkelyeket, és aztán varrjuk össze.

4. modell: Csavart öv — esetleg két színű, ameyet brosstűvel díszíthetünk elől. Érdekes, ha régi kontyúvel oldjuk meg.

5. modell: Hosszú, téglalap alakú retikül. A fogóját megoldhatjuk középen, és ekkor divatos nyakba akasztás táská válik belőle.

6. modell: Széles, szah... öv, amely arra hivatott, hogy az erősen bővülő ruhán a derekat hangsúlyozza.

7. modell: Ez a körülbelül 5-6 centiméteres öv, elől megkötve, bőrből vagy bármilyen anyagból elkészíthető.

8. modell: Kis szélű, kerek kalap, és a kabát nyakára varrható szerény szőrmé.

9. modell: Táskamodelünk kemény külső lapokból és egy belső puha részéből áll, redőzött — sok férőhelyes — megoldást ismert. **Nádor Vera**

Csirke - kakas

Töltött csirke

Hozzávalók 4 személyre: 1 csirke, só, bors. Töltelékhez: 20 dkg gesztenye, 1 fej vöröshagyma, 5 dkg szalonna, 2 szelet pirított kenyér, 1 tojás, só, bors, 1 csomag petrezselyem, szerecsendió, 5 dkg vaj vagy margarin, 2 db sárgarépa.

A csirkét megmossuk és kívül-belül sóval és borssal megszórujuk. A gesztenyét felül megvágjuk és forrásban levő vízbe dobjuk. Így a gesztenye héja könnyebben lejön. A megtisztított hagymát és a szalonnát feldaraboljuk. A szalonnadarabokat egy serpenyőben kisütjük. A hagymát és a csirkemaját hozzátevéssük és 3 percig sütjük. A kenyeret megpirítjuk és apró darabokra vágjuk. A kenyert, tojást, fűszereket, apróra vágott petrezselymet és a gesztenyét a serpenyőbe tesszük, és mindent jól

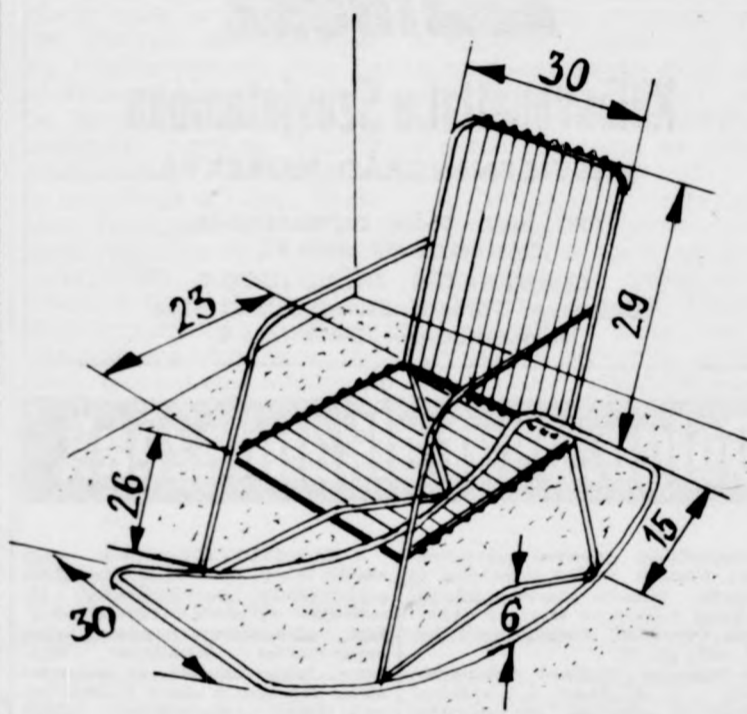
elkeverünk. Fűszerezük és pároljuk. A csirkét ezzel a keverékkel megtöltjük és összevarrjuk. Kívül megszóruzzuk és megsütjük. A megtisztított sárgarépát feldaraboljuk és hozzátevéssük. A csirkevel együtt körülbelül egy órát sütjük. Körtésként rizst és salátát adunk mellé.

Töltött kakas

Hozzávalók: 1 kakas, 20 dkg darált hús, 1 tojás, 1 zsemle, 1 evőkanál vágott tárkony, só, bors, édesnemes paprika, olaj.

A kakast a gégéjétől és beleitől megtisztítjuk. Jól kimossuk és sóval és édesnemes paprikával kívül-belül beszórujuk. A darált húst a beázott zsemelével, tárkonnal és borssal összekeverjük, majd a kakas belsejébe töltjük és bevarrjuk. Olajjal bekenjük és grillstűben 45 percig sütjük.

Kis hintaszék

Ha a barkácsoló apuka hobbija a vasmunka, és megfelelő felszerelés is van hozzá, nem jelent problémát egy gyermekhintaszék elkészítése, amivel nagy örömet szerezhetünk a gyerkőcnek.

A hintaszékhez könnyen megmunkálható, 8 mm átmérőjű rudanyagot vegyünk. Összesen mintegy 9 m hosszú, kőrszelvényű acélrud szükséges hozzá. A hintaszék talpához 180 centis darabokból kell ívelt sarkú téglalapot hajlítani. Az ülőlap 106 centis, szegletes keret. Hajlításkor a rudanyagot a négy sarkon kissé be kell fűrészelni. A háttámla váza U alakú, szárait az ülőlap keretéhez kell hegeszteni. A kar-

fákat és a lábakat egy-egy 174 cm-es rúdból kell meghajlítani, s gondos egyengetés és illesztés után a székátlárhoz, az ülőlap keretének sarkaihoz, illetve egy-egy ponton az íves talphoz kell hegeszteni.

A kész hintaszék vázát tanácsos lecsiszolni, majd rozsdagátló alapozóval és valamilyen élénk színű zománccfestékkel bevonni.

Az ülőlapot és a háttámlát erős, színes műanyag huzallal lehet befenni. Megfelelő méretű habszivacsból készítsünk rá színes huzatba bújtatott ülő- és hátpárnát, amit rávarrt szalaggal kössünk rá a hintaszékre.

Mese a tőről

Egyszer volt, hol nem volt, de minek is töprengék én ezen, amikor igenis volt egyszer Háromkerekű falu szélén egy házikó, melyben a világ legéhesebb és éppen ezért a legkövérebb fiú lakott. A fiú Szószmóz barátja volt, és arról lehetett megismerni, hogy állandóan és vég nélkül evett. Nem is hívták őt másnak, csak Pufócinak.

Történt pedig egy áldott napon, hogy Pufóci annyit evett, hogy a nadrágja végigrepedt, persze fenekestül-mindenes-tül. És a legnagyobb baj az volt, hogy ez a szétrepedt nadrág volt az egyetlen, az utolsó, amit Pufóci magára erőszakolhatott a meglévő ruháskészletből.

Nosza! Elő a tüvel, a cernával és minden egyéb ilyen felszereléssel, ami a nadrágvarráshoz szükséges!

Pufóci döccent jobbra, és gurrant balra. Dobbant ide, és szusszant oda. Már minden a kezében volt a varráshoz, csak a tűt nem lelta. A tűt, ami kecses volt és hegyes. A tűt, ami kacéran fénylett és egyenesedett. A tűt, ami sokkal inkább tisztában volt a maga szürnivalójával, mint Pufóci, akinek éppen az imént szakadt el a szürnivalója. És bizony ez a tű nem volt akármilyen. Nem volt olyan, mint a társai, akik pompán villantak Pufóci ujjai között. Vagy olyan hamiskásan, mint a gombos fejűek. Cö! A gombostű! De hiába telt el annyira saját magával a tű, amikor őt Pufóci hiába keresgélte, mégsem találta.

Jajgatott is szegény Pufóci.

— Tetű egy tű! Hová tűnhetett? — mormogta mérgesen, miközben a nadrágja egyre nagyobb lyukat repszett.

Eltelt egy nap, két nap, virradt, s a tű seholse volt. Pufóci már Szószmóz barátját hívta segítségül, aki köztudomásúlag a világ leglustább legénye hírében állt.

Szószmóz körülnézet Pufóci szobájában, és csak annyit mondott, azt is félalomban: A szénakazalban könnyebb lenne megtalálni, mint tenálad ezt a tűt!

Erre aztán Pufóci sem tehetett mást, mint legyintett egy jókorát, és szégyenkezve, de tovább repszett a lyukas nadrágjában.

A tű pedig arra ébredt, hogy szalma szagú lett körülötte a világ, ahogy Szószmóz megjósolta. Még egy-két napig reménykedett, hogy valaki esetleg, netalántán megtalálja őt, nem a te tud, hanem Pufóci tűjét a kazalban, de hiába. A tű harmadnapra, pontosan éjfélkor, a tűpárnából útrakt, neki a bizonytalan szénakazalnak, hogy ő tű létere szalmává váljon.

Itt a vége, ha nem hiszed, hát menj, és keresd meg a szénakazalban!

Szücs Mariann

Gyerekek kötöttben

A kötött, kötszövött anyagok divatja a gyermekruházatkodásban is tért hódít. A pulóverek, pulóverruhákat praktikusak, jól öltöztetnek, kényelmes viseletek kicsiknek, nagyobbaknak egyaránt. A kötött nadrágok jó mozgást biztosítanak, s ha a gyerekek kinőtték, könnyen alakíthatunk házilag halásznadrágot, bricseszt vagy térdnadrágot a rövid pantallóból.

Mivel a kötött öltözékek alapanyaga műszál vagy gyapjú és műszál keveréke, könnyen mosható, tisztán tartható, nyugodtan öltöztetjük a kicsiket világos pasztellszínekbe vagy éppen fehérbe. A jacquard mintás pulóverek és fiúpulóverek zöld, sárga és ekrü színekben a legdivatosabbak.

Az egymás fölé, alá felvehető pulóverek, kötött blúzok, ingescékek, mellények, kardigánok biztosítják a réteges öltözködést. A téli hidegben jó meleg a hosszú, nyakba tekert sálak, homlokba húzható kötött sapkák, a színes kötött kesztyűk. A kötött öltözékekhez színes vagy fehér kötött harisnya illik. Képeink külföldi modellek, de házilag is elkészíthető, egyszerű fazonok. A kisfiú zöld kötött bricsesznadrágot visel, magas nyakú, jacquard mintás pulóverrel, egyszínű kardigánnal. A kislány jacquard mintás kötött ruhája egyenes szabású, derék alatt megkötött porcelánkék, sárga és ekrü övvel.

— s. c. —

Átányi László

Majd kinövi?

minden órán feljegyzni, mit adtak fel írni és tanulni. S azt is, ha netán nem lenne lecke. Sajnos, a tanár még arra sem vállalkozhat, hogy ezt a leckefüzetet ellenőrizze, hisz értékes perceket venne el az órából. De a szülő — igen.

A gyerekek (kellemetlen, családi vitától tartva) „elfelejtik” aláírni a tanár nem éppen hízelgő üzenetét. Am csak akkor, ha a szülők nem érdeklődnek túlságosan gyermekeik iskolai ügyei iránt. Vagy a rendetlenséget, figyelmetlenséget elintézik egy „majd kinövi” legyintéssel.

Ez tévedés.

Otthon fokozottan ellenőrizni kell a gyereket, mindaddig, míg „verévé” válik a rend, s szükségtelemmé lesz a lecke mindennapi átnézése, a táskák tartalmának átvizsgálása. A leckefüzet is hasznos dolog, amelybe a gyerek

got tanúsítanak a tanulmányok a családban. Valljuk meg, a gyerekek hetedikéig elsősorban a szüleinek tanul. Az ő dicséretük, elismerésük ösztönzi a jobb tanulásra, esetleg az elégedetlenségük. Ha azt tapasztalja, hogy például az ötös se vált ki különösebb reakciót szüleiből, mint a múltkorai hármas, csalódást érez, úgy véli, nem érdemes igyekezni, hisz nem kap érte elég ismerést. Ugyanez a helyzet, ha a szülők egykedvűen veszik tudomásul, hogy csemetékük egyre-másra szerzi be az egyeseket, s jószerivel teljesen abbahagyta az órákra való felkészülést. Mert mindaz, ami a gyereket az iskolában történik, nem a családtól független iskolai ügy. Hiszen az intézmény és pedagógusai csak úgy tudnak igazán jó eredményt elérni, ha a szülők mindenkor partnerek a tanítás, nevelés olykor nehéz problémáinak megoldásában.

Összefügg a problémával az is, hogy milyen fontosságú

A hetedik Gyurival minden órán akad valami gond. Legtöbbször otthon felejtja a füzetét, a könyvét, munkafüzetét, s a feladatát sem készíti el, nem tanulja meg rendszeresen. Az ellenőrzőjébe beírt figyelmeztetésekre nem érkezik válasz. Mikor végre sikerül találkozni Gyuri édesanyjával, a tanár megkéri, ellenőrizze mindennap a gyerek felszerelését, még akkor is, ha ilyen nagy fiúban már meg lehetne bízni.

Gyurival, a beszélgetést követő néhány héten nincs gond. Aztán kezdődik minden előlről. Felszerelése és tudása egyre hiányosabb lesz. És... nincs egyedül.

Egy átlagos létszámú osztályban mindig akad 5-6 gyerek, aki elfelejt, otthon hagyta vagy nem csinál meg valamit az aznapi feladatából. B helyett A hétre készült, nyelvtan helyett irodalom holmit hozott, elfelejtette, nem találja, nem írta meg...

Mit tehet a tanár? Osztogatja a rossz pontokat, amelyek hamarosan felszaporod-

Téli sportok hóval és hó nélkül

Sivarázs

... Egész napos kemény „munka” után, izzadó lábunkon a kikapcsolt bakancsral lépegetünk. Alig vonszoljuk léceinket. A bot néha lecsúszik. A kezem lilára fagyva, a kesztyűm átázza, mint minden este, s még jó fél kilométer a szállásig. Ujjaim kezdik felvenni az egymáshoz csatolt lécek alakját, a hajunk deres, szánkat kifújta a szél. Minusz húsz fokban is vonszolod magad és a léceket, ugrálsz a buszmegállóban, ha kell, félórát is. Aztán órákon át fel a felvonóval, pár perc alatt le, újra sorba állni. Minden fázisnak megvan a maga regénye.

Felébreds a kis hegyi faluban. Első és legfontosabb teendő, hogy kibumolj az ablakon, hisz minden attól függ, sűt-e a nap, vagy az orrodig se látsz, és havas eső zuhog az arcodba. Minden csillog. Gyors reggeli készülődés: kesztyű, sapka, szemüveg megvan, a cipőt is felvettem, indulhatunk. A csúcsokat elől a nap fénye, a falu még árnyékban van. Sarokra lépek, az ócsatos lábnehezék máris olyan kényelmes, mint a balettcipő. A buszmegállóban negyvenfőnyi csoport áll. A léceket a hóba ékeljük, melléjük sorolunk. Kezdetben nyugodtan állunk, lassan macorogni kezdünk, lóbáljuk a karunkat, majd lépegetünk, aztán ugrálásra váltunk, szökdelünk, hátunkat egymáshoz dörzsöljük... Végre a busz kezdődhet a túlekedés. Fenn vagyunk: a léceim és én is. Ó kicsi odébb — csak tudja, hol kell leszállnia. Nem olyan sok az a három kilométer, de gyalog, sícipőben, emelkedőn meg se próbáljuk.

Lecsörömpölünk a buszról. Vállon a szerszám, ügetünk. A pálya kezdetén ledobjuk (márkától függően: ridegen leejtjük, leengedjük, lehetőleg finoman lesegítjük) vállunkról a léceket. Csatlunk. Lavinaszij bekötve, húzhatom a kesztyűt, a bot szíját. Vakít minden. Mintha a levegő megannyi részecskéje látható krisztályvá változott volna. Fehérség és csillogás. Elindulok. Útemesen serceg a hó apróra méretezett kanyarjaim után. Befeledekkezem a mindent átformáló fehérségbe... Hirtelen jék, a léce nyoma után ivden verődik a hó. Eppen a felvonósorba sikerül érkezni. Oldalazunk, a fakorláthoz érkeve egyenesbe fordulunk. Léc-léc mellett néhány centire egymástól, de egymásra sikítani nem szabad. Jól megfér egymás mellett a pompán szürke Head a fényes bordó Pamporovál. Beállunk a lécnymba, kellemesen beringünk a francia felvonó ölébe, emelkedünk. A pihenés kellemes nyugodtóra, a gyönyörködés percei következnek. Hátrafelé egyre távol a látómező, a sorban zsuogorodnak az emberek. Érezhetem hűl a levegő. A csigákon egyszerű-egyszer nagyot döccenünk, csak ez zökkenthet ki a gyönyörködésből. Hol felére csökken, hol meg nő, nő a távolság köztém és a föld között. Egy vakmerő sielő nyoma szántja végig az egyébként érintetlen hótakarót alattunk...

Atnedvesedett kesztyűmet szorongató kezem alig bírja kinyitni a melegedő ajtaját. Párolgó teák, csokoládék, a magas asztalok mellett topogó, beszélgető emberek, állandó kibekörözés. A jóleső meleget csak kellemesebbé teszi az ütemes zene, a téleposzár forrósága. Körtöölöm a sötét színt, az izesítő jellegzetes illatát árasztó italt. Átjár a meleg, elszáll a fáradság... Kiemelem a léceket a tartóból, párhuzamosan lerakom, rátámaszkodom a botra. Úgy érzem, hűlt a levegő, ércesebb lett a hó, keményebb a pálya.

Haraszin Gitta

(A cikk szerzője a Magas-Tátrában töltötte téli szabadságát.)

Havas túra helyett napozás

A tavaly újjászületett Hajdúhadházi Szövetkezetek SE természetbarát-szakosztálya az 1983-as évet egy nagyszabású havasnak tervezett túrával indította. Szerepelt a túratervünkben például lovas szánkózás is. Január 21. és 23. között ugyanis számítani lehetett arra, hogy hó is lesz a Bükkben. De nem így történt. Így aztán a rödlizésből és lovas szánkózásból „csak” gyalogtúrázás, lovas napozás lett. A kis csoportot lofogat szállította ki a Szalajka-völgybe. Ott meglátogattuk az istállóskői barlangot, a szabad-terei múzeumot, majd a kellemes napos időben sétáltunk vissza a hosszú Szalajka-

völgyön, megismerve annak minden csodáját. Este, a sok gyaloglás után jólesett hazatérni szálláshegyünkre, a debreceni KISZÓV által fenntartott turistaházba. Ezután is szeretnénk köszönetet mondani a turistaházat fenntartóknak, mert ők azon kevesek közé tartoznak az országban, akik kedvezményt adnak a természetjáró vendégeknek. A túra utolsó napján is ragyogó napsütésben kirándultunk a Szarvaskőhöz közel eső hegyekre, és a januári téli szélárnyékban még napozásra is volt lehetőségünk a Nagykasztófa-domb sziklás lejtőjén.

Prosch Lászlóné

Mat csapat részvételével jégkorongozásban általános iskolai bajnokságot rendeztek Debrecenben a DMVSC nagygyereki műjégy pályáján. Legutóbbi eredmények: Művelődési Központ—Kossuth 2—0, Bánya—Vénkert 5—0, Kardos—Komócsin 3—2, Kardos—Vénkert 3—2, Művelődési Központ—Vénkert 5—0, Bánya—Kossuth 5—0. A felvétel az utolsó, vasárnapi mérkőzésen készült, a Bánya (fehériben) támadja a Kossuth kapuját (Kalmár István felvétele)

Téli Universiade Szófiában

Rövid sporthírben olvashattuk, hogy 35 ország sportolójának részvételével február 17—29. között Szófiában rendezik meg a X. Téli Universiadét. Az egyetemisták és főiskolások sportmozgalmáról viszonylag keveset tudunk. A főiskolai sportmozgalom pedig már az első világháborút megelőzően is számottevő eredményeket ért el. Alkalmi jellegű nemzetközi találkozóknak az 1920-as években bővültek világvárosoké. Megszervezték Jean Petit-Jeannek, a francia főiskolai sportélet kiemelkedő vezetőjének nevéhez fűződik. Meghirdetett alapgondolata az volt, hogy a világ főiskolásai és egyetemistái közötti együttműködés és kapcsolat kialakulását a sportvetélkedésekkel is elő kell segíteni. Nagyon fontosnak tartotta az olimpiai gondolatnak a főiskolai sportmozgalomba való bevitelét. Már 1921-től el akarták kezdeni a főiskolai világbaj-

nokságok rendezését, viszont a tervezett nyitó rendezvényt sorozatosan elhalasztották. 1923 májusában nemzetközi egyetemi sportkongresszust hívtak össze Párizsba, ahol véglegesen megállapodtak arról, hogy egy évvel később megrendezik az első ilyen jellegű világbajnokságot a lengyel fővárosban. 1924-re tehető tehát az első főiskolai világbajnokság rendezése. Amelyet atlétikai számok lebonyolításával tartottak meg. A második, szintén nyári seregszemlére három évvel később Rómában került sor, melyen a program útszással, vívással, teniszsel és labdarúgással bővült. A főiskolások harmadik nagy viadala viszont télen volt, természetesen havas és jeges sportágak lebonyolításával. Az 1928-ban Cortina d'Ampezzóban sorra került téli viadalt tekintjük az első téli főiskolai világbajnokságnak. 1939-ben hosszú diplomáciai tárgyalások után a tíz

ismételték szereplésüket, de az egykor jól ismert Korda—Vásárhelyi pár jégtáncban elért első helyével győzelmet is ünnepelhettünk. 1966-ban a Máthó—Csanádi pár aranyérmel, a Csordás—Kondi kettes negyedik helyet szerzett. Ébert Jenő pedig hatodik lett műkorcsolyázóink közül. 1968-ban viszont érem nélkül maradtak főiskolásaink. Ébert Jenőnek csak a negyedik hely jutott, a gyorskorcsolyázó Martos Györgynek 1500 méteren pedig a hatodik. 1970-ben Finnországból Almágyi Zsuzsa, a későbbi világbajnoki érmes műkorcsolyázóink aranyéremmel térhetett haza. Ezúttal csak a magyar egyetemi sport legeredményesebb képviselőire térünk ki, akik általában kis létszámmal vettek részt a téli rendezvényeken. Szófiában előreláthatólag 3 alpesi sízőnk indul a versenyeken. Az alpesi sívilágbajnokságok futamain is részt vett sportolóinktól egy érmes helyezést is várhatunk az előjelek szerint.

Csubák Zoltán

Szolnoki és Kun első

Jászberényben műkorcsolyázó országos minősítő versenyen jól szerepeltek a DMVSC fiataljai. Különösen a fiúk tettek ki magukért, hiszen az újoncok versenyében (7 induló volt) Szolnoki Győző bizonyult a legjobbnak. Az ifjúságiak mezonyében (3 induló) pedig Kun Zoltán szerzett aranyérmel.

Ugyancsak ifjúsági minősítésű lett a lányoknál Lőfler Karolina, aki ugyan a 15 induló között „csak” 9. lett, de a rövid programban az elsőkel negyedik helyen végzett.

Baloldalt Szolnoki Győző, jobbra Kun Zoltán, középen Gáti Fruzsina edző

Mesterséges hóban

Az üdülési lehetőségek és a szabad idő változatos elváltatása iránt megnövekedett igények a környezet alakítására kényszerítik azokat a vállalkozókat, akiknek feladata, hogy újabb és újabb ötletekkel tegyenek vonzóvá egy-egy üdülőhelyet a pihenési, kikapcsolódási, sportolási vágyó emberek számára. A téli sporthelyeknek például egyre nagyobb mértékben kell havat biztosítaniuk.

A hó előállítására egész iparág jött létre, mely „hóágyúkat” épít; ezek nemcsak az olimpiai játékok alkalmából, hanem sok helyütt rendszeresen gondoskodnak a téli sportok kedvelőinek szórakoztatásáról.

A mesterséges hó előállítására az Egyesült Államokban véletlenül jött rá a pázsítottó készületek továbbfejlesztésekor Philipp Tropeano mérnök, aki tőkéletesebben akarta a készülék hatását, s a vizet sürített levegő által létrehozott magasnyomás alatt permetezte szét. Kísérletei során azt ta-

pasztalta, hogy nulla alatti hőmérsékleten az öntöző halmazt szőrt. Ezekből a préselt-öntözőkből lettek a mesterséges havat előállító első készületek, melyeket „hóágyúknak” neveztek el. Szinte egyidejűleg fejlesztettek ki a Német Szövetségi Köztársaságban és az Egyesült Államokban egy légnymás nélkül működő hőelőállító készületeket, mely a hóvá alakítandó vizet egy propeller segítségével permetezi szét.

Schramm győzött

Dortmundban csütörtökön késő este lebonyolították a férfi szabadkorcsolyázó versenyeket is a műkorcsolya és jégtánc Európa-bajnokságon. Az első helyet a nyugatnémet Norbert Schramm szerezte meg. A magyar színeket képviselő Szaraz András az utolsó előtti, a huszadik helyen végzett.

A túra első mérkőzéséről

DMVSC—DNCA 5—0 (2—0). Február 3-án Algír városában játszotta le túra-ja első mérkőzését a DMVSC labdarúgócsapata. A II. osztály listavezetője ellen a következő összeállításban lépett pályára: Szűcs (Mező)—Ludánszky, Szigeti, Mohácsi, Fodor—Ményhárt, Tóth E., Czikora—Selyem, Farkas (Timár), Jankovics. A mindvégig a debreceniek mezőny-főlényét hozó találkozó 23. percében Farkas átadását Selyem tíz méterről értékesítette. A 30. percben esett a második gól, Farkas kiugráta Tóth Ernőt, aki tizenöt méterről talált a hálóba. A második félidő 52. percében Tóth Ernő jobb oldali beadását Jankovics öt méterről a kapu közepébe helyezte. A 75. percben 11-esből növelte előnyét a vendégcsapat. Timárt vágták fel a 16-oson belül, s a meg-

ítelt büntetőből Tóth Ernő szerzett gólt. A 83. percben Czikora—Timár akció végén utóbbi a kapu közepébe helyezte. A csapat játékosai egészségesek, csupán Kiss Jánosnak és Sallainak van kisebb húzódása. A következő találkozó viszont már az ő szerepeltetésüket is tervezi Kovács Ferenc edző. A debreceniek Tiziouzu városában készülnek a következő ellenfelek elleni találkozókra. A program szerint február 7-én az I. osztályú bajnokságban második helyen álló USMH együttese ellen szerepelnek Algírban. Két nappal később valószínűleg a JET, az algériai első osztályú bajnokságot ellen mérkőznek. Február 11-én ismét első ellenfelükkel, a DNCA-val találkoznak, majd három nappal később Algéria B-válogatottjával veszik fel a küzdelmet.

SOROKBAN

A megyei tornaszövetség ma délelőtt 9 órakor a megyei sport-hivatal Simonffy utca 1/C alatti tanácskozótermében tartja beszámoló ülését.

A természetbaráti rendezvény vasárnap kezdődnek. 9 órakor a Fazekas Mihály elméleti versenyen — úttörők részére. majd 10 órakor az ODK-k, illetve a felnőttek Hatvani István elméleti versenyre következnek a Kerékeim! és Vendéglátóipari Szakközépiskolában.

A magyar labdarúgó-válogatott 5—2 arányban győzött Ausztria ellen a linzi teremfoci-gálamérkőzésen. Csapatunk gólljait Buresca 2, Szentcs. Kerekes A. és Hannich szereztek.

Dortmundban a műkorcsolyázó és jégtánc Európa-bajnokságon párosban a Baess, Thierbach (NDK) dúó végzett az első helyen.

Hét végi sportműsor

Birkózás
Honvéd utcai birkózócsarnok, 16.30: Az A és B kategóriás úttörők Béke Kupa versenyének első fordulója.

Labdarúgás
Püspökládányi sportszarnok, 16.30: A téli terembajnokság hat mérkőzése.

Február 6., vasárnap

Kézilabda
DMVSC nagygyereki sportszarnoka, 9: D. Középtételek—Bethlen (női ifjúsági, Kiss A., Nagy M.) — 10: D. MEDICOR—D. Középtételek (női városbajnoki, Széchy, Talzs) — 11: Balmazújváros—D. Universitas (férfi Napló Kupa, Kiss A., Nagy M.) — 12: Püspökládány—Hajdúböszörmény (férfi Napló Kupa, Bánkúti, Gacsályi) — 13: Hajdúböszörmény—Nyíregyházi Tanítóképző (női Napló Kupa, Nagy J., Szűcs) — 14: D. Kinizsi—Nyíregyházi Volán Dózsa (női városbajnoki, Katona, Tibi) — 15: Vendéglátó—Hajdúszoboszló Gázláng (férfi ifjúsági, Domokos, Mezőteleki) — 16: Hajdúszoboszló Gázláng—D. Dózsa (férfi városbajnoki, Nádasdy, Pesti) — 17: Hajdúböszörmény—D. MEDICOR (férfi ifjúsági, Domokos, Mezőteleki) — 18: D. Spartacus—D. Állami Gazdaság (férfi Napló Kupa, dr. Anderkó, Kecskés). A téli teremkézilabdatorna második fordulójának mérkőzése.

Labdarúgás
Asztaltenis
Előismeretipari szakközépiskola tornaterme, 8: Hajdú-Bihar 1983. évi ifjúsági női, férfi egyéni és páros bajnoksága.

Kézilabda
DMVSC nagygyereki sportszarnoka, 9: D. Sportiskola—Derecske (női ifjúsági, Bánkúti, Gacsályi) — 10: DMVSC II.—Püspökládány (női Napló Kupa, Simon, P. Szabó) — 11: Derecske—DMVSC (női városbajnoki, Széchy, Talzs) — 12: D. Kinizsi—D. MEDICOR (női ifjúsági, Nádasdy, Pesti) — 13: Balmazújváros—D. Vörös Meteor (női Napló Kupa, Komáromi, Matkó) — 14: Tiszavasvári—D. MEDICOR (férfi városbajnoki, Katona, Tibi) — 15: Nyíregyházi VSSC—Nádudvar (férfi városbajnoki, Katkó, Mezei) — 16: D. Sportiskola—Gépipari (férfi ifjúsági, Komáromi, Matkó). A téli terembajnokság második fordulójának mérkőzése.

Vidéken. Püspökládányi sportszarnok, 9: Férfi villámturna, négy mérkőzés.

Labdarúgás
Városi sportszarnok, 10: Építők SC—Aranybika — 10.40: Építők SC—DMVSC — 11.20: DMVSC—Aranybika, Üregtűk tornájának mérkőzése.

Sakk
Füföldesi művelődési központ, 9: Földes—Kaba. — Nádudvari művelődési ház, 9: Nádudvar—Berettyóújfalui. — Monti ezres utca 3. sz., 9: D. BIOGAL—D. Honvéd Booskal. — Hámán Kató út 46. sz., 9: D. Haladás—D. Betű. Megyei csapatbajnoki mérkőzések.

Téke
Berettyóújfalui kórház pályája, 9: A berettyóújfalui járás 1983. évi ifjúsági és serdülő egyéni, valamint páros bajnoksága.

UZEMI LAPOKBAN

olvastuk

Napirenden a baromfi

A Hajdúböszörményi Termelőszövetkezetek Lapjának legutóbbi száma a baromfi-tenyésztés problémáival foglalkozik.

Javuló áruellátás

A Hajdúnánási Fórum január 20-i számában interjú olvashatunk Tar Sándorról, a városi tanács elnökevel.

Felvételi tájékoztató

Az Egyetemi Élet legutóbbi száma közli az egyetem terméstudományi karának tájékoztatóját.

Műsoros összejövetelt tartottak a Járműjavítóban

A MÁV Járműjavító Üzem Egyetértés Művelődési Központjának honismereti és helytörténeti szakköré január végén műsoros összejövetelt tartott a művelődési ház klubtermében.

hessük, több termelési tényezőnek javulnia kell.

szerekből, festékekből, gyermekruházati cikkekből, papírfélékből, építő- és tüzelőanyagokból.

fizika szakos tanárjelöltnek van helye a karon, ilyen tanárokat keresnek leginkább az iskolák.

(Fotó: Iklódy János)

Újra itt a tél

Debrecenben kezdte éneke- si pályáját Jeremiás Margit, a brüsszeli konzervatórium tanára.

Jeremiás Margit Debrecenben

Debrecenben kezdte éneke- si pályáját Jeremiás Margit, a brüsszeli konzervatórium tanára.

Méhész hónap

Az immár hagyományos hajdúsági méhész hónapot — szám szerint a tizenkilencediket — az idén is megrendezik.

HÍREK

HÍRSZERKESZTŐ: CS. NAGY IBOLYA — TELEFON: 12-144

VÁRHATÓ IDÓJÁRÁS

orszag területén szombat estig: Az egyre kevesebb felhő átvonulását csupán egy-két helyen kísérel hózápor.

TIT- NYELVTANFOLYAMOK

A TIT oros, angol, német, francia, olasz, spanyol, lengyel és bolgár kezdő, középtokú, haladó és állami nyelvvizsgára előkészítő tanfolyamokat szervez.

ÁLLATORVOSI ÜGYELET

Debrecenben február 5-én, szombaton reggel 6 óráig dr. Zsupos Sándor (Debrecen, Hatvan utca 41. IV. emelet, telefon: 22-657) tart ügyeletet.

GYERMEKSZÍNHÁZ

Alföld gyermekszínház és a HEMO diákuszta előadásában február 6-án délután 10 órai kezdettel a Kölcsy Művelődési Központ báb- színházában a Hány János, Az asszonyok tüköréből és A rátóti csikótojás című produkiót láthatják az érdeklődők.

Pénz-e a kultúra?

A sokat vitatott kérdést a debreceni ifjúságpolitikai klub látogatónak teszik fel február 6-án, vasárnap 19 órai kezdettel a Pádium termében (Kossuth u. 1. sz.).

JUBILEUMI HANGVER- SENY

A Kozalkalmazottak Szakszervezetének Zenekara az együttes fennállásának 35. évfordulója alkalmából hangversenyt ad február 7-én este fél 8-kor a Kölcsy Művelődési Központ színház- termében. Vezényel Tóth László.

ÚJ JÁTÉKOK

Többféle újdonsággal kedveskedik a gyerekeknek a Lemezárnyú győri gyűjteménye. Ilyen a fémborítású föld- gömb, amelynek elemei a Rubik-kockához hasonlóan forgathatók mindaddig, amíg a földrészek, a tengerek a helyükre kerülnek.

KÖZLEMÉNYEK

Ertesítjük kedves vendégeinket, hogy 1983. február 5-án elektromoshalózat-bekötési munkák miatt a Nagyerdő Gyógyfürdő termál-, kádás, szauna- és Régi Vigadó felőli gyógyászati részlegét, valamint a kültő medencéjét zárva tartjuk.

1983. FEBRUÁR 5., SZOMBAT ÁGOTA NAPJA

A Nap két 7.00 — nyugszik 16.50 órakor (Debreceni adatok: 6.56 és 16.40 óra)

ÉVFORDULÓNAPTÁR

Négy százötven évvel ezelőtől, 1533. február 5-én született, és 56 éves korában, 1589 februárjában hunyt el Dudith András római katolikus püspök, neves diplomata és humanista tudós.

A lottó nyerőszámai:

23, 32, 70, 80, 81

NÉMET NYELVI DÉL- UTÁN

Február 5-én, délután 16 órakor Debrecenben, a Kossuth utca 1. szám alatt levő ifjúságpolitikai klubban a Kossuth Egyetem, német nyelvű tanszéke oktatóinak közreműködésével német nyelvi délutánt rendeznek.

Rejtvényfejtők figyelmébe!

A Napló 1983. január 22-i számában megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése: „Az ostoba egy jó könyvet sem ismer — Az okos egy rosszat sem”. 50-50 forintos könyvtalányt nyertek: Szűcs Jánosné Debrecen, Szabadság útja 123.; Ifj. Tarr Sándor Debrecen, Munkácsy Mihály u. 35.; dr. Melegh Ilona Debrecen, Mester u. 25.; Tanka László Debrecen, Szabadság útja 47.; Vermes Lászlóné Debrecen, Április 4. útja 13.; Haramura Pál Debrecen, Tanácsköztársaság útja 9.; Medgyaszay Mihályné Ebes, Boockal u. 48.; Nyeste Irénné Egyek, Petőfi út 25.; Baráth Lászlóné Hajdúböszörmény, Zalka Máté u. 4.; Szabó Antalné Hajdúnánás, Jókai u. 32/A.

Új gépm

A Napló 1983. január 22-i számában megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése: „Az ostoba egy jó könyvet sem ismer — Az okos egy rosszat sem”.

KÖZLEMÉNYEK

Ertesítjük kedves vendégeinket, hogy 1983. február 5-án elektromoshalózat-bekötési munkák miatt a Nagyerdő Gyógyfürdő termál-, kádás, szauna- és Régi Vigadó felőli gyógyászati részlegét, valamint a kültő medencéjét zárva tartjuk.

VILÁG PROLETÁRIJA

HAJDÚBIHARI XL. ÉVFOLYAM 31. SZÁM ÁRA: 1,40 FORINT 1983. II. 6. VASÁRNAP

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚBIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

A társas debrec

A napokban a Debreceni Társadalmi Bizottság elfogadta az előző év munkáját értékelő társadalmi munkára vonatkozó javaslatot.

Téli munka

Szombaton a téli munkák véget ért a város területén. A társadalmi Bizottság 1982-ben 87 forint volt Debrecenből 27 667 000 forintnál felelő munka a lakók tevékenységének köszönhetően.

Új gépm

A Napló 1983. január 22-i számában megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése: „Az ostoba egy jó könyvet sem ismer — Az okos egy rosszat sem”.